

UiO • Universitetet i Oslo

CasaPound og ideologisk inspirasjon fra futurismen

Kandidatnummer 915016

Masteroppgave i historie

Institutt for arkeologi, konservering og historie (IAKH)

Humanistisk Fakultet

Universitetet i Oslo

Vår 2021

OVERSIKT

Forord

1. Innledende tanker og problemstilling.....	6
1.1. Innledning- bevegelsene i fokus.....	6
1.2. Problemstilling.....	6
2. Struktur.....	7
3. CasaPound - innledning og historisk bakgrunn.....	10
3.1. CasaPound sett i kontekst.....	12
3.1.1. Historisk kontekst i MSI.....	13
3.1.2. Kulturell kontekst i ZetaZeroAlfa.....	14
3.2. CasaPounds strategier.....	15
3.2.1. CasaPound - mediestrategi.....	15
3.2.2. CasaPounds kulturelle uttrykk, ritualer og fellesskap	18
3.3. CasaPounds «hjertesaker».....	20
3.3.1. Mutuo Sociale.....	20
3.3.2. Tempo di essere madri.....	21
3.3.3. Økt fokus på innvandring de siste årene.....	22
3.4. CasaPounds relevans i dagens Italia.....	23
4. Futurisme.....	25
4.1. Historisk bakgrunn.....	25
4.2. Futuristenes mediestrategi.....	27
4.3. Futuristenes politiske fokus.....	28
5. Tidligere publisert litteratur og relevans til oppgaven.....	29
5.1 Litteratur om CasaPound.....	30
5.2 Litteratur om futurismen.....	30
6. Teori og metodologi.....	32

7. Kilder fra bevegelsene.....	36
7.1 CasaPounds primærkilder.....	36
7.1.1. CasaPound og sosiale medier.....	37
7.1.2. <i>Il Primato Nazionale</i>	38
7.1.3. Adriano Scianca og CasaPounds litterære verk.....	39
7.2 Futuristenes primærkilder.....	40
7.2.1. Futuristenes politiske kilder.....	41
7.2.2. Futuristenes kulturelle kilder.....	41
8. Begrepsavklaringer.....	43
8.1. Metapolitikk: Begrepsavklaring, bakgrunn og bruksområde.....	43
8.2. Begrepsavklaring av (ny)fascisme.....	47
9. CasaPound - eksempler på bruk av ideologiske referanser.....	50
9.1. Æresveggen.....	50
9.1.1. Futurismen og dets navn i æresveggen.....	54
9.2. <i>Blocco Studentesco</i> og bevegelsens fokus på ungdom.....	56
9.3. <i>Circolo Futurista</i>	58
9.4. Internasjonale, samtidige innflytelser.....	60
10. Politisk promotering fra CasaPound og futuristene.....	61
10.1. CasaPounds promotering av politiske saker.....	61
10.1.1. CasaPounds mediekampanjer.....	63
10.1.2. <i>Mutuo Sociale</i>	65
10.1.3. <i>Tempo di essere madri</i>	67
10.1.4. Innvandringspolitikk.....	68
10.1.5. FuturProgramma.....	70

10.2. Futuristenes promotering av politiske saker.....	71
10.3. Mario Sironi og andre potensielle inspirasjoner.....	78
11. Synet på vold hos bevegelsene - avklaringer og uenigheter.....	80
12. Konklusjon.....	84
12.1. Konklusjon.....	84
12.2. Veien videre for forskningen	86
Bibliografi.....	88
Øvrige lenker.....	91

INNLEDENDE FORORD

Denne masteroppgaven ble skrevet i COVID-perioden årene 2020-21. Å skrive oppgaven var en interessant opplevelse og en inspirerende utfordring, som definitivt formet oppgaven til å bli slik den har blitt i dag.

Jeg vil først og fremst takke mine nærmeste i familien, mine foreldre som støttet meg gjennom flere telefonsamtaler, og holdt ut med mine bekymrede monologer. Jeg vil også takke min farmor, som jeg fikk min første historiebok av. Inspirasjonen til arbeidet i denne masteroppgaven har, som mange andre historiske fenomener, lange røtter tilbake! Takk også til mormor og morfar, som har støttet meg i veien til historiestudiene. Takk til min søster og min bror. Jeg vil også gjerne dedikere oppgaven til min kommende niese, fra søstersiden, som har bidratt med mye motivasjon i løpet av arbeidet med denne oppgaven. Vi krysser fingrene for at historiker-karrieren kan «ramme» dette nye livet også!

Takk til veilederen min, Elisabetta Cassina Wolff, som støttet meg gjennom hele arbeidet med oppgaven, og gav meg det nødvendige grunnlaget til å studere CasaPound og futurismen. Ideen til dette store arbeidet kommer også fra henne. Veilederen min har alltid vært støttende, og streng når det gjelder. Takk for alle tilbakemeldinger på utkast! Takk også for å ha introdusert meg til sekundærlitteraturen om CasaPound, for alle bøkene og artiklene jeg har fått lånt, og for gode samtaler og mailer underveis. Jeg kunne ikke ha skrevet oppgaven uten

rådene dine! Takk også til gode råd fra medstudenter som har sett over oppgaven min! Deres bidrag har hjulpet den til å bli mye bedre enn den var i utgangspunktet.

Ellers vil jeg takke Blindern Studenterhjem, som presis har vært et «godt hjem for studenter», som slagordet deres skulle tilsi. Jeg vil takke vennegjengen for gode filmkvelder, sosiale utskeielser og spennende fotballkamper. Etter tunge masterskrivningstimer har det alltid vært en glede å kunne returnere til godt selskap hos dere. Jeg vil også takke Mikkel for mange konstruktive (og enda flere ikke-konstruktive) samtaler om alt mellom himmel og jord!

Til slutt vil jeg takke kunstnerne som satte farge på den evige corona-tilværelsen i studentleiligheten min. Disse satte ting i perspektiv i denne lange perioden, og fremhevet livets gleder. Lydsporet til skriveprosessen trenger spesielt å takkes; her retter jeg mine øyne til Charli XCX, Antonio Vivaldi, Led Zeppelin og Björk. Takk for at dere har bidratt med god stemning til oppgaven!

Denne oppgaven er dedikert til min kommende niese. Vi gleder oss til din ankomst!

Sammendrag

Oppgaven omhandler CasaPounds ideologiske relasjon til futurismen, på det politiske og kulturelle plan. Den undersøker likheter mellom bevegelsene i politiske og kulturelle uttrykk, og studerer konsekvenser av at de har blandet disse uttrykkene i en metapolitisk tilnærming til politikken. Denne ukonvensjonaliteten sees i sammenheng med inspirasjonene futuristene har gitt til CasaPound. Den metapolitiske tilnærmingen CasaPound bruker i sine uttrykk, er også inspirert av franske *Nouvelle Droite* og deres reviderte teorier fra Antonio Gramsci om et kulturelt hegemoni. For å studere alle disse inspirasjonene i detalj, har oppgaven sett på politisk retorikk, politiske meninger og visuelle uttrykk benyttet i politisk promotering. Oppgaven vil konkludere med at det finnes mange likheter mellom CasaPound og futuristene, både i politiske og kulturelle uttrykk, men at CasaPound også har blitt inspirert andre steder i sin sammensmeltning av politikk og kultur. Oppgaven ser CasaPounds forhold til futurismen i en historisk kontekst, og i sammenheng med bevegelsens ideologiske rammeverk og politiske strategi. Avslutningsvis ser oppgaven på bevegelsenes syn på voldsbruk, og konkluderer med at det eksisterer en fare for voldsbruk fra CasaPound i Italia i dag. Denne faren har en sammenheng med bevegelsens ekstensive bruk av symbolsk vold og ideologiske referanser.

INNLEDNING

Kapittel 1: Innledende tanker og problemstilling

1.1 Innledning - bevegelsene i fokus

Oppgaven vil undersøke likheter mellom bevegelsene og konsekvensene av deres metapolitiske og ukonvensjonelle holdninger til politikken. En rekke sentrale faktorer blir i denne sammenheng nødvendige å diskutere; politisk retorikk, dens uttrykk og innhold, kulturelle uttrykk, og til slutt hvordan disse faktorene har blitt blandet sammen for å promotere bevegelsene. CasaPound har mange ulike inspirasjoner som har formet deres ideologiske grunnlag. Futurismen er en av de viktigste her, og har vært førende for hvordan CasaPound har blandet politiske og kulturelle uttrykk. Denne oppgaven ønsker å utforske disse inspirasjonene eksplisitt, og se hvordan CasaPounds uttrykk har blitt inspirert av futuristene.

1.2 Problemstilling

Problemstillingen er viktig for å avgrense det relevante forskningsmaterialet for oppgaven. Den setter føringer for hva oppgaven skal utforske og hvilke relevante faktorer den skal bedømme. Avgrensningen av oppgaven er viktig og nødvendig for å få et godt fokus på de viktigste faktorene. Likevel er det også viktig at fokuset er stort nok til at det er mulig å danne en generell forståelse av oppgavetemaet. Slik kan fokuset også åpne opp for en tverrfaglig studie, som kan fokusere på flere faktorer og muliggjøre en mer generell oppgave.

I denne sammenheng har oppgaven forsøkt å finne en god avgrensning til CasaPound og futuristene, som likevel er åpen nok til å kunne dekke sentrale deler av bevegelsene. Hos begge bevegelsene står politikk og kultur i sentrum for deres aktiviteter, agitasjon og retorikk. Forholdet mellom disse faktorene, og sammenhengene de deler, bør dermed være i sentrum for problemstillingen. Allerede ved målene nevnt ovenfor ser vi at problemstillingen ikke kan være for begrenset i sitt fokus. Med dette i mente, lyder oppgavens problemstilling derfor:

Hvordan har CasaPound hentet inspirasjon fra futuristene relatert til kulturelle og politiske uttrykk?

Problemstillingen er sterkt relatert til CasaPounds syn på sammensmeltningen mellom kunst og politikk, og inspirasjonene de i dette synet har hentet fra futuristene. I denne sammensmeltningen viskes forskjellene mellom politiske og kulturelle faktorer ut hos begge bevegelsene. Denne sammensmeltningen bør sees i sammenheng med en metapolitisk

strategi, et fenomen vi skal undersøke nærmere i kapittel 8 om begrepsavklaringer. Ved å fokusere på «avskaffelsen» av forskjellene mellom kunst og politikk, legger problemstillingen et godt grunnlag for å videre studere de generelle sammenhengene mellom CasaPound og futuristene, da deres politiske og kulturelle aktiviteter her blir satt i sentrum. Den politiske dimensjonen blir aktualisert i oppgaven, og bevegelsenes søken til kulturelle uttrykk for å utvide sin forståelse av begrepet politikk blir undersøkt. De politiske og kulturelle uttrykkene vil bli studert hver for seg, men aktualisert i symbiosen som vi finner i metapolitikken, et begrep oppgaven kommer inn på i detalj senere. Flere faktorer vil bli undersøkt med denne problemstillingen; hos futuristene vil deres kulturelle syn og uttrykk bli sett i sammenheng med deres fritenkende og sterkt nasjonalistiske politikk. Hos CasaPounds vil deres kulturelle uttrykk i deres aktiviteter bli sett på som essensielt i deres politiske agitasjon og viktig for å danne et sosialt fellesskap. For begge bevegelsene vil deres kulturelle fokus bli sett i lys av politisk tenkning; med den kulturelle og politiske dimensjonen i ett, som viser bevegelsenes egne syn på, og deres utøvelse av, metapolitikk.

Kapittel 2: Struktur

Strukturen i oppgaven ordner seg etter problemstillingen. Først vil oppgaven gi en kort innledning til både CasaPound og futuristene for nye lesere i henholdsvis kapittel 3 og 4. Her vil oppgaven se på kulturelle og politiske dimensjoner ved bevegelsene, og undersøke kort hvordan de gjennom en hybridisering av sine aktiviteter har blandet ulike typer uttrykk med hverandre. Dette blir oppgavens utgangspunkt til å videre studere bevegelsene fra et metapolitisk ståsted.

Deretter vil oppgaven i kapittel 5 se på litteraturen som allerede foreligger om bevegelsene, og som danner den eksisterende akademiske litteraturen som denne oppgaven bygger videre på. Ved å se på den allerede foreliggende litteraturen om bevegelsene, vil oppgaven utforske den mest relevante litteraturen for oppgaven, og se på hvordan denne litteraturen kan bli brukt videre i forskningen på dette feltet, og om litteraturen kan bygges på videre.

Etter å ha klargjort det litterære grunnlaget vil oppgaven gå nærmere i detalj på dens teoretiske og metodologiske grunnlag i kapittel 6. Metodologien legger føringer for hvordan oppgaven bearbeider problemstillingen, hvordan faktorene i oppgaven skal bli vektlagt, og hvordan oppgaven formes. Ulike metodologier legger slik opp til ulike oppgavetyper. Denne oppgaven vil bruke en tverrfaglig orientering som setter bevegelsenes perspektiv i sentrum.

Dette innebærer at oppgaven trekker inspirasjon fra blant annet statsvitenskap og sosiologi. Kapittelet vil diskutere oppgavens metoder, og hvilke premisser disse legger for oppgaven.

Etter å ha diskutert teori og metodologi, vil kapittel 7 introdusere de viktigste kildene fra CasaPound og futuristene som blir brukt som kildegrunnlag i oppgaven. Disse kildene er primærkilder, skrevet av bevegelsene selv, og ikke av akademikerne. Oppgaven vil først se på CPIs primærkilder, der den vil gå videre inn på sosiale medier. Bevegelsens egne litterære kilder fra litterære publikasjoner i form av bøker og tidsskrifter er også interessante, og vil sees i sammenheng med sjefsideologen til CPI, Adriano Scianca. Etter å ha studert kildegrunnet hos CasaPound, vil oppgaven gå videre til futuristene. Deres primærkilder kommer i hovedsak til uttrykk i deres manifeste, men de har også litterære politiske innlegg, der de bidro til samtidens debatter gjennom tidsskrifter i Italia. I tillegg er futuristenes kunstneriske uttrykk spesielt interessante hos futuristene, og omfang og utvalg av politisk motivert kunst laget av futuristene vil bli gjennomgått i dette kapitlet.

Kapittel 8 vil avklare de viktigste begrepene knyttet til forskningsområdet. Dette innebærer både å se hvordan begrepene har blitt brukt tidligere i den akademiske litteraturen, men også hvordan den har blitt brukt av bevegelsene selv. Her vil oppgaven komme med eksempler fra bevegelsene selv som kan illustrere deres egne perspektiver i debatten. Det første begrepet som trenger avklaring er *metapolitikk*, som vil sees i sammenheng med Antonio Gramscis teorier og den franske bevegelsen *Nouvelle Droites* anvendelser av disse teoriene. Det andre begrepet som må defineres, er (*ny*)*fascisme*, som i større grad vil knyttes opp til bevegelsene selv, deres politiske orientering og deres ideologiske inspirasjoner. Gjennom å se på hvordan begrepene har blitt brukt, både av academia og bevegelsene selv, vil begrepenes mangfoldighet vises. Dette kan hjelpe oss med å forstå bevegelsene i større grad.

Med kapittel 9 starter den analytiske delen av oppgaven. Oppgaven vil her gå dypere inn på CasaPounds ideologiske grunnlag ved å ta utgangspunkt i CasaPounds «æresvegg», som viser bevegelsens ideologiske inspirasjoner.¹ Deretter vil oppgaven snevre inn fokuset på futuristene og deres konkrete inspirasjoner. Her vil oppgaven også se på noen undergrupperinger av CasaPound som står som gode eksempler på bevegelsens ideologiske inspirasjon fra futuristene. Disse undergrupperingene er ungdomsbevegelsen *Blocco*

¹ «Æresveggen» er betegnelsen jeg her vil bruke på de stiliserte veggene CasaPound hadde i sitt tidligere hovedkvarter i Via Napoleone III. Veggene var malt med 88 navn i fascistisk stil, der navnene viste til bevegelsens ideologiske inspirasjoner, ved for eksempel Ezra Pound og Filippo Marinetti. Disse inspirasjonene, og betydningen av dem for CasaPound, vil bli dekket i kapittel 9.

Studentesco og kunstgruppen *Circolo Futurista*. Disse gruppernes egne uttrykk og ideer vil sees i kontinuitet med de nevnte ideene fra futuristene. Oppgaven vil så se avslutningsvis på internasjonale inspirasjoner i moderne tid, for eksempel partier som greske *Gyllent Daggry*, som CasaPound har samarbeidet med tidligere. Andre bevegelser som har forsøkt å blande politiske og kulturelle uttrykk vil også trekkes inn. Moderne og globale inspirasjoner blir tatt med for å illustrere at CasaPound inspirasjoner er mangfoldige. Oppgaven vil likevel se på futuristenes inspirasjoner som blant de viktigste for bevegelsen.

I kapittel 10 vil oppgaven studere konkrete eksempler på politisk promotering, der bevegelsene har brukt kulturelle uttrykk for å fremme politiske saker. Ved å vise til politisk promotering hos CasaPound og futuristene, vil kapitlet forsterke fokuset på bevegelsenes sammensmeltning mellom politiske og kulturelle uttrykk. Hos CasaPound vil «hjertesakene» i boligpolitikken, familiepolitikken og innvandringspolitikken undersøkes, samt fremmedgjøringen av den politiske eliten som bevegelsen har promotert i kampanjer på sosiale medier. Hos futuristene vil spesielt deres nasjonalistiske visuelle uttrykk undersøkes, men også deres sosiale politikk som vises i den første fasen av futurismen. Retoriske og visuelle uttrykk i promoteringen vil sammen bli undersøkt analytisk, og sammenliknet mellom de ulike bevegelsene. Avslutningsvis vil oppgaven si noe om potensielle andre innflytelser i CasaPounds visuelle promotering av sine saker. Deres strategier med å spille på visuelle uttrykk og kultur for å promotere seg utad, vil videre bli sett i en større ideologisk kontekst, der Gramscis kulturelle hegemoni og *Nouvelle Droites* metoder og inspirasjoner vil bli trukket inn.

I kapittel 11 vil oppgaven diskutere bevegelsenes ulike syn på voldsbruk. Kapitlet vil se på potensialet for økt voldsbruk i sammensmeltningen mellom politiske og kulturelle uttrykk. Kapitlet vil spesielt se dette i sammenheng med bruken av nasjonalistisk retorikk, som hos CasaPound er sterkt innvandringskritisk. For å tydeliggjøre et mangfoldig voldsbegrep, vil kapitlet dele begrepet inn i fysisk vold og symbolsk vold. Videre vil voldsbegrepet bli sett på i sammenheng med «tung» vold og «lett» vold, som innebærer forskjellige alvorlighetsgrader. I graden «lett» vold finner vi symbolsk vold. Den symbolske volden vil studeres i sammenheng med de allerede gjennomgåtte visuelle uttrykkene og retorikken til bevegelsene.

Siden CasaPound hevder retten til å bruke rettmessig vold i selvforsvar,² vil oppgaven også se på implikasjonene av dette utsagnet. I denne sammenhengen blir futuristenes aggressive retorikk og omfavelse av fysisk vold høyst aktuell. Referansene til vold, både eksplisitte og implisitte vil til slutt forsøksvis bli sett i sammenheng med en metapolitisk strategi.

Kapittel 12 vil oppsummere oppgaven og konkludere basert på hva som har blitt skrevet tidligere i oppgaven. Den vil gjenta de viktigste punktene som ble analysert og drøftet i hoveddelen. Mot slutten vil kapittelet forsøksvis si noe om potensielle veier videre for forskningen på dette feltet, med utgangspunkt i hva som har blitt dekket i oppgaven.

Kapittel 3: CasaPound - innledning og historisk bakgrunn

Fig. 1. CasaPounds offisielle logo.³

Bevegelsen CasaPound ble stiftet i 2003 i det multikulturelle distriktet Esquilino i Roma.⁴ Navnet CasaPound er satt sammen av ordene Casa, det italienske ordet for hus, og Pound, som viser til den amerikanske poeten Ezra Pound. Poeten var kjent for sin sterke kritikk av finansmiljøene, og under andre verdenskrig støttet han og propaganderte for Mussolini-regjeringen, noe CasaPound har fremhevet som positivt på sin egen nettside.⁵ CasaPound profilerte seg tidlig i Italia med sin ukonvensjonelle holdning til politikk. Denne holdningen var todelt. På den ene siden utfordret CasaPound tradisjonelle og etablerte tanker i det høyreorienterte landskapet ved å adoptere flere venstreorienterte standpunkter og symboler i sin politiske promotering.⁶ På den andre siden ønsket de å promotere det sosiale fellesskapet i bevegelsen sin gjennom kulturelle aktiviteter, der aktivitetene iboende i seg igjen var preget av deres politiske standpunkter. Disse aktivitetene omfattet blant annet festivaler, konserter og møter på deres lokale stampub Cutty Sark i Roma. CasaPound markerer seg fremdeles aktivt i det italienske politiske bildet, først og fremst gjennom provokative demonstrasjoner og

² CasaPound Italia, «F.A.Q.» ved spørsmålet «CPI è un movimento violento?», <https://www.casapounditalia.org/f-a-q/>. Artikkelen ikke datert. Sist besøkt 16.05.2021.

³ Logoen er hentet fra <http://www.casapounditalia.org/wp-content/uploads/2018/08/logocpi.png> fra siden «Chi siamo» på bevegelsens hovedside. Sist besøkt 24.05.2021.

⁴ Di Nunzio & Toscano, *Dentro e fuori CasaPound* (2011). S. 25

⁵ CasaPound Italia: «Ezra Pound». <http://www.casapounditalia.org/ezra-pound/>. Artikkelen ikke datert. Sist besøkt 24.05.2021.

⁶ Froio mfl., *CasaPound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics* (2020). S. 86-87

promotering på sosiale medier. Deres mediestrategi er skreddersydd for å få pressedekning og omtale, noe vi kommer tilbake til.

Logoen til CasaPound er designet med en skilpadde i sentrum, noe bevegelsen sier representerer den viktigste kampen for dem: retten til å eie ett eget hus.⁷ Slik har de allerede i logoen sin kommunisert utad sin viktigste politiske sak. Logoen kan også sees i en større sammenheng med bevegelsens ønske om en tydeligere sosial politikk, med større økonomisk støtte til dårlig stilte italienere som ikke har råd til egen bolig. CasaPounds logo er i tillegg omringet av det italienske flagget, som understreker bevegelsens nasjonalistiske fokus. Skilpadden i logoen har fire piler som peker innover mot sentrum på skallet sitt. Disse pilene kan vise til at partiet ønsker å definere seg politisk i sentrum, i *estremo centro alta*, et uttrykk de selv bruker om en transcending av høyre- og venstreaksen.⁸ Pilene kan dog også tolkes i en sammenheng med andre høyreekstreme bevegelser og partier, og de likner blant annet pilene vi finner i det fascistiske Pilkorspartiets logo, som eksisterte i perioden 1935-45 i Ungarn.⁹ Om den siste tolkningen medfører riktighet, kan vi slik se logoen til CasaPound i en historisk kontinuitet med andre fascistiske partier.

Politisk sett har CasaPound omfavnet betegnelsen “fascisti del terzo millennio”¹⁰ med stolthet, en betegnelse som først ble gitt til dem av italiensk media.¹¹ Bevegelsen hevder selv at de transcenderer den tradisjonelle høyre-venstre-aksen med sine synspunkter, noe logoen som nevnt hintet til.¹² CasaPound har klart å holde på sine kjernesaker gjennom årene; med et politisk hovedfokus på retten til å bo i eget hjem. Videre spiller dette fokuset på viktigheten av å kjempe mot finansmaktene, illustrert ved en tydelig kritikk til finansielt sterke banker. CasaPound har i denne sammenheng hatt et spesielt fokus på urimelige levevilkår og høye leiekostnader, fortrinnsvis i Romas lokale forhold. Disse sakene henter sterk inspirasjon fra poeten Ezra Pound og hans egne fanesaker, som han uttrykte i sin diktsamling *Cantos*.¹³

CasaPound opererer i dag som en bevegelse, men deltok tidligere som parti på høyresiden i italiensk politikk under navnet CasaPound Italia. Partiet fikk imidlertid svært lav oppslutning

⁷ Utsagnet er hentet fra: <http://www.casapounditalia.org/casapound/> «Perché il simbolo di CASAPOUND è la tartaruga?». Sist sjekket 16.05.2021.

⁸ Di Nunzio & Toscano, *Dentro e fuori CasaPound* (2011). S. 94-96 gir en god oversikt over begrepet.

⁹ Cassina Wolff, «CasaPound Italia: Vold som symbolsk uttrykk» i *Politisk vold* (2021). S. 165

¹⁰ Oversettelse: Fascister av det tredje millennium.

¹¹ Dette blir referert til i det meste av akademisk CasaPound-litteratur, men Cammelli, *Fascisti del terzo millennio* (2015) er mest dyptgående.

¹² Di Nunzio & Toscano, *Dentro e fuori CasaPound* (2011). «4.3: L'estremo centro alto e la destra radicale»

¹³ Pound, *The Cantos of Ezra Pound* (1975) (Cantos XLV og XLVIII er mest relevante her, der Pound går mot *usury* eller åger på norsk; urimelige høye renter på lån)

på nasjonalt nivå, og var i praksis begrenset til å være et lite støtteparti for Matteo Salvinis daværende Lega Nord. Valgresultatene, der de fikk godt under 1 % ved valgene ved både deputertkammeret og senatet i 2013 og 2018, ble fatale for partiet.¹⁴ Lederen for partiet, Gianluca Iannone, erklærte i 2019 etter skuffelsen ved valgene at CasaPound ville endre strategi ved å gå tilbake til å være en politisk bevegelse.¹⁵ Denne avgjørelsen gjør likevel ikke at CasaPound har forlatt politikken. Tvert imot viser den at bevegelsen ønsker å påvirke politikken gjennom andre midler enn ved å være en del av det politiske partisystemet, noe Iannone selv bemerket etter avgjørelsen ble tatt. Fremover vil derfor målene til CasaPound være å opprettholde sin relevans i den italienske politikken ved å promotere sine saker gjennom kulturelle arrangementer og ukonvensjonelle protestmetoder.

CasaPounds vilje til å fortsatt delta i den italienske politikken tross dårlige valgresultater illustrerer deres strategi om «hybridisering».¹⁶ Hybridiseringen til bevegelsen, der de henter teknikker fra både politiske partier og sosiale bevegelser, gjør at de når ut til flere mennesker. Gjennom at CasaPound har vært et politisk parti, har de hatt muligheten til å stille til valg, både lokalt og nasjonalt. Her har de søkt samarbeid med andre politikere, og kommet inn i kommunestyre gjennom lokalvalgene. I sine politiske uttrykk har de slik hatt mulighet til å endre politikken gjennom en politisk forankret makt. I tillegg til dette politiske mandatet, har CasaPound forsøkt å promotere politikken sin gjennom kulturelle arrangementer som konserter, demonstrasjoner og andre sosiale arrangementer. Disse typene sosiale sammenkomster har fungert som en samlingsfaktor for bevegelsen, og trukket til seg en stor grad av unge mennesker. Ved å bruke arrangementstyper som tidligere har vært knyttet til venstreorienterte bevegelser, og gjerne også apolitiske bevegelser, har CasaPound kombinert ulike uttrykk og strategier for å promotere politikken sin på en ny måte. En kan si at de under et «apolitisk» dekke har promotert den politiske bevegelsen sin.

3.1 CasaPound sett i kontekst

Før oppgaven ser videre på CasaPounds generelle strategier, vil den studere CasaPounds historiske og kulturelle utgangspunkt, førstnevnte i partipolitikken gjennom MSI og

¹⁴ Dipartimento per gli affari interni e territoriali: <https://elezionistorico.interno.gov.it/> Valgresultatene finnes i «Camera 2018, 2013», «Senato 2018, 2013». Sist besøkt 16.05.2021.

¹⁵ La Repubblica, «Casapound, Iannone: 'Finita esperienza di partito, torniamo movimento'».

¹⁶ Begrepet «hybridisering» er hentet fra Froio m.fl., *CasaPound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics* (2020), der det brukes i sammenheng med CasaPounds ukonvensjonelle politiske promotering, som blander politiske og kulturelle uttrykk. Begrepet er definert på side 2 i boka som «the strategic combination of organizational features and activities inspired by different political cultures, institutional party politics, and non-institutional contentious politics».

sistnevnte gjennom bandet ZetaZeroAlfa. Det er viktig å forstå bakgrunnen til bevegelsen om man ønsker å forstå bevegelsens egne politiske strategi.

3.1.1: Historisk kontekst i MSI

CasaPounds hybridisering må sees i sammenheng med historien til bevegelsen. De går sterkt ut mot den tidligere rigide formen for sosial organisering som deres forgjenger Movimento Sociale Italiano (MSI) la opp til. Partiet MSI eksisterte i perioden 1946-1995, som en uoffisiell arvtaker til fascistpartiet i italiensk politikk.¹⁷ Uenigheter i partiet, som dannet ulike fraksjoner, gjorde at partiet i praksis var splittet i lang tid.¹⁸ Pino Rautis radikale fraksjon var i større grad venstreorienterte kulturelt, og søkte til nye politiske saker som enda ikke hadde blitt utforsket av den radikale høyresiden. Rauti hadde også som mål å gjøre partiet MSI om til en sosial bevegelse.¹⁹ Utbryterfløyen i MSI ønsket i større grad å arrangere kulturelle arrangementer, noe de gjorde ved *Camp Hobbit*-konsertene i perioden 1977-1980.²⁰ I denne sammenhengen kan vi også si at fløyen fokuserte mer på kulturens funksjon enn politikken. Slik utvidet de også sitt politiske perspektiv, og promoterte nye politiske saker, som originalt hadde vært assosiert med venstresiden.²¹ Fløyen var politisk sett mer kritiske til USAs rolle i utenrikspolitikken, de hadde et stort fokus på miljøsakene, og de ønsket en sterkere omfordeling fra statens side.²² Denne strategien var bevisst planlagt å være attraktiv for den yngre generasjonen, og den fungerte. Venstre-fraksjonen var svært populær blant de unge, og prosjekter som tidsskrifter, aviser og radiokanaler ble opprettet av dem.²³ Det ukonvensjonelle «ungdomsopprøret» i MSI ble etter hvert slått ned av ledelsen i partiet, noe som gav de unge få alternativer innad i partiet å forholde seg til. MSI ble opphevet som parti i 1995, og de moderate kreftene i partiet utviklet seg til *Alleanza Nazionale* (AN), som ble et relativt konvensjonelt parti som dyrket nasjonalkonservativisme. De gikk senere i regjering sammen med *Forza Italia* under ledelse av Silvio Berlusconi. MSI etterlot et tomrom for medlemmer av deres opprørske fløy da de ble til AN. Det er i dette tomrommet vi må se utviklingen til det som skulle bli bevegelsen CasaPound.

¹⁷ Vurro Flatby, «Vi tar ikke på oss den røde skjorta, vi tar tilbake det som er vårt: Den italienske nyfascismens venstredreining representert gjennom Pino Rautis ideologi (1969-1982)», (2020). s. 23

¹⁸ Cammelli, *Fascisti del terzo millennio: Per un'antropologia di CasaPound* (2015), s. 28-29

¹⁹ Flatby (2020), s. 3

²⁰ Flatby (2020), s. 76-88

²¹ Flatby (2020), s. 38

²² Den historiske utviklingen blir godt dekket i Rosati, *Casapound Italia: Fascisti del terzo millennio* (2018). Kapittel 1: «Le Radici profonde non gelano: I tre padri della tartaruga frecciata». S. 23-33.

²³ Vurro Flatby, «Vi tar ikke på oss den røde skjorta, vi tar tilbake det som er vårt: Den italienske nyfascismens venstredreining representert gjennom Pino Rautis ideologi (1969-1982)», (2020). s. 76

3.1.2: CasaPounds kulturelle kontekst i ZetaZeroAlfa

Allerede fra sin grunnleggelse i 2003 var CasaPound tett koblet til rockebandet ZetaZeroAlfa. Bandet ble selv etablert i 1997, og store deler av deres musikalske produksjon kan knyttes opp til kritikk mot globalisering og store finansmakter. Samtidig har de også flere positivt vinklet temaer i sin diskografi, blant annet verdien av fellesskapet i grupper. Et par år etter at bandet ble grunnlagt, slapp bandet sitt første album i 1999, *La dittatura del sorriso* med singelen *Boicotta*, som viste sin avsmak mot det politiske systemet i Italia.²⁴ Ved sine senere utgivelser har bandet fortsatt å være uløselig knyttet til CasaPound. Bandet vokalist, Gianluca Iannone, har ledet både CasaPound og ZetaZeroAlfa siden deres start. Gjennom konserter og kulturelle arrangementer fikk bandet økt interessen rundt CasaPound, som på sin side kunne promoterte de politiske aspektene ved bevegelsen. ZetaZeroAlfa spilte for eksempel ved bokpublikasjoner tilknyttet CasaPound, noe som kunne sees ved lanseringen av boka *Nessun Dolore*, en viktig bok for myteskapningen rundt bevegelsen.²⁵ På denne måten fikk CasaPound blandet sine kulturelle og politiske uttrykk ved å bruke profilene til forskjellige bevegelsestil å promotere seg selv.

Mange av tekstene til ZetaZeroAlfa er i tillegg politisk motiverte. Temaer som viktigheten av fellesskap og direkte handling går igjen i tekstene deres, samt en sterk symbolikk som viser tilbake til fascistenes tid, enten implisitt eller eksplisitt. Flere av tekstene har for eksempel henvisninger til militær terminologi og til en verden der menneskene som er igjen må kjempe for tilværelsen. Et eksempel på dette finner vi i «Luci Blu /Blå Lys» der et utdrag lyder: «i denne pansrede kjøretøys natt, i dette landet av de fordømte / hvem vet hvor ditt hjerte vil være».²⁶ Bandet promoterer også ungdommen i sine tekster, og har i sangen «Cresci bene, giovinezza / Voks opp godt, ungdom» en tydelig referanse til sangen «Giovinezza / Ungdom» som var nasjonalsangen til Salò-republikken 1943-45. Begge sangene bruker rimet «Giovinezza - primavera di bellezza / Ungdom - vårens skjønnhet».²⁷ «Cresci bene, giovinezza» er ellers en sang som oppmuntrer ungdom til å finne sin egen vei, og til å ikke gi opp. En slik tematikk går igjen i ZetaZeroAlfas diskografi, og tilbyr slik de unge

²⁴ Oversettelse: Smilets diktatur (album) Boikott [valget]! (singelen). ZetaZeroAlfas diskografi: <http://zetazeroalfa.org/discografia/> Sist besøkt 16.05.2021.

²⁵ Konserten ved Ponte Milvio blir beskrevet av ungdomsbevegelsen til CasaPound i *Redazione Blocco Studentesco*, «Roma: CasaPound Italia, in 2mila a Ponte Milvio per 'Nessun dolore' e il concerto di ZetaZeroAlfa»

²⁶ Oversatt fra originalen, der teksten er hentet fra bandets hjemmeside: <http://zetazeroalfa.org/luci-blu/> Sist besøkt 16.05.2021.

²⁷ Teksten er hentet fra bandets hjemmeside: <http://zetazeroalfa.org/cresci-bene-giovinezza/> Sist besøkt 16.05.2021.

medlemmene i CasaPound et sosialt fellesskap som støtter dem. I tillegg til tekstene deres, oppleves konsertene deres som samlende og spiller videre på tematikken om fellesskap. ZetaZeroAlfas promotering av CasaPound har gjort at bandet har fungert noenlunde som en undergruppering med røtter inn i bevegelsen - som et kulturelt uttrykk av bevegelsen.

3.2: CasaPounds strategier

CasaPound har siden bevegelsen startet, brukt kulturelle uttrykk til å promotere politiske budskap. I dette delkapitlet vil oppgaven se videre på hvilke strategier CasaPound har brukt for å promotere seg selv og hvordan dette har påvirket bevegelsens synlighet og oppslutning. Den vil først utforske bevegelsens eksterne politiske profilering før den går videre på bevegelsens interne profilering gjennom kulturelle arrangementer og ritualer.

3.2.1: CasaPound - mediestrategi

CasaPound har en tydelig definert mediestrategi som knytter seg til promoteringen av politiske og kulturelle uttrykk. Mediestrategien deres har de selv kalt en *squadrismo mediatico*, inspirert av fascistenes *squadristi*, der de ønsker å promotere seg selv gjennom sterk eksponering i media.²⁸ Denne strategien er tett knyttet til ukonvensjonelle demonstrasjoner og strategisk planlagte aktiviteter for å profilere seg i media.²⁹ Provokasjon blir også ofte brukt av CasaPound for å skaffe seg dekning i media, der de har fått mye gratis dekning for sine demonstrasjoner og provokasjoner. Gjennom denne aktive strategien om å profilere seg i medier klarer dermed CasaPound å holde seg aktuelle og relevante.³⁰

Mediestrategien til CasaPound er et vitne på hvordan de aktivt bruker metapolitikk i sin politiske profilering. Web-analytiker Giovanni Baldini sa tilbake i 2018 at bevegelsen har rundt 800 sider på Facebook, der de fleste av disse var meget aktive.³¹ Mediestrategien deres gikk ut på å legge «røtter» ut fra hovedbevegelsen i form av lokallag og undergrupperinger. Slik kunne de skape engasjement samtidig på flere sider, uten å nødvendigvis koble sidene

²⁸ Begrepet må sees i sammenheng med fascistenes *squadrismo*, grupperinger av militser med lokale ledere. CasaPound bruker bevisst militær retorikk ved å trekke begrepet opp til medieeksponering. Begrepet er forklart og knyttet opp til *squadrismo*-myten på en god måte i Cammelli, *Fascisti del terzo millennio: Per un'antropologia di CasaPound* (2015), S. 96-99

²⁹ Strategien deres med provoserende aksjoner nevnes i deres «F.A.Q.» (Ofte stilte spørsmål): «Di cosa si occupa CasaPound?» i <https://www.casapounditalia.org/f-a-q/>. Ellers viser oppgaven til Di Nunzio og Toscano, *Dentro e fuori CasaPound* (2011) kap. 4 for en akademisk forklaring. Nettsiden ble sist besøkt 16.05.2021.

³⁰ Forklart godt i Gattinara og Froio, «Comunicazione del terzo millennio? La politica mediatizzata di CasaPound Italia», s. 55-76.

³¹ Intervju med Giovanni Baldini gjengitt i Rosati, *CasaPound Italia: Fascisti del terzo millennio* (2018). S. 185

eksplisitt opp til partiet. Et viktig eksempel her var Bolzano, som markerte seg med spesielt mange Facebook-sider. Mange av disse sidene ble åpnet rundt valgperioden, og ble brukt aktivt i en valgstrategi for å øke engasjementet rundt partiet.³² Ved å promotere ulike politikere, kunne CasaPound aktivt gjennom sider som Facebook bruke «fjes-strategien», slik at folk gjenkjente kandidatene til bevegelsen, og de kunne slik stemme utfra disse. I 2018 hadde CasaPound 230 000 følgere på Facebook.³³ Hovedsiden ble dog i 2019 lagt ned av Facebook, og er per mai 2021 ikke å finne på Facebook, hverken i form av hovedsiden *CasaPound Italia* eller ved de lokale undergrupperingene som ble nevnt av Baldini. En domstol i Roma konkluderte i desember 2019 med at Facebook måtte gi CasaPound tilbake siden sin, begrunnet med hjemmel i ytringsfriheten. Muligheten for CasaPound til å delta i den digitale politiske debatten ble også vektlagt.³⁴ Dommen ble senere anket av Facebook, og saken er enda, i skrivende stund, under behandling. Klarer Facebook å holde CasaPound utestengt fra plattformen sin, vil det ha store konsekvenser for CasaPounds metapolitiske strategi på lang sikt, da en slik avgjørelse betraktelig reduserer muligheten til å nå ut til sine tilhengere. Facebook ble også vektlagt i den akademiske litteraturen om bevegelsen som det viktigste sosiale mediet for CasaPound før de ble utestengt fra siden.³⁵

Et alternativt sosialt media som i større grad er aktuelt å basere seg på for CasaPound, er Twitter. Her var det i 2018 talsmann Simone Di Stefano som var mest aktiv, noe som fremdeles er likt i dag, hvor han har nesten 40 000 følgere.³⁶ Han oppnådde fra studien i 2018 flest likes og replies, tross relativt få følgere sammenliknet med andre italienske politikere. Di Stefano hadde flest likes/retweets per 1000 følgere i samme sammenlikning, og brukte dermed Twitter som en kommunikasjonsplattform, i motsetning til de fleste andre politikere på mediet, som aktivt bruker Twitter til enveiskommunikasjon i Italia.³⁷ En annen viktig aktør for CasaPound på Twitter er *Il Primato Nazionale*, magasinet deres som promoterer aktuelle saker og som kommuniserer frem CasaPounds politikk. Magasinet «re-tweeter» ofte CasaPounds hovedside og deres innlegg. Magasinet skriver også egne artikler som de legger ut på det sosiale mediet, der temaer og forslag fra CasaPound blir utbrodert og diskutert. Disse

³² Rosati (2018), S. 189

³³ Rosati (2018), S. 191

³⁴ Global Freedom of Expression, Columbia University: « CasaPound v. Facebook» <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/casapound-v-facebook/>

³⁵ Froio, Caterina m.fl., *Casapound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics* (2020), s. 125, for hele konteksten se «7.1.3. External communication and social media»

³⁶ Twitter-brukeren hans er her: <https://twitter.com/distefanotw?lang=en>. Til sammenlikning har CasaPound Italia, bevegelsens offisielle side, 47 300 følgere i mai 2021.

³⁷ Rosati, *CasaPound Italia: Fascisti del terzo millennio* (2018), s. 193

to Twitter-profilene er CasaPounds mest populære per mai 2021 sammen med CasaPounds egne offisielle konto.

I tillegg har CasaPound prøvd å komme seg inn på nye sosiale medier som erstatning for Facebook. Bevegelsen har fått seg bruker på russiske VK (En forkortelse for *Vkontakte* - «i kontakt» på norsk), der de har 6000 følgere. VK er en av de mest besøkte nettsidene i Russland.³⁸ Tjenesten brukes dog av en overvekt russisk-talende mennesker, noe antall følgere indikerer. Selv om VK til forveksling er ganske likt Facebook, med en «vegg» av informasjon, bilder og innlegg som mennesker kan kommentere på, og promotering av politisk innhold fungerer på samme måte som med Facebook, er det på grunn av antall følgere lite sannsynlig at CasaPound vil nå ut til mange mennesker via dette sosiale mediet.

Et siste alternativt sosialt medium som CasaPound har promotert sine saker på, er chattetjenesten Telegram. På dette mediet kan en legge til bevegelsen som kontakt, og få kontinuerlige oppdateringer om demonstrasjoner, artikler og hendelser. Andre undergrupperinger tilknyttet bevegelsen har også brukere på dette sosiale mediet, blant annet *Il Primato Nazionale*. CPIs offisielle bruker har 7516 følgere, og *Il Primato Nazionale* har betraktelig mindre, med 2883 følgere. Potensialet utenfor de store, tradisjonelle mediene er altså relativt lite, relativt til de store sosiale mediene.

I sammenheng med CasaPounds aktive mediestrategi på sosiale medier, er det verdt å notere at de mange undergrupperingene danner en kulturell kontekst rundt bevegelsen, som inspirerer til en deltakelse i bevegelsen som ikke fremstår som aktiv politisk deltakelse. At CasaPound også har en sterk lokal forankring med mange lokale holdepunkt, bidrar til å skape en sterkere lokal tilhørighet flere steder. I perioden 2013-18 økte CasaPound merkbart andelen lokale seksjoner med hovedkvarter i Roma.³⁹ «Fenomenet» CasaPound er likevel først og fremst et urbant fenomen som samler undergrupperingene i byen.⁴⁰ Når CasaPound får feste i en ny by, er det dermed viktig for dem å etablere undergrupperinger rundt bevegelsen med en gang. Her blir sosiale medier med en gang viktige å spille på som redskap til økt rekruttering.

³⁸ Henni, «Russia's top 10 websites include Facebook, Google, Instagram, and YouTube»

³⁹ Froio m.fl., *Casapound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics* (2020), s. 31, «MAP 2.1».

⁴⁰ Froio m.fl. (2020), s. 30

3.2.2 CasaPounds kulturelle uttrykk, ritualer og fellesskap

For å studere og forstå CasaPounds kulturelle dimensjon er det viktig å kunne se bevegelsen i en historisk kontekst til MSI. Mange av meningene som oppsto i den «radikale» fløyen i MSI reflekteres i dagens CasaPound. En viktig forskjell er at medlemmene i CasaPound er fornøyde med ledelsen i større grad, og bevegelsen refereres til av medlemmene i intervjuer som en «familie», det sosiale hierarkiet i bevegelsen oppleves som godt, og bevegelsens krav om lydighet og lojalitet oppleves som positivt.⁴¹ Flere intervjuer understreker også at MSI var «mye mer institusjonelle», og at flere prosjekter ble rettet mot kulturelle og ungdommelige arrangementer for å veie opp for partiets rigide struktur.⁴² CasaPound har fulgt opp dette.

CasaPound spiller videre på fellesskapsfølelsen blant medlemmene ved å ha ritualer som etablerer samhold. Noen av disse ritualene fremhever også maskuline verdier og fokus på kropp. Til eksempel kan vi vise til et av «hovedritualene» deres, som også har blitt godt kjent utenfor bevegelsen, og delt på sosiale medier. Dette ritualer er en dans som kalles *cinghiamattanza*. Ritualer danses til låten med samme navn fra bandet ZetaZeroAlfa. Før musikken starter, står alle deltagerne på dansegulvet utstyrt med et belte. Sangen blir så spilt av, og når refrenget setter inn slår man sidemannen med beltet. Vokalist, og leder for CasaPound, Gianluca Iannone teller ned til ritualer begynner, og gir så ordren for slagene i sangen.⁴³ Dette er ett av de ukonvensjonelle ritualene til bevegelsen, som reflekterer en sammensmeltning mellom politiske og kulturelle uttrykk, også i holdningen til fellesskapet som utfører ritualer. Et slikt ritual har to effekter; ikke bare gjør det at deltakerne kjenner de kulturelle uttrykkene fra bevegelsen som fysiske når de blir slått selv, men kombinert med ZetaZeroAlfas politiske utsagn gjør det også at deltakerne får et nærmere forhold til politikken som blir formidlet gjennom sangtekstene.

Det er ikke bare gjennom musikken og ritualene at CasaPound viser sine kulturelle uttrykk. Disse uttrykkene kommer også frem gjennom bevegelsens syn på kunst. Deres gamle hovedkvarter i Via Napoleone III var prydet med ordet «CASAPOVND». Ordet var skrevet i fascistisk skrivemåte i tillegg til at fonten var inspirert av 1930-tallets stil.⁴⁴ Inne i hovedkvarteret var «æresveggen», en vegg full av referanser til ulike navn fra både høyre- og venstresiden, som vi senere skal utforske i detalj i den analytiske delen av oppgaven.

⁴¹ Di Nunzio og Toscano, *Dentro e fuori CasaPound* (2011) Intervjuene i «3.2: Impegno personale e azione collettiva» s. 75-76 bekrefter dette.

⁴² Di Nunzio og Toscano (2011), s. 32-33

⁴³ En god beskrivelse av dansen finnes i Di Nunzio og Toscano (2011), s. 71-72

⁴⁴ Den fascistiske skrivemåten bruker en «v» istedenfor en «u».

Gjennom sine kulturelle uttrykk transcenderer bevegelsen deres politiske uttrykk, i tillegg til den tradisjonelle høyre-venstre-aksen. CasaPound har også «adoptert» andre tradisjonelle venstre-saker på agendaen i kulturelle spørsmål. I boka *Nessun Dolore* blir det for eksempel vist stor interesse for Karen-folket, som en av karakterene kjempet for.⁴⁵ Karen-folket er en minoritet i Myanmar, og har kjempet for Karen National Union som har bedrevet krig mot selve staten i Myanmar siden 1949. Omsorg for minoriteter og deres politiske situasjon er tradisjonelt sett i forbindelse med venstresiden, og når vi ser CasaPounds generelle innvandringspolitikk og holdning mot andre minoriteter i sammenheng med dette, blir oppmerksomheten deres for Karen-folket spesielt interessant.

Generelt i sine kulturelle referanser liker CasaPound å referere til både høyre- og venstresiden. Flere av disse referansene er hentet fra populærkulturen, med filmer som *Fight Club*, *The Matrix* og japanske anime-serier. I tillegg til disse populærkulturelle referansene bruker bevegelsen aktivt filosofer for å underbygge sine poenger i litteraturen. Vi finner blant annet filosofer som Friedrich Nietzsche, Karl Marx og Henri Bergson her. I CasaPounds ideologiske «introduksjonsverk» *Riprendersi tutto* viser Adriano Scianca en god teoretisk forståelse da han klarer å knytte CasaPounds teorier og generelle ideer opp til disse filosofene, med andre. Generelt kan CasaPounds kulturelle referanser fortone seg som noe vilkårlige, noe som også gjerne er tilfellet i *Riprendersi tutto*. Likevel reflekterer nok dette mye av tankegangen bak bevegelsens profilering. CasaPound vektlegger sterkt intuisjon og direkte aksjon, noe som også vises i mediastrategien deres; der de vier enorme ressurser til demonstrasjonene sine for å oppnå medieoppmerksomhet. De kulturelle referansene blir brukt som eksempler til å forklare CasaPounds politiske synspunkter - men de blir også brukt som ideale troper for hvordan medlemmene i bevegelsen selv bør leve livene sine. Dette er spesielt tilfellet for filmen *Fight Club* - der hovedkarakteren sliter med å finne seg selv i det moderne samfunnet, men likevel klarer å utfordre seg selv ved å leve livet sitt gjennom en slags fryktløs dobbeltgjenger i karakteren Tyler Durden. Å finne seg selv er et gjennomgående tema i flere av CasaPounds kulturelle referanser.

CasaPounds ukonvensjonalitet er, som vi har sett, en strategisk blanding av politiske og kulturelle uttrykk, og bevegelsen skiller med dette også strategisk fra resten av de høyreorienterte partiene i Italia. En slik blanding av kulturelle og politiske uttrykk gir andre utslag enn ved tradisjonell politikk. Som vi har sett, har CasaPound omdefinert på ulike vis

⁴⁵ Di Tullio, *Nessun Dolore* (2010) s. 158

hva som er mulig å gjøre for en politisk aktør. En blanding av kulturelle og politiske uttrykk kan også øke aksepten for en aggressiv retorikk og bruk av ulike typer vold i politikken, noe oppgaven senere vil gå inn i detalj på i kapittel 11.

3.3 CasaPounds «hjertesaker»

De tradisjonelt viktigste sakene til CasaPound er med på å illustrere bevegelsens politiske profil. For å se på hvordan bevegelsen profilerer seg selv, kan det i denne sammenheng være interessant å se på CasaPounds viktigste saker. Dette delkapitlet ønsker å dekke sakene på en deskriptiv måte, før oppgaven i kapittel 10 videre utforsker disse sakene analytisk. I kapittel 10 vil CasaPounds profilering av disse sakene undersøkes, der det finnes mange sammenhenger med futurismens profilering. Dette delkapitlet vil se på hvordan CasaPound selv beskriver sine hjertesaker og hvilken retorikk de bruker i forhold til sakene. Sakene er viktige siden de viser hvilken bevegelse CasaPound er, og hvilke politiske områder de prioriterer.

3.3.1 Mutuo Sociale

Mutuo sociale kan oversettes på norsk til «gjensidig/sosialt lån», og er uttenkt som en støtteordning fra staten som skal ha et mål om å løse boligkrisen i Italia, inspirert av Veronamanifestet (1943), som Ezra Pound også støttet helhertet, ifølge CasaPound.⁴⁶ CasaPound foreslår at lån skal kunne bli gitt fra staten til familier uten renter og med gode grunnlag for en enkel tilbakebetaling, slik at alle skal kunne ha mulighet til å komme inn på boligmarkedet. Retten til å eie bolig er spesielt viktig i en tid preget av økonomisk usikkerhet og høy arbeidsledighet.⁴⁷ *Mutuo sociale* er en viktig sak for CasaPound å fronte, da den kobler seg til et av bevegelsens førende prinsipper og grunnleggende eksistensielle problemer: alle skal ha rett til et hus og en plass å være. Saken er også knyttet tett opp til deres sterke inspirasjon fra Ezra Pound, og hans tanker om boliglån, finanspolitikk og urimelig høye renter.

CasaPound ønsker å benytte statlig grunn til å bygge på, for å effektivisere bygningsprosessen, og for å slik minimere kostnadene.⁴⁸ Lånene som skal bli gitt av staten er

⁴⁶ Scianca, *Riprendersi tutto* (2011), s. 63

⁴⁷ Forslaget og intensjonen til det er f.eks. satt i kontekst til en artikkel i *Il Primato Nazionale* som ser boligsituasjonen i sammenheng med retten til å eie en bolig. Rovatti, «Crisi del mercato immobiliare? La soluzione esiste: si chiama Mutuo Sociale» i *Il Primato Nazionale*. For mer informasjon om selve forslaget, viser jeg til lenkene under.

⁴⁸ *Grumo Nevano News*, «Il mutuo sociale per la prima casa. La proposta rivoluzionaria di CasaPound» Den originale hjemmesiden til forslaget, www.mutuosociale.org er ikke mulig å nå lenger, siden Flash Player ikke støttes.

veldig fleksible; og hvis familier som har tatt opp lånene havner i økonomisk uføre, skal tilbakebetaling av det settes på vent, inntil de har mulighet til å betale igjen.⁴⁹ Det er likevel ikke mulig å lure systemet; den som viser forakt mot tilbudet vil miste retten til tilbudet. Huset er statens eiendom, kan ikke leies ut eller selges av andre enn staten, og hvis eieren forlater det, går det igjen inn i statens sirkulasjon.⁵⁰ CasaPound mener at de med denne støtteordningen ville ha løst boligkrisen i Italia, i tillegg til at ordningen ville gitt mulige løsninger på andre økonomiske problemer italienerne måtte ha. Forslaget presenterer kanskje et av de mest radikale offentlige programmene til CasaPound, og det er avhengig av en sterk stat for å kunne realiseres. Avvikere eller spekulanter som går mot den sterke staten vil bli straffet. Vi vil se eksempler i kapittel 10 på at CasaPound spiller på et aktivt fiendebilde i sin promotering av denne saken; der spekulanter, banker og politikere blir fremstilt som grådige i boligsituasjonen i Italia. Aggressiv retorikk blir altså kombinert med «løsningen på boligkrisen» for å finne svaret på bevegelsens viktigste hovedsak.

3.3.2 Tempo di essere madri

Et annet viktig fokusområde for CasaPound i lang tid, er en konservativ familiepolitikk, som må sees i sammenheng med en utstrakt sosialpolitikk som innebærer økte offentlige utgifter. Ett av forslagene til bevegelsen for å øke fødselstallene i Italia heter *Tempo di essere madri* (Tid til å bli mødre). Dette forslaget viser CasaPounds konservative forståelse av morsrollen, samtidig som det gir et godt eksempel på den generelle sosialpolitikken bevegelsen ønsker å føre, med økte offentlige utgifter til utsatte grupper, i dette tilfellet økte bevilgninger til mødre som ønsker barn. CasaPound fremstiller saken som at mødre må ha «friheten» til å være mødre uten å være en byrde for resten av samfunnet.⁵¹ Konkret foreslår de en reduksjon i arbeidstid fra 8 til 6 timer for mødre med barn fra 0-6 år gamle. 85 % av dette skal bli garantert av arbeidsgiver, mens staten tar resten av regningen. Statens 15 % går bort etter seks år, men mødrene kan fremdeles velge å beholde de 85 % fra arbeidsgiver og jobbe seks timer til dagen.⁵²

Mødrene velger selv i dette systemet når de vil returnere til å arbeide fulltid. CasaPound ser på dette forslaget som en promotering av kvinnen «ved sitt vakreste», i sitt største

⁴⁹ *Grumo Nevano News*, «Il mutuo sociale per la prima casa. La proposta rivoluzionaria di CasaPound

⁵⁰ *Grumo Nevano News*, «Il mutuo sociale per la prima casa. La proposta rivoluzionaria di CasaPound

⁵¹ Lorenzo, «Tempo di essere madri»

⁵² Lorenzo, «Tempo di essere madri»

«menneskelige og sosiale» potensial.⁵³ Komiteen som fremmet lovforslaget ønsket også å se på urettmessigheter knyttet til arbeidssituasjonen for mødre og andre problemer relatert til det å være mor i samfunnet.⁵⁴ Ved de nevnte forslagene ovenfor, kan vi se at CasaPound kommer med konkrete tillegg til sosialpolitikken de ønsker å fremme, som blant annet er inspirert av fascistenes Salò-regime, basert på en stor stat med sterke midler til omfordeling blant folket. CasaPounds konservative inspirasjoner kommer tydelig til uttrykk her, med ytterligere paralleller til Salò-regimet. Bevegelsen sverger til kjernefamilien og en tradisjonelt normert kvinnerolle, stikk i strid med for eksempel futuristenes liberale forståelse av kvinneverken, som vi kommer inn på og analyserer i kapittel 10. I dette kapitlet vil kvinnesynene til bevegelsene og profileringen av disse bli dekket og analysert.

3.3.3 CasaPounds økte fokus på innvandring de siste årene

De to nevnte sakene ovenfor har vært tradisjonelle CasaPound-forslag som de aktivt har promotert i flere år, med god hjelp fra sine undergrupperinger og andre formidlingskanaler. Sakene viser noe av kontinuiteten i bevegelsens prioriterte fokus, selv om CasaPound de siste årene har rettet hovedfokuset sitt over på innvandringspolitikk. Det skiftede fokuset mot innvandringspolitikk kommer nok som et resultat av at bevegelsen i økt grad har måttet konkurrere med andre bevegelser og partier på høyresiden i større grad de siste årene.⁵⁵

Innvandringspolitikken til CasaPound kan godt sees i sammenheng med den engelske betegnelsen «nativist» som brukes i akademisk litteratur. Følger vi Cas Muddes definisjon er «nativism» en ideologi som ønsker at nasjonen kun skal befolkes av «innfødte», altså medlemmer av en nasjons gruppe. I dette bildet blir «ikke-innfødte», enten personer eller ideer, en trussel mot de homogene nasjonalstatene.⁵⁶ I CasaPounds tilfelle ser bevegelsen på den italienske nasjonalstaten som noe som skal vernes, med implikasjonen videre om at italienerne må beskyttes mot økt innvandring. Dette reflekteres videre i slagordet deres «prima gli italiani», italienerne først. I dette synet blir innvandrerne en trussel mot den homogene nasjonalstaten og den italienske nasjonale identiteten. Det er i sammenheng med disse holdningene at CasaPound i økende grad har spilt på innvandringskritikk, og at deres fokus har blitt mer nasjonalistisk.⁵⁷

⁵³ Lorenzo, «Tempo di essere madri», sitat fra forslaget: «Al centro della proposta il ruolo della donna nella sua interezza e completezza, nella sua essenza più bella, nella grande potenzialità umana e sociale che esprime.»

⁵⁴ Lorenzo, «Tempo di essere madri»

⁵⁵ Froio m.fl., *Casapound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics* (2020), S. 115

⁵⁶ Mudde, *Populist Radical Right Parties in Europe* Cambridge, Cambridge University Press. S. 18-20

⁵⁷ Froio m.fl., *Casapound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics* (2020), S. 99

CasaPound har fokusert på innvandring siden bevegelsen ble opprettet, men i løpet av de siste årene har bevegelsen, og det tidligere partiet, satt innvandring på dagsorden i større grad. Siden begynnelsen av den såkalte «flyktningsskrisen» i 2015, har antallet italienere som ser på immigrasjon som den viktigste saken ved valg skutt i været.⁵⁸ CasaPound prøvde å ta eierskap til dette temaet i tiden som parti på høyresiden ved å vise til en sterkt regulerende og restriktiv innvandringspolitikk, men ble utkonkurrert av andre høyreorienterte partier ved valget. Likevel førte denne strategien til økt synlighet i media for det daværende partiet.⁵⁹ CasaPounds tidligere samarbeid med *Lega Nord*, nåværende *Lega*, viser også at innvandringssaken har vært viktig for bevegelsen å fronte. CasaPound støttet da også Legas partileder Matteo Salvini emneknagg #chiudiamoporti (På norsk: steng havnene! [for båter med innvandrere om bord]), som Salvini i 2018 frontet i sosiale medier.⁶⁰ Innvandringspolitikken er en politisk sak som engasjerer italienerne i stor grad, og som potensielt videre kan bringe mange velgere. Likevel taper CasaPound konkurransen om eierskapet til temaet ved at de ikke her har sine egne tydelige «løsningsforslag» som skiller seg ut, i sterk motsetning til deres nevnte konkrete forslag for å forsøke å forbedre familie- og boligpolitikken i Italia. I sammenheng med innvandringstemaet bruker CasaPound likevel sterk retorikk og spiller på et klart fiendebilde i innvandrerne, noe vi kommer tilbake til i den analytiske delen av oppgaven. Kapittel 10 vil også utforske sammenhenger med futuristenes syn på hva det italienske er, i sammenheng med nasjonalistisk retorikk og kulturelle uttrykk.

3.4 CasaPounds relevans i dagens Italia

CasaPound har med sine nye og ukonvensjonelle strategier klart å overraske Italia. I dagens italienske politiske kontekst er bevegelsen fremdeles relevant, om enn noe svekket. Sterke populistiske partier setter dagsorden politisk i landet, og det er verdt å notere seg at det høyreorienterte partiet Lega, det største opposisjonelle partiet, adopterte Casapound's slagord *Prima gli italiani!*⁶¹ for noen år siden. Lega ble også støttet av CasaPound i valget i 2015, gjennom koalisjonen *Sovranità*⁶², der deres felles fokus var rettet inn på nasjonalisme, lov og orden.⁶³ I 2015 var økonomisk uavhengighet, spesielt fra EU, en sentral sak som begge var enige om. Slagordet *prima gli italiani* ble også adoptert av et annet parti på den italienske

⁵⁸ Froio m.fl. (2020), s. 113

⁵⁹ Froio m.fl. (2020), s. 115

⁶⁰ Froio m.fl. (2020), s. 114

⁶¹ Ov.: Italianere først!

⁶² Ov.: Suverenitet

⁶³ Brusini, «Sovranità: L'associazione politico culturale di CasaPound che appoggia Matteo Salvini»

høyresiden, Fratelli d'Italia⁶⁴, som deler syn med CasaPound i mange aktuelle saker, med blant annet en sterk nasjonalisme, innvandrings skepsis og konservativisme til grunn. Fratelli d'Italia ligger i begynnelsen av mai 2021 på de italienske målingene som tredje største parti i Italia, etter at de i september 2020 gikk forbi det venstrepopulistiske partiet Movimento 5 Stelle.⁶⁵ Et sterkt Fratelli d'Italia på høyresiden gjør også at muligheten for en sterkt høyreorientert regjering kan bli en realitet etter neste valg i Italia. Hvis dette blir tilfelle, kan CasaPounds metapolitiske eksperiment ha hatt store konsekvenser.

Selv om CasaPound offisielt er ferdige i partipolitikken, er de likevel relevante. En del saker understreker bevegelsens aktualitet, selv etter overgangen deres til å bli en bevegelse:

I juni 2020 ble CasaPound kastet ut av hovedkontoret deres i Via Napoleone III, som de hadde okkupert ulovlig i 17 år. Utkastelsen ble av ordfører Virginia Raggi, med tilhørighet i den venstrepopulistiske femstjernersbevegelsen (M5S), beskrevet som en «seier for byen».⁶⁶ Utkastelsen ble gjort nøyaktig 76 år etter at Roma ble tatt tilbake av de allierte fra fascistene i andre verdenskrig. CasaPound markerte misnøye med avgjørelsen om utkastelse, og partisekretær Simone di Stefano responderte med at «vi er klare til å møte enhver rettssak».⁶⁷

En annen sak som viser bevegelsens fortsatte relevans, er CasaPounds respons til COVID-pandemien, som fra 2020 og fremover har rammet Italia hardt. CasaPounds politiske fanesak har som nevnt tidligere vært å gi støtte til utsatte i forhold til boligpolitikken i Roma. Under COVID-pandemien har CasaPound kunnet spille på bildet av seg selv som hjelpende samaritaner, blant annet ved å kjøpe inn mat til folk. Denne typen «aksjoner» har i stor grad blitt promotert og dokumentert ekstensivt på chattetjenesten Telegram. COVID-saken setter mange italienere i en utsatt situasjon, både i Roma og i andre italienske byer. CasaPound har her, ved hjelp av sine flere lokallag, kunnet promotere seg selv som hjelpere over hele landet. Bildet som samaritanere har bevegelsen allerede spilt på tidligere: da CasaPound eide hovedkvarterert sitt i Via Napoleone III, leide de ut etasjer til hjemløse familier i Roma. Slike handlinger gir konkrete idealer av den aktive omfordelingspolitikken bevegelsen ønsker. I

⁶⁴ Ov.: Italias brødre

⁶⁵ Tallene er hentet fra Politico: <https://www.politico.eu/europe-poll-of-polls/italy/> Per 16. mai 2021 har Fratelli d'Italia 19 %, bak Partito Democratico (20 %) og Lega (22 %). Målingene til Politico er basert på et gjennomsnitt av innsamlede italienske meningsmålinger. Det norske navnet på Movimento 5 Stelle er Femstjernersbevegelsen. Nettsiden ble sist besøkt 16.05.2021.

⁶⁶La Repubblica, «Sequestrata sede di CasaPound a Roma, Raggi: 'Vittoria per la città'. Il PD: 'Sindaca al balcone, grazie alla procura'»

⁶⁷D'Albergo, «CasaPound, 'istigazione all'odio razziale e occupazione abusiva'. La procura sequestra la sede di via Napoleone III»

tillegg hevder CasaPound at den italienske stat ikke eksisterer i realiteten, siden den ikke kan hjelpe de mest utsatte i samfunnet. Dette retoriske poenget har partisekretær Simone di Stefano sagt flere ganger, og at CasaPound dermed selv må gripe inn og hjelpe utsatte mennesker, både under pandemien og ellers i vanskelige situasjoner.⁶⁸

Bevegelsen er også aktuell med nye politiske bidrag - i 2020 stilte de til lokalvalget i Bolzano, og publiserte i den anledning valgprogrammet *FuturProgramma*. Programmet var tydelig inspirert av futurismen, og kom med klare referanser til bevegelsen. Retorikken minnet også om de bombastiske futuristiske manifestene, i sin vektlegging av direkte aksjon, og i sine tydelige fiendebilder. Kapittel 10 vil gå inn på innholdet til dette programmet, og se dets retorikk og innhold i sammenheng med futurismen.

Kapittel 4. Futurisme

4.1 Historisk bakgrunn

Fig. 2. Logoet til det futuristiske partiet.⁶⁹

Futurismen ble grunnlagt i 1909 som en kunstnerisk bevegelse med poeten Filippo Tommaso Marinetti som leder. Marinetti var en karismatisk demagog som styrte bevegelsen fra dens grunnleggelse i 1909 frem til sin død i 1944. Futurismen er nok mest kjent for sine mange banebrytende og ukonvensjonelle bidrag til kunsten, men bevegelsen drev samtidig også aktivt med sterk politisk agitasjon i sammenheng med sine kunstneriske uttrykk. Med lederen Marinetti i spissen hadde bevegelsen et godt grunnlag for å kunne profilere seg selv. Ved hjelp av planlagte PR-stunt, provokasjoner og kunstneriske opptredener som ofte førte til slagsmål og uroligheter, klarte futuristene å oppnå stor omtale blant sine samtidige.⁷⁰ Med denne omtalen hadde futuristene skapt blest rundt sin egen bevegelse, og fikk med det innpass i den offentlige debatten i Italia.

Grunnleggelsen av futurismen ble markert på forsiden av den franske prominente avisen *Le Figaro*. Allerede fra bevegelsens grunnleggelse hadde bevegelsen internasjonale tilknytninger til den franske kultursfæren. *Le Figaro* trykket futuristenes første manifest på forsiden av

⁶⁸ Di Stefano sier dette poenget i et intervju fra 2018, med Channel 4 News (Intervjuet med di Stefano starter 7 minutter og 40 sekunder ut i videoen): <https://www.youtube.com/watch?v=I3x-ge4w46E> Videoen sist besøkt 16.05.2021.

⁶⁹ Logoet er hentet fra https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Futurist_Party_dagger.svg Sist besøkt 24.05.2021.

⁷⁰ Et godt overblikk over Marinettis metoder finnes hos Rainey og Salaris, «Marketing Modernism: Marinetti as publisher»

avisen i 1909. Manifestet skulle bli det første i rekken av svært mange andre.⁷¹ Disse ble raskt kjent for sine ukonvensjonelle og fryktløse erklæringer, sine grandiose visjoner og sine progressive politiske uttrykk. Retorikken fra futuristene var med vilje skarp og provoserende, og Marinettis karisma og eksentriske promotering av bevegelsen bidro videre til ekstensiv mediedekning fra italienske aviser.⁷² Futuristene skaffet seg et offentlig ry i Italia som en ukonvensjonell kunstnerisk bevegelse, som etter hvert også uttrykket seg håndfast om politiske saker. Bevegelsen var i begynnelsen noe politisk forvirret, men favnet likevel tydelig om en sterk nasjonalisme.⁷³ Futuristene ønsket å forene kunst og politikk i ett, noe som gjorde at bevegelsen så på en revolusjon i kunsten som en fornyelse av nasjonen.⁷⁴ Slik var futuristene en av de første bevegelsene til å blande sammen kunstneriske og politiske uttrykk i en avant-garde-tilnærming til politikk.

Etter ni år forsøkte futuristene å ta seg videre fra hybridiseringen mellom kultur og politikk ved å søke politisk makt gjennom partipolitikken. *Partito Politico Futurista*, det futuristiske politiske partiet, ble dermed etablert i 1918. Partiet søkte politisk makt i perioden 1918-1920, dog uten særlig hell.⁷⁵ Da den fascistiske bevegelsen ble dannet i 1919 og senere vokste i størrelse, ble futuristene en av flere grupperinger på høyresiden som sluttet seg til dem av pragmatiske årsaker. Håpet deres var at det skulle bli mulig å påvirke fascistene i en radikalt anarkistisk og fritenkende retning.

Det var flere politiske områder der fascistene og futuristene var uenige, selv om de hadde flere fellesnevner i ideologisk grunnlag. Uenighetene fikk for eksempel utslag ved fascistenes samarbeid og forlik med kirken i Italia, som stadfestet en konservativ retning for partiet, stikk i strid med futuristenes uttalte anti-geistlighet.⁷⁶ Futuristene måtte etter hvert innse at de ikke hadde reell makt til å påvirke og definere politikken i Mussolini-regimet, og de etablerte seg dermed som en kulturell fløy i partiet. Herfra bidro de med kunstneriske bidrag til regimets propaganda, som ble deres eneste reelle bidrag til fascismen - de hadde ikke selv makt til å påvirke og definere politiske satsningsområder i et stabilisert Mussolini-

⁷¹ En samling av manifestene, med bilder av originale avisutskrift, finnes på <http://exhibitions.guggenheim.org/futurism/manifestos/>. Dette inkluderer også forsiden av *Le Figaro* i 1909. Sist besøkt 16.05.2021.

⁷² Rainey og Salaris, «Marketing Modernism: Marinetti as publisher», s. 111

⁷³ Ialongo, «Futurism from foundation to world war: the art and politics of an avant-garde movement»

⁷⁴ Ialongo, «Futurism from foundation to world war: the art and politics of an avant-garde movement», s. 308

⁷⁵ Berghaus, «The Futurist Political Party»

⁷⁶ Anti-geistligheten kommuniseres tydelig i futuristenes primærkilder, blant annet i Marinetti, *Programma Politico Futurista*.

regime.⁷⁷ Likevel var ikke futuristene helt ribbet for makt; gjennom å være en del av det fascistiske partiets kulturelle fløy kunne de påvirke partiets kulturelle uttrykk og satsning.

4.2 Futuristenes mediestrategi

Dette delkapittelet vil se på hvordan futuristene generelt promoterte sine politiske saker. Slik vil et godt sammenlikningsgrunnlag være etablert til senere i oppgaven, der den analytiske delen vil gi eksempler fra CasaPounds politiske promotering og sammenlikne disse.

Futuristene og Marinetti var opptatt av å skape blest rundt bevegelsen, og investerte mye krefter og penger i å bli en del av den italienske offentlige debatten. Bevegelsen var mangfoldig, og organiserte for eksempel teaterforestillinger, skrev poesi og malte malerier for å promotere sine politiske synspunkter. Marinetti sørget for stor oppmerksomhet rundt bevegelsen da den kom med nye prosjekter. Under teaterforestillingene til futuristene, såkalte *serate* (kvelder), ville for eksempel skuespillerne ofte ty til provoserende handlinger som inkluderte publikum som en deltakende part i forestillingen. Ofte utviklet dette seg videre til basketak, noen ganger politisk motiverte, som resulterte i at politiet måtte gripe inn. Slik sørget Marinetti for at stykket kom i avisene, og at han oppnådde den PR-en han var ute etter.⁷⁸ Kunsthistoriker Günther Berghaus har sagt at «hver *serata* var en sann slagmark» og at *serate* var «det mest effektive mediet for polemikk og propaganda».⁷⁹ Et nøkkeltrekk for futuristene var altså å bruke provokasjon, ofte gjennom *serate*, for å komme i avisene.

En annen metode Marinetti brukte for å oppnå blest rundt futuristene, var at han promoterte bøkene som ble skrevet innad i den futuristiske kretsen. Ved flere anledninger rapporterte han inn høye salgstall til italienske aviser for å skape blest om ny futuristisk litteratur. Realiteten var imidlertid ofte at Marinetti selv gav bøkene i hopetall bort til venner og bekjente. Bøkene var slik i praksis verdiløse, men Marinetti hadde like fullt oppnådd at salgstallene kom i avisene, og at folk snakket om bevegelsen.⁸⁰ Blant alle promoteringene av futurismen som bevegelse, var nok likevel Marinettis krigskorrespondanse et av de mest vågale. Marinetti meldte seg som soldat ved den italienske-østerrikske grensen, og brukte futuristisk retorikk da han rapporterte hjem via brev fra fronten. Soldatene som ble med ham fra den futuristiske

⁷⁷En god beskrivelse av futuristenes utvikling i denne perioden finnes i Ialongo, *Filippo Tommaso Marinetti: The Artist and his Politics*

⁷⁸ Denne mediestrategien beskrives i Rainey og Salaris, "Marketing Modernism: Marinetti as Publisher."

⁷⁹ Berghaus skriver om dette i «Futurist Performance 1910-16» i Adamowicz, Elza, and Simona Storchi, eds. *Back to the Futurists: The Avant-garde and Its Legacy*. Manchester University Press, 2013.

⁸⁰ Rainey og Salaris, "Marketing Modernism: Marinetti as Publisher."

bevegelsen sammenliknet han i kjent sjargong med de italienske alpinsoldatene. Disse sammenlikningene endte opp i italienske aviser.⁸¹

Futuristenes mangfoldige mediestrategi var også preget av en sterk eksperimentell og utforskende side, spesielt rettet mot bruk av ny teknologi. Eksperimentene deres rettet seg til og med mot filmens verden, der de promoterte sine syn. Kun en av futuristenes mange filmer har overlevd til i dag, *Thaïs* fra 1917. Filmen eksperimenterte med kunstneriske uttrykk og geometriske figurer i sitt scene-design, på en unik måte for sin tid. Selv om *Thaïs* i seg selv ikke var særlig politisk, hadde futuristene ved å utforske dette nye mediet funnet et potensielt medium for propaganda.⁸² Futurismens ukonvensjonelle eksperimentering definerte med det også deres mediestrategi, og mulighetene for de som kom etter dem.

4.3 Futuristenes politiske fokus

Når det gjelder futuristenes egne politiske synspunkter, var de først og fremst sterkt nasjonalistiske, i kombinasjon med at bevegelsen var kunstnerisk avant-garde og søkte samarbeid til flere sider.⁸³ Futuristene var likevel også sosialt progressive for sin tid, og flere av deres politiske forslag og tanker var forut for sin tid. I valgprogrammet deres fra 1913 er det dog den sterke nasjonalismen som kommer tydeligst frem. Med den innledende setningen «Ordet ITALIA må stå over ordet FRIHET»⁸⁴ viser futuristene allerede her at de var nasjonalistiske og imperialistiske, som understrekes ved bevegelsens ønske om en større hær og flåte, kolonial ekspansjon og «irredentismo».⁸⁵ I tillegg understrekte bevegelsen tydelig hvilke grupperinger i samfunnet de definerte seg mot. Futuristene uttrykket anti-geistlighet og anti-sosialisme, og langet også ut mot «besettelsen av kultur», museer og biblioteker.⁸⁶ Deres motsetninger mot «passatismo»⁸⁷ var heroisme, fart og sportslige aktiviteter, som de vektla veldig positivt. Slik klarte futuristene å fremheve ønsket sitt om et levende italiensk folk, som var «stolte over å være italienere».⁸⁸ Fem år senere publiserte futuristene sitt første politiske

⁸¹ Marinettis propagandaaktivitet under krigen da han kjempet selv beskrives i Daly, «'The Futurist mountains': Filippo Tommaso Marinetti's experiences of mountain combat in the First World War»

⁸² Filmen heter *Thaïs* og er beskrevet i Marcus, «Anton Giulio Bragaglia's "Thaïs"; or, The Death of the Diva + The Rise of the Scenoplastica = The Birth of Futurist Cinema»

⁸³ Berghaus, «The Futurist Political Party», s. 155. Marinetti søkte samarbeid blant annet med anarkosyndikalister i 1913.

⁸⁴ Marinetti, *Programma Politico Futurista*.

⁸⁵ «Irredentismo» var et italiensk ønske om å ta tilbake områder som italienere tidligere hadde hatt, eksempelvis områder i Balkan rundt Adriaterhavet, Korsika, Savoie og liknende.

⁸⁶ Marinetti, *Programma Politico Futurista*.

⁸⁷ Kan konstruktivt på norsk oversettes med «fortidsforherligelse».

⁸⁸ Marinetti, *Programma Politico Futurista*.

partiprogram, nå som et politisk parti. I dette programmet har fokuset endret seg noe, og det politiske spektret deres har blitt utvidet. Futuristene foreslår blant annet i programmet å forenkle skilsmisseprosessen,⁸⁹ og foreslår i tillegg stemmerett ordnet på lik linje for kvinner og menn i et proporsjonalt valgsystem.⁹⁰ Tross de progressive ideene, var det futuristiske partiet fremdeles like sterkt nasjonalistisk, og de oppfordret til en «revolusjonær nasjonalisme» i det andre punktet av 1918-programmet sitt.⁹¹

Generelt var futuristene heller ikke redde for å markere sin støtte til krig og vold. En av de første tilfellene der de konkret markerte støtte til en krig var ved den italienske invasjonen av Libya i 1911, hvor Marinetti selv beskrev et angrep i krigen som «mitt livs vakreste estetiske show».⁹² Marinetti hadde reist til Libya selv for å observere og korrespondere under krigen, som endte med italiensk seier. Siden 1909 hadde futuristene gjennom manifestet sitt lovprist krig og vold, og så på vold som en viktig, samfunnsendrende faktor, i tråd med ideene til Georges Sorel. Sorel mente at vold kombinert med myteskapning var avgjørende for radikal samfunnsendring.⁹³ Hos futuristene betød dette blant annet italiensk deltakelse i første verdenskrig, men også en sterk italiensk imperialisme i Afrika. I promoteringen av alle disse voldsforherligende synspunktene brukte futuristene aktivt kunstneriske virkemidler.

Dette kapittelet har studert futurismen med generelle betraktninger om deres politiske og kulturelle uttrykk. Oppgaven vil senere, i den analytiske delen, se på konkrete eksempler av disse uttrykkene og se disse i sammenheng med CasaPounds uttrykk.

Kapittel 5: Tidligere publisert litteratur og relevans til oppgaven

Tross store likheter i profilering, ukonvensjonelle aksjoner og retorikk, har ikke forholdet mellom CasaPound og futuristene enda blitt studert i en tilfredsstillende og dekkende grad i akademisk litteratur. CasaPound har derimot selv bidratt ekstensivt med flere referanser til futuristene i sin egen litteratur og sine egne politiske programmer.

⁸⁹ Berghaus, «The Futurist Political Party». Punkt 6 refereres til her, s. 156.

⁹⁰ Berghaus, «The Futurist Political Party».; Punkt 4, s. 156.

⁹¹ Berghaus, «The Futurist Political Party».;Punkt 2, s. 156.

⁹² Sitatet er gjengitt i Conversi, «Art, Nationalism and War: Political Futurism in Italy (1909–1944)», sitatet gjengitt på s. 92. Ellers gir artikkelen også en god gjennomgang av futuristenes forhold til krig.

⁹³ Hagtvatn, «Georges Sorel: Generalstreik, myte, vold – inngangsportalen til europeisk fascisme» Myter og generalstreik som samfunnsendrende faktor nevnes s. 92-93

Denne oppgaven ser på bevegelsenes ukonvensjonelle forhold til politikk og deres bruk av kulturelle og politiske uttrykk. Tilgjengelig litteratur om disse emnene vil kunne omfavne mange forskjellige fag, og legge opp til en tverrfaglig og mangfoldig oppgave.

5.1 Litteratur om CasaPound

I studiet av CasaPound er litteratur fra sosiologi og statsvitenskap spesielt viktig, da disse feltene har gode verktøy til å studere en politisk bevegelse i sin samtid. Fagene har også allerede bidratt med en stor del relevant litteratur knyttet til CasaPound. De publiserte artiklene om bevegelsen peker i denne sammenheng på forskjellige sentrale faktorer, både i nåtid og historisk sett. Mye av litteraturen understreker viktigheten av et fellesskap i bevegelsen i en moderne tidsalder.⁹⁴ Andre ser på hvordan den moderne verden, internett og sosiale medier har påvirket bevegelsen.⁹⁵ Denne informasjonen kan også i stor grad anvendes i historiefaget. Når det gjelder sosiologiens bidrag, er spesielt Di Nunzios og Toscanos analyser interessante, sammen med Cammellis.⁹⁶ Deres metodologiske rammeverk vil vi diskutere ytterligere i neste kapittel. Den nevnte litteraturen gir gode innblikk i ritualene til CasaPound og bevegelsens samhold og fellesskap. Litteraturen ser også på CasaPounds kulturelle aktiviteter, som bevegelsen arrangerer som del av sin metapolitiske strategi. Gjennom denne litteraturen kommer det tydeligere frem hvilken type bevegelse CasaPound er, og hvordan de opererer i nåtidens politikk. Mye av denne litteraturen har også rettet seg mot intervjuer med medlemmer av bevegelsen, som blir essensielt å basere seg på for denne oppgaven. CasaPound er også en svært relevant bevegelse å skrive om. En ny norsk artikkel har utforsket bevegelsen i relasjon med sikkerhetsnivået i Italia og mulige utfordringer knyttet til vold fra bevegelsen.⁹⁷ Her blir bevegelsens forhold til futuristene også med ett aktuelt.

5.2 Litteratur om futurismen

Den futuristiske bevegelsen har blitt godt dekket i akademisk litteratur, fra et noe forskjellig utgangspunkt enn CasaPound. I hovedsak har den futuristiske bevegelsen blitt studert tverrfaglig av historikere, litteraturforskere og kunsthistorikere. De ulike fokusene som disse

⁹⁴ Cammelli, *Fascisti del terzo millennio: Per un'antropologia di CasaPound*. (2015) «Cap. 2.: La comunità di CasaPound. Rituali, gerarchie e conflitto».

⁹⁵ For eksempel Toscano, "The Dark Side of Web-Activism: the Case of CasaPound Italia." (2017).

⁹⁶ di Nunzio og Toscano, *Dentro e fuori Casapound* (2011) og Cammelli, *Fascisti del terzo millennio - Per un'antropologia di CasaPound* (2015)

⁹⁷ CasaPound i en moderne kontekst blir studert i Froio m.fl., *CasaPound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics* (2020). Bevegelsen sees i sammenheng med sikkerhetsnivået i Italia i Cassina Wolff, «CasaPound: Vold som symbolsk uttrykk»

fagene har bidratt med, har gjort at både den politiske og kulturelle dimensjonen lyser tydeligere frem i studiet av bevegelsen. Litteraturen i disse fagene har fungert utfyllende for hverandre, der de sammen undersøker bevegelsens ideer og mål. Det har likevel vært en utfordring for noen å se futuristenes kunstneriske og politiske mål under ett, noe blant andre Ialongo har argument for som et konstruktivt utgangspunkt.⁹⁸

Futurismen er et omfattende studieobjekt, både i tid og i omfang. Som Ernest Ialongo kommenterer, har futurismen i hovedsak først blitt studert for sine kunstneriske bidrag, og deretter sin politiske virksomhet i årene 1909-1944. Ialongo mener også at det er en tendens i studier av den futuristiske politikken til å se futurismen i sammenheng med fascismen, noe som gjør at nyere litteratur også her er å foretrekke, da denne i større grad studerer bevegelsen og dens politiske uttrykk for seg selv, uten å nødvendigvis se bevegelsen i sammenheng med den senere fascismen.⁹⁹ Går vi utenfor historiefaget, er litteraturen fra kunsthistorikerne om futuristisk kunst og deres uttrykksmåter relevant for oppgaven, siden den diskuterer og redegjør for futuristenes kulturelle dimensjon i forskjellige uttrykksformer. Viktigheten av politikk i kulturelle uttrykksformer er også relevant i denne litteraturen, da den viser hvordan kulturelle uttrykk aktivt ble brukt til å promotere en politisk agenda. Av relevante kunsthistorikere i denne sammenhengen skiller forfattere som Günther Berghaus, Claudia Salaris og Anne Bowler seg ut, med mange flere bidragsytere til emnet.

Berghaus har dekket flere dimensjoner av futuristenes kulturelle uttrykk gjennom mangfoldige publikasjoner over flere år. Han har blant annet dekket futuristenes teaterforestillinger, futuristenes politiske aktiviteter og flere andre historiske studier knyttet til avant-garde-uttrykkene til bevegelsen.¹⁰⁰ Bowler etablerer forholdet mellom kunst og politikk i futurismen, og gir således gode innspill til selve problemstillingen i denne oppgaven. Hun ser på futuristenes kunstneriske mål i sammenheng med deres politiske mål, og argumenterer for at deres politiske mål aldri kunne blitt realiserte i samarbeidet deres med fascistene, siden futuristenes politikk i sin kjerne var for utopisk. Det politiske samarbeidet med fascistene ledet dermed ikke til annet enn skuffelse.¹⁰¹ Conversi har et noe annet fokus, og setter søkelyset i større grad på futurismen som en politisk bevegelse. Ved å studere manifestene, setter Conversi fokus på den sterke nasjonalistiske retorikken til bevegelsen. Han deler

⁹⁸ Ialongo, «Futurism from foundation to world war: the art and politics of an avant-garde movement», s. 307 diskuterer eksplisitt hvordan futurismen blir skrevet om.

⁹⁹ Ialongo, «Futurism from foundation to world war: the art and politics of an avant-garde movement» s. 307

¹⁰⁰ Berghaus, *Italian Futurist Theater, 1909-1944*. og Berghaus, «The Futurist Political Party»

¹⁰¹ Bowler, «Politics as Art: Italian Futurism and Fascism»

futurismen i to perioder: 1909-15 og 1924-44. Den første perioden var preget av en «ultranasjonalistisk retorikk mot det etablerte», mens den andre perioden var en «muskuløs patriotisme», men likevel «pragmatisk orientert».¹⁰² Salaris skrev for noen år siden en gjennomgang av futurismen, dens fokusområder og dens uttrykk på en oversiktlig måte i den italienske boka *Futurismo*.¹⁰³ Hun har også skrevet om Marinetti som promotør for bevegelsen, og hans «PR-metoder» for å promotere den futuristiske bevegelsen.¹⁰⁴ Salaris har tidligere skrevet om andre bevegelser i samme periode fra et kunsthistorisk perspektiv, som Gabriele d'Annunzio og hans legionærer i Fiume i perioden 1919-20. Hun skriver dermed fra en unik posisjon, med sin bakgrunn fra kunsthistorie, og er relevant å trekke inn i studiet av blandingen mellom politiske og kulturelle uttrykk.

Når det gjelder futuristenes politiske syn, har dette vært spesielt interessant for, og blitt belyst av historikere. Litteraturen preges også her av ulike utgangspunkt og synsvinkler: Der noen artikler studerer futurismen med fokus på vold og tiden etter første verdenskrig,¹⁰⁵ er andre artikler fokuserte på futurismen for seg selv.¹⁰⁶ Noen artikler velger et dypere personfokus på lederen og den absolutt viktigste bidragsyteren Filippo Marinetti,¹⁰⁷ mens andre artikler går dypere inn i futurismens utvikling og dens historie som bevegelse. For denne oppgaven er litteraturen som dekker futurismens første fase den mest relevante, da den studerer futuristenes egne, uavhengige kulturelle og politiske uttrykk. Likevel vil oppgaven også inkludere noe litteratur som omhandler bevegelsens overgang til fascismen, og noen kunstneriske uttrykk som produseres av futuristene under fascistregimet fra dets start i 1922 til Marinettis død i 1944.

Kapittel 6: Teori og metodologi

Oppgavens valg av teoretisk grunnlag og metodologi er direkte koblet sammen med valget av litteratur. Ulike metoder gir ulike litterære grunnlag - og gjennom å bruke tverrfaglighet i oppgaven blir det litterære grunnlaget mer mangfoldig. Tidligere studier av CasaPound har benyttet seg av et rikt metodegrunnlag, med innslag fra flere ulike fag og dermed også en tverrfaglig metodologi. En slik metodologi legger slik opp til et større meningsmangfold å basere oppgaven på. Spesielt metoder hentet fra sosiologi og statsvitenskap er interessante

¹⁰² Conversi, «Art, Nationalism and War: Political Futurism in Italy», disse begrepene brukes i 'abstract' s. 92

¹⁰³ Salaris, *Futurismo* (2016)

¹⁰⁴ Rainey og Salaris, «Marketing Modernism: Marinetti as Publisher.»

¹⁰⁵ Conversi, «Art, Nationalism and War: Political Futurism in Italy»

¹⁰⁶ Ialongo, «Futurism from foundation to world war: the art and politics of an avant-garde movement»

¹⁰⁷ F.eks. Ialongo, «Filippo Tomasso Marinetti: The Futurist as Fascist, 1929-1937»

her. Disse fagenes vinklinger og metoder er essensielle for å kunne forstå fremdeles aktive CasaPound på et dypere nivå i et samtidshistorisk perspektiv. Fra et sosiologisk perspektiv legger oppgaven seg spesielt på linje med de litterære bidragene fra Emanuele Toscano og Daniele di Nunzio. Gjennom deres forslag til hvordan forskere metodologisk kan skrive om radikale grupperinger kom de med gode innspill til hvordan man kan møte disse grupperingene uten å distansere seg fra dem.¹⁰⁸ Deres metode øker forståelsen for intervjuet som en viktig metode i forståelsen av radikale samtidsbevegelser. Forfatterne har også skrevet egne bidrag om CasaPound ved å gå utfra disse metodene. Toscano og di Nunzios metoder går i hovedsak ut på å forstå medlemmene av CasaPound på deres egne premisser, uten å ilegge dem meninger eller dømme dem normativt for sine holdninger. Denne holdningen er viktig når intervjueren forsøker å *forstå* en bevegelse som CasaPound, om man skal prøve å forholde seg objektiv til forskningsobjektet.

Når det gjelder selve intervjuene, er Toscano og di Nunzio tydelige på at flere viktige faktorer er i spill; blant annet hvordan intervjuer bør utføres og hvordan en kan forholde seg til dem. Her er ulike intervjumetoder og intervju profiler spesielt viktige å ta med i betraktning.¹⁰⁹ En åpen, transparent profil er kanskje mest etisk forsvarlig, da den ikke skjuler noe for intervjuobjektene. Ellers kan en moderasjon av denne profilen være essensiell i noen tilfeller.¹¹⁰ Spesielt i utsatte situasjoner, der medlemmene i radikale grupper kan «kreve» et ideologisk medlemskap for å legitimere deltakelse. Dette opplevde Toscano og di Nunzio selv på en ZetaZeroAlfa-konsert, og publikum begynte å rope: «Hvor er antifascistene?». De gav deretter romersk hilsen, og skapte en sosial situasjon der dette ble ansett som påkrevd for alle andre i publikum å gjøre også.¹¹¹ I denne situasjonen bestemte sosiologene seg for å forlate området. En moderert profil gjemmer slik seg ikke bak en falsk profil, men ønsker heller ikke å åpenlyst erklære sine synspunkter på saker. Det siste alternativet er en skjult profil, der man bruker et alias eller en falsk profil i intervju prosessen. En slik type profil har ikke vært vanlig å bruke i intervjuer med CasaPound i tidligere akademisk litteratur. Det kan også være vanskelige etiske problemstillinger å avklare med en skjult profil som kan være utfordrende, i tillegg til at det kan være vanskelig å spille en karakter på en troverdig måte.¹¹² Jeg har i

¹⁰⁸ Toscano og di Nunzio, «The dark side of the field: Doing research on CasaPound in Italy»

¹⁰⁹ De ulike måtene; transparent, lukket og en «middle ground» beskrives her: Toscano og di Nunzio, «The dark side of the field: Doing research on CasaPound in Italy», S. 98

¹¹⁰ Toscano og di Nunzio (2019), S. 98

¹¹¹ Toscano og di Nunzio (2019), S. 99-100

¹¹² Toscano og di Nunzio (2019), S. 98

denne oppgaven valgt å basere meg på intervjuer der intervjuerne har valgt en åpen profil, eller en moderasjon av en slik profil.

Relevansen til disse intervjumetodene for denne oppgaven kommer primært gjennom at de inspirerer til refleksjon. Oppgaven ønsker å studere intervjumetodene utenfra, og reflektere over dem og deres implikasjoner. På grunn av den pågående COVID-pandemien vil oppgaven måtte lene seg på tidligere intervjuer istedenfor å kunne produsere nye. Derfor er refleksjonen over tidligere brukte intervjumetoder, intervjuernes rolle og hva de potensielt kan bidra med i en oppgave som del av en referanseliste, viktig å ta med i betraktningen. For oppgavens del er det viktig å kunne referere til CasaPounds egne medlemmer, noe som gir en mer presis og oversiktlig forståelse av CasaPounds meninger. For å utforske medlemmenes egne meninger, vil oppgaven bruke det allerede eksisterende kildematerialet som finnes av intervjuer i bevegelsene, i tillegg til informasjon som bevegelsene selv har publisert.

I CasaPounds tilfelle er deres egne publikasjoner ofte nettbaserte; bevegelsen publiserer på blogger, magasiner og radio, og har en egen tv-kanal på nettet, for å nevne noe. Materialet som ligger ute på nettet er høyaktuelt for forskningen, og er blant det mest aktuelle og oppdaterte materialet oppgaven baserer seg på. På bakgrunn av manglende egne, og oppdaterte, intervjuer må oppgaven i større grad lene seg på det allerede eksisterende kildematerialet som ligger ute på nett i tillegg til tidligere publiserte intervjuer. Dette gjør at medlemmenes utsagn gjennom intervjuer nok vil være noe daterte, men å bruke disse utsagnene er bedre enn å utelukke utsagn fra intervjuer helt.

Metodologien som brukes blir annerledes når vi ser på futuristene. Bevegelsen befinner seg lengre tilbake i tid, og metodologien må dermed tilpasse seg forskningsobjektet deretter. Oppgaven ønsker her å basere seg på arkiverte primærkilder i større grad, i tillegg til sekundærkilder og øvrig akademisk litteratur. Her er arkiver på nettet mest aktuelle. Mange av hovedverkene i litteraturen om futuristene forklarer deres historiske utvikling over tid og ser bevegelsen i sammenheng med den senere fascismen. Litteraturen har også mange innslag av tverrfaglighet, med innslag fra spesielt kunsthistorikere, som tidligere vist. For å se på futuristenes politiske ytringer, vil deres egne manifeste være spesielt interessante. Deres kulturelle uttrykk vil også brukes i stor grad som referansepunkt, for å illustrere kontinuiteten mellom disse. Futuristenes malerier danner for eksempel en kulturell ramme rundt deres politiske ytringer. Futuristenes egne bidrag setter retorikken deres i en veletablert kontekst, og blander sine uttrykk i politikken med poetikk, kunst og kulturelle referanser. Alt dette gir oss gode innblikk i bevegelsen, og både kunsten og tekstene deres blir viktige for å danne et

oversiktlig fundament av deres politiske standpunkt. Siden futuristene ikke lenger kan nås ved intervjuer, vil oppgaven her i større grad bevege seg fra metodene beskrevet ovenfor, i relasjon til CasaPound. Denne avgjørelsen er likevel ikke endelig, da det finnes *tidligere* biografier og intervjuer som er mulige å vise tilbake til.

Refleksjonen rundt intervjumetoder og gjengivelse av meninger til aktører i historien er del av en større refleksjon: Historikere har lenge reflektert over sin egen forskerrolle som historiker. Her har diskusjonen gått på hvordan historikere innhenter og bruker kunnskap, og hvordan de *bør* gjøre det. Videre fra denne diskusjonen blir det viktig å se på hva historikere ser på som *sannhet*, og hvordan de kan formidle *sikker kunnskap*. En stor historiografisk debatt er viet til dette, både i Norge og utenlands, som ikke kan dekkes her i helhet. I norsk historieskrivning er Knut Kjelstadli evig aktuell med sitt verk *Fortida er ikke hva den en gang var*. I denne boka setter Kjelstadli et motsetningsforhold mellom en positivistisk og en hermeneutisk forståelse.¹¹³ Med positivisme mener Kjelstadli en slags «formel» som ser alle historiske forklaringer med samme struktur, og setter naturvitenskapelige forklaringer som norm. Den hermeneutiske metoden står i motsetning til den positivistiske, ved at den setter spørsmål ved historikernes evne til å finne objektive sannheter, og hvordan historikeren selv involverer seg i arbeidet. Kjelstadli poengterer at «den som forsker i samfunnet, står ikke i noe utvendig forhold til objektet».¹¹⁴ Dermed preger forskerens egen plassering selve arbeidet, og det er umulig for ham å ikke selv ha tanker og fordommer om sitt eget arbeid før han entrer det.

Hermeneutikken ønsker slik å tolke meninger bak handlinger istedenfor å finne absolutte sannheter. Her blir handlingene studert som intensjonelle. Selv om den hermeneutiske metoden har fordelen ved at den kan «ta de historiske personene på alvor - som tenkende og handlende mennesker»,¹¹⁵ har metoden også en rekke svakheter. Historiske hendelser kan skje via strukturer som er preget av andre faktorer enn kun enkeltmenneskers inntreden. Disse strukturene kan være vanskelige å studere med en hermeneutisk metode.¹¹⁶ Videre kan det være vanskelig å vite hva noen har tenkt i ett spesielt, isolert øyeblikk. Med den hermeneutiske metoden blir vi noen ganger tvunget til å «gjentænke» oss frem til en slutning via en aktør, en metode som ikke kan garantere riktige svar, siden fornuft og tankegang ikke er en lik prosess for alle.¹¹⁷ Tross ulempene av å bruke en hermeneutisk metode, vil metoden

¹¹³ Kjelstadli, *Fortida er ikke hva den en gang var* (1999). kapittel 8: «Hva gjør vi når vi forsker?»

¹¹⁴ Kjelstadli (1999), S. 122, se punkt 4

¹¹⁵ Kjelstadli (1999), S. 124

¹¹⁶ Kjelstadli (1999), S. 124, Kjelstadlis innsigelse nr. 2

¹¹⁷ Kjelstadli (1999), S. 124, Kjelstadlis innsigelse nr. 3

fremdeles studere intervjuobjekter utfra deres egne intensjoner og meninger, noe som er viktige faktorer i en oppgave som denne. Den hermeneutiske metoden er også i tråd med metodene brukt i sosiologisk teori, som tidligere gjennomgått i dette kapittelet.

Oppgaven har også andre metodologiske hensyn å ta. Den studerer CasaPound og futuristene, og deres likheter i kulturelle og politiske uttrykk. Dermed er den komparativ i sin natur, selv om den først og fremst ser på CasaPounds uttrykk, for deretter å se på inspirasjonene fra futuristene i sammenheng med CasaPounds egne ideer og handlinger. CasaPounds intensjoner og teoretiske rammeverk må slik sees i sammenheng med futuristenes. Målet til oppgaven er slik å finne inspirasjoner som fremdeles påvirker CasaPound den dag i dag.

Når det gjelder tiden fremover, ønsker ikke oppgaven å spå hva som vil skje i det italienske politiske landskapet fremover, men heller å gi innspill til hvilke faktorer som kan være interessante å utforske. Følger vi filosofen og vitenskapsteoretikeren Karl Popper (1902-1994), er det ikke mulig å forutse utviklinger i samfunnet basert på tidligere kunnskap, eller ved hjelp av modeller i fag som historie og sosiologi.¹¹⁸ Poppers utgangspunkt var heller at økt forståelse kunne bidra til praktisk kunnskap - som videre kunne øke forståelsen. I stedet for å opparbeide seg sikker kunnskap, mente Popper, burde historikere prøve å samle data som kan øke forståelsen rundt ett felt - såkalt 'piecemeal engineering'.¹¹⁹ Gjennom denne innhenting av informasjon, blir forståelsen økt gjennom et videre akademisk samarbeid preget av diskusjon, kritikk og konkurrerende ideer.¹²⁰ Dette er et mål for oppgaven.

Kapittel 7: Kilder fra bevegelsene

7.1 CasaPounds primærkilder

Primærkildene til CasaPound gir gode innblikk i bevegelsens egne meninger om aktuelle saker. Vi vil i dette kapittelet se på CasaPounds ulike primærkilder og hvordan de har bidratt til å formidle bevegelsens budskap ut. CasaPound har ulike typer primærkilder, og oppgaven vil i dette kapitlet se på disse ulike typene, og hvordan de formidler bevegelsens mål og ideer. Kapitlet vil starte med å se på sosiale medier, før det går inn på partiets magasin *Il Primato*

¹¹⁸ Ormerod, «The history and ideas of critical rationalism: the philosophy of Karl Popper and its implications for OR» s. 449

¹¹⁹ Teorien utbroderes som motsvar til sosiologiens metoder i Ormerod, «The history and ideas of critical rationalism: the philosophy of Karl Popper and its implications for OR» s. 449.

¹²⁰ Poppers tanker om teorier for fremtiden (spesielt historiefaglige og sosiologiske teorier) utbroderes i Ormerod, «The history and ideas of critical rationalism: the philosophy of Karl Popper and its implications for OR» s. 449-50

Nazionale, for så å avslutte med bevegelsens «sjefsideolog» Adriano Scianca og hans litterære bidrag til bevegelsen, som danner mye av grunnlaget for deres ideer.

7.1.1 CasaPound og sosiale medier

CasaPounds kilder på nettet er spredt, og opptrer i ulike former blant ulike kilder. De fleste kildene som omfatter bevegelsens offisielle politikk, deres demonstrasjoner og aktuelle hendelser tilknyttet dem finnes på CasaPounds offisielle side. CasaPound benytter imidlertid også andre sider, i tilknytning til bevegelsen selv, men også dens undergrupperinger. Bevegelsens offisielle side viser til deres vedtatte politiske program.¹²¹ Siden kommenterer også aktuelle nyheter som omhandler bevegelsen og viser til aktuelle demonstrasjoner og aktiviteter der CasaPound bidrar med en aktiv rolle. Utviklingen av kildesamlingen på hovedsiden er i konstant endring, og essensiell å følge med på fra en forskers perspektiv. I tillegg til sine egne sider og undergrupperinger markerer CasaPound seg sterkt på sosiale medier, med offisielle brukere på de sosiale mediene Twitter, VK og chattetjenesten Telegram. De to sistnevnte bruker CasaPound til å unngå det de hevder er en økt sensur fra blant andre Facebook og Twitter. I kjølvannet av deres utestengelse fra Facebook i 2019, har CasaPound søkt over til andre nettsider. I reklamene på deres offisielle nettsider, kan en møte på oppfordringer om å «unngå sensuren»¹²² ved å følge dem på Telegram, en chattetjeneste der brukeren kan få meldinger direkte tilsendt fra organisasjoner, bevegelser og andre venner. Et annet sosialt medium CasaPound i nyere tid har opprettet kanal på, er det russiske sosiale mediet VK. Mediet har mange av de samme funksjonene som Facebook og Twitter, der en kan oppdatere en «vegg» med aktuelt innhold til følgerne sine. Alle disse nettsidene oppdateres kontinuerlig, med henvisning til aktuell politikk, demonstrasjoner og aktiviteter tilknyttet bevegelsen.

Gjennom denne typen kanaler klarer CasaPound fremdeles å kommunisere direkte med sine følgere og oppdatere dem med siste nytt. Som vi så i CasaPounds mediestrategi, ønsker de å få ut informasjon kontinuerlig til det offentlige rom via nettsidene deres. Denne informasjonen fornyes og revideres med jevne mellomrom. En slik oppdatering av informasjon er viktig i CasaPounds metapolitiske strategi ved at den promoterer innhold, kommenterer på aktuelle hendelser, og søker engasjement tilbake fra brukerne. Disse faktorene får spesielt utløp i Twitter, der engasjement skapes gjennom brukeraktivitet i form

¹²¹ Bevegelsens vedtatte politikk: <https://www.casapounditalia.org/il-programma/>

¹²² Oversatt fritt fra det italienske «Contro la censura, seguici sul canale Telegram», en ad som vises på nettsiden til *Il Primato Nazionale*.

av emneknagger og retweets. CasaPounds strategi på sosiale medier har blitt utnyttet i samarbeid med deres undergrupperinger, som aktivt har delt bevegelsens innhold og bidratt til en høyere oppslutning til bevegelsen.

Gjennom sosiale medier promoterer CasaPound både sine politiske og kulturelle aktiviteter. Dette skjer ikke bare gjennom deres offisielle profil - CasaPound Italia - men også gjennom lokale brukere og undergrupperinger til bevegelsen, som også gjerne har lokale sider.

Gjennom sine kanaler på sosiale medier får CasaPound publisert aktuell politikk og aktuelle hendelser - i tillegg får de også muligheten til å publisere om lokale saker, og å publisere via ikke-politiske undergrupperinger. Disse typene kilder har interesse for oppgaven i og med at de kan fremvise aktualitet i større grad enn andre typer medium. Gjennom nettet kan bevegelsen oppdatere i øyeblikket, i motsetning til magasiner og aviser som trykkes dagen etter hendelser har funnet sted.

7.1.2 *Il Primato Nazionale*

I tillegg til sosiale medier, har CasaPound en tilknytning til magasinet *Il Primato Nazionale*,¹²³ som også har en egen hjemmeside. Navnet trekker paralleller til det fascistiske magasinet *Primato* som publiserte kulturelle artikler i perioden 1940-43.¹²⁴

Il Primato Nazionale ble etablert i 2013, og kommenterer på aktuelle politiske hendelser i Italia og i utlandet. Utenrikspolitikk blir kommentert omhyggelig, og magasinet støttet for eksempel Trump ved den amerikanske valgkampen.¹²⁵ Magasinet kan godt sees i sammenheng med franske *Nouvelle Droites* strategi med å etablere ulike arenaer for diskusjoner av politikk. Disse strategiene vil bli studert nøyere i kapittel 8, som avklarer begrepet metapolitikk. *Il Primato Nazionale* forsøker å fremstå som en seriøs aktør på lik linje med andre aviser og magasiner i italiensk offentlig debatt. De har høy språklig kvalitet i sine artikler, og kommenterer på aktuelle politiske og kulturelle hendelser. CasaPound bruker bevisst dette magasinet for å spre sine egne politiske ideer, noe bevegelsen for eksempel har gjort i sammenheng med tidligere nevnte saker som *mutuo sociale*.¹²⁶ De har også nylig promotert et konservativt kvinnesyn og fremhevet det de ser på som nødvendigheten for økt

¹²³ *Il Primato Nazionale* (Kan oversettes til noe slikt som The National Record) - hjemmeside: <https://www.ilprimatonazionale.it/>

¹²⁴ En oversikt over utgivelsene av *Primato*, samt forsiden av magasinene finnes her: <http://digitale.bnc.roma.sbn.it/tecadigitale/riviste/CFI0362171>

¹²⁵ Sempione, «“Poche chiacchiere, speriamo vinca Trump”: il Primato Nazionale è di nuovo in edicola»

¹²⁶ Rovatti, «Crisi del mercato immobiliare? La soluzione esiste: si chiama Mutuo Sociale»

økonomisk støtte til mødre, spesielt i dagens corona-situasjon.¹²⁷ *Il Primato Nazionale* er også sterkt nasjonalistisk, noe som er klart allerede fra slagordet *Quotidiano Sovranista Italiano* - som på norsk betyr «den uavhengige italienske avisen». Likevel er ordet *sovranismo* også knyttet til Italias egen suverenitet, gjerne som en politisk sak i opposisjon til EU, og CasaPound har brukt varianter av ordet i egen politisk promotering; blant annet i koalisjonen *Sovranità*, som bevegelsen dannet med daværende *Lega Nord* i 2015.

Disse politiske fokuspunktene fra CasaPound forsøker å oppnå legitimitet gjennom å bli publisert i egne medier, noenlunde likt magasinene og forsøkene fra *Nouvelle Droite* på å bli akseptert i den franske intellektuelle debatten, som vi senere skal komme inn på. Ved å promotere CasaPounds løsningsforslag på ulike politiske saker, er målet at disse løsningene hentes frem i den offentlige debatten, og undersøkes i detalj av andre medier. Dette gjøres i sammenheng med en promotering av et større idéunivers promotert av redaktøren for *Il Primato Nazionale*, Adriano Scianca.

7.1.3 Adriano Scianca og CasaPounds litterære verk

*Il Primato Nazionale*s promotering av aktuelle politiske saker gjøres i sammenheng med en større ideologisk debatt og en promotering av et større idéunivers. Redaktøren av *Il Primato Nazionale* er en av de største bidragsyterne til denne promoteringen. CasaPounds egne litterære verk er sterkt preget av Sciancas utgivelser.

Dette delkapitlet vil se kort på CasaPounds egen litteratur, sterkt preget av Adriano Sciancas bidrag, og herfra se videre hvilken rolle denne litteraturen spiller. Denne litteraturen blir promotert gjennom sosiale medier, blogger, *Il Primato Nazionale* og andre nettsider, som vi allerede har vært inne på. Også fysisk promoterer CasaPound sin egen litteratur, gjennom bokhandelen *Testa di ferro* (jernhodet) eid av leder Gianluca Iannone, som publiserer fascistlitteratur fra mellomkrigstiden.¹²⁸ Denne litteraturen danner et referansepunkt for mye av litteraturen skrevet av bevegelsen selv.

«Sjefsideologen» til partiet, Adriano Scianca, har vært den viktigste forfatteren for CasaPound. Hovedverket hans *Riprendersi tutto* gir et konsist overblikk over CasaPounds politiske standpunkt og ideologi, der ulike politiske, kulturelle og filosofiske temaer blir

¹²⁷ Recupero, «Mamme, nessuna festa: una su due rinuncia al lavoro per i figli»

¹²⁸ Cassina Wolff, «CasaPound Italia: Vold som symbolsk uttrykk», S. 156

behandlet med utgangspunkt i CasaPounds synspunkt fra A-Z.¹²⁹ Slik bidrar Scianca til å gi CasaPound et ideologisk rammeverk, selv om han ikke offisielt skriver i deres navn. Gjennom Sciancas egne verk får vi dermed innblikk i CasaPounds egne inspirasjoner, litteraturen de selv leser og blir inspirert av, og de kulturelle uttrykkene de ønsker å dele videre. *Riprendersi tutto* gir også en god oversikt over CasaPounds ideologiske grunnlag, og gir slik en slags litterær versjon av bevegelsens «æresvegg», deres referanser til ideologiske inspirasjoner i det tidligere hovedkvarteret deres. Ved å kartlegge referansene, har Scianca klart å etablere et litterært rammeverk for CasaPound. Med hans egne utgivelser har han forsøkt å gi innblikk i bevegelsens idoler - nylig gav han ut en bok om Mussolini, og han har tidligere skrevet en egen bok om Ezra Pound.¹³⁰ Gjennom disse verkene har ikke Scianca bare etablert og bygget videre på et ideologisk rammeverk til CasaPound - han har også introdusert viktige fascistiske historiske personligheter til et nytt publikum - i metapolitisk stil. Slik vil Sciancas litteratur være viktig å kjenne til for å kunne si noe om hvordan CasaPound har blitt påvirket ideologisk av tidligere bevegelser som futurismen.

7.2 Futuristenes primærkilder

Futuristene hadde en annerledes tilnærming til politikk enn sine samtidige. Allerede ved sin poetiske entré til politikken verden markerte de utradisjonelle syn. Deres «handlingsprogram» ved stiftelsen i 1909 - det futuristiske manifestet - begynte med en overdådig poetisk fortelling, som ble fulgt av noen «politiske» og kulturelle ideer, fastsatt i handlingspunkter. Noe politisk manifest var det egentlig i utgangspunktet ikke. Likevel var manifestet begynnelsen på en politisk aktiv bevegelse som tenkte utfra løse punkter, men fastsatte kunstneriske ideer. Futuristene markerte ikke støtte til noen eksisterende partier eller bevegelser, og opprørskheten deres som opposisjonelle mot det etablerte ble derfor tydelig markert. Noenlunde likt den samtidige forfatteren Gabriele d'Annunzio deltok futuristene i det politiske ordskiftet på sine egne premisser. Disse følelsene var knyttet til et Italia, som selv etter samlingen av Italia under *Risorgimento*¹³¹ ble oppfattet som bakstreverske, korrupte og feige av futuristene. Det er i denne konteksten at de ønsket å bruke teknologi og vold for å revitalisere samfunnet, og rive de antikke lenkene fra seg, og det er i denne konteksten at de produserte litterære bidrag til den italienske offentlige debatten.

¹²⁹ Scianca, *Riprendersi tutto: Le parole di CasaPound: 40 concetti per una rivoluzione in atto* (2011)

¹³⁰ Scianca, Adriano (2020) *Mussolini e la filosofia* (2020) og Scianca, *Ezra fa surf. Come e perché il pensiero di Pound salverà il mondo* (2019)

¹³¹ Betegnelsen på samlingen av Italia.

7.2.1 Futurismens politiske kilder

Når det kommer til futuristenes egne kilder, har de bidratt med en stor grad av litterært materiale i tillegg til sine kunstneriske uttrykk. Først og fremst er deres politiske manifeste viktige, som strekker seg fra 1909 av, og utover. Manifestene i første fase, før italienernes inntreden i første verdenskrig, er spesielt viktige i denne sammenheng. Futuristenes rent politiske dokumenter er deres fremste politiske uttrykk. Her er deres politiske manifest fra 1913 og valgprogrammet fra 1918 viktige dokumenter, som gir en god, konkret oversikt over bevegelsens politiske mål.¹³² Oppgaven blir likevel ufullstendig om den ikke også tar noe utgangspunkt i brevtvekslingene mellom Marinetti og resten av den futuristiske bevegelsen. Disse utvekslingene er viktige å ha innsikt i for å forstå bevegelsens politiske strategi. Eksempelvis gir brevene innsikt i Marinettis følelser og instruksjoner til medlemmene i den futuristiske bevegelsen.¹³³

7.2.2 Futurismens kulturelle kilder

Når det gjelder futuristenes kulturelle kilder, kan vi dele disse inn i litterære og kunstneriske kilder. Der flere av futuristenes uttrykk kom til syne gjennom manifeste, poesi og andre litterære bidrag, var mange av deres uttrykk også kunstneriske i kraft av at bevegelsen var en eksperimentell, kunstnerisk bevegelse.

Først og fremst vil futuristenes manifeste være viktige kilder, også fra et kulturelt perspektiv. Futuristene skrev mange manifeste som fokuserte på ulike kunstretninger, og muige utviklinger for disse fra et futuristisk syn. Av disse har vi blant annet manifestet om arkitektur, manifestet om filmskapning og manifestet om fotografi. Disse gir konkrete innblikk i hvordan futuristene forholdt seg til ulike kunstretninger og ulik teknologi i deres samtid, og hvordan de ville bruke disse kunstretningene til å uttrykke seg.

Utover manifestene, har spesielt Marinetti bidratt med mye poesi og litteratur som kan hjelpe med å avklare futuristenes syn på krig, menneskets potensiale og teknologi. Marinetti hadde en litterær karriere allerede før futurismens grunnleggelse. Likevel er hans litterære bidrag under og etter futurismens grunnleggelse de mest relevante kildene for denne oppgaven å undersøke. Boka *Mafarka - futuristen* (1909), der Marinetti beskriver hans prototype på et overmenneske, og dikt som *Zang Tumb Tuuum* (1914) er spesielt relevante i denne

¹³² Marinetti, *Programma Politico Futurista* og Berghaus, «The Futurist Political Party».

¹³³ Beskrivelser av krigsutbruddet som Marinetti skrev til Severini om er gjengitt i Hans, *Schönheit gibt es nur noch im Kampf* (2015). S. 209

sammenheng.¹³⁴ Denne typen litterære kilder, som bevisst blandet poetiske og litterære uttrykk med politiske ideer kan også gi oss noen innblikk om hvordan futuristene tenkte om koblingen mellom politikk og kunst.

Futuristene drev også med eksperimentelle forsøk på tradisjonelle kulturelle uttrykksmåter, noe som fikk flere interessante utslag. I denne sammenheng er «lydmaskinene» spesielt interessante - maskiner som kunne trekkes opp for å lage vilkårlige lyder. Sett i ettertid kan vi studere disse som tidlige forsøk på avant-garde musikk, noe som kan likne det vi betrakter som noise-musikk i dag. Manifestene eksperimenterte også: Alt fra skulpturkunst til matlaging ble dekket i de mange manifestene bevegelsen skrev. Futuristene viste også sin progressive side ved å være en progressiv og inkluderende bevegelse for kvinner. Kvinnelige futurister som Valentine de Saint-Point skrev egne manifeste for bevegelsen, og i *Manifesto of the Futurist Woman* argumenterer hun for at kvinner må bryte tradisjonelle kjønnsroller og realisere seg selv etter beste evne, en argumentasjon som var klart inspirert av Friedrich Nietzsches *Übermensch*.¹³⁵ Felles for alle manifestene er at de bryter ved etablerte konvensjoner, de uttrykker seg sterkt retorisk og de lovpriser aksjon og ungdommelighet. Disse synene ble etter hvert intensivert gjennom nasjonalistisk retorikk, og det frie kunstsynet ble erstattet til fordel for en nasjonalistisk retorikk og etter hvert aksept for et sterkt Italia.

Futuristenes kunstneriske kilder er utallige, og viser seg i de nevnte ulike kunstretningene. Maleriene deres er likevel de viktigste for denne oppgaven å undersøke, da de tydelig er illustrerende for deres politiske teorier, og viser mangfoldigheten innad i bevegelsen når det gjaldt politiske uttrykk. Hos futuristene var skarpe geometriske former viktige for å skape fart og bevegelse i maleriet. Ofte var motiver som urbane landskap, biler og etter hvert fly fremtredende. Det nye skulle fremheves på bekostning av det gamle. Mange malerier brukte også bevisst ulike motiver for å «hente tilskueren inn i bildet». ¹³⁶ Futuristenes malerier er interessante som kilder til denne oppgaven siden de eksplisitt viser koblingen mellom kunst og politikk, og med det hvilke politiske saker futuristene fremmet gjennom kunstneriske uttrykk. Deres ukonvensjonelle holdninger til kunst, både i malerier og ellers, må sees i sammenheng med deres ukonvensjonelle holdninger til politikk. Bevegelsens konkrete

¹³⁴ Diktet *Zang Tumb Tuum* publisert i engelsk versjon: <https://collections.library.yale.edu/catalog/10649820>

¹³⁵ de Saint-Point, *Manifesto of the Futurist Woman*

¹³⁶ Sitatet er hentet fra futuristenes tekniske manifest fra 1910. Gjengitt av Hans, *Schönheit gibt es nur noch im Kampf* (2015). S. 103

kulturelle og politiske uttrykk vil bli analysert videre og sett i sammenheng med CasaPounds uttrykk i kapittel 10.

Kapittel 8: Begrepsavklaringer

8.1 Metapolitikk: begrepsavklaring, bakgrunn og bruksområde

Det er viktig for oppgaven å klarere sentrale begreper som påvirker tanker og ideer til CasaPounds politiske strategi. I denne sammenheng er en avklaring av begrepet *metapolitikk* viktig å gjøre. Med metapolitikk menes en omprioritering av maktbegrepet, i form av at politisk makt kommer etter kulturell makt. Slik kan en oppnå kulturell makt gjennom å drive politisk virksomhet via ukonvensjonelle metoder.¹³⁷ Ved filosofen Antonio Gramsci (1891-1937) ord blir det viktig å etablere et kulturelt hegemoni i samfunnet før en forsøker å oppnå politisk makt i det.

Antonio Gramsci reviderte og oppdaterte marxistiske teorier med kulturelle teorier gjennom sin teori om det kulturelle hegemoni. Hegemonibegrepet bør sees i sammenheng med Gramscis teorier om samfunnsinndelingen: Han hevdet i sine tekster at det finnes to typer samfunn som påvirker livene til mennesker; sivilsamfunnet og det politiske samfunnet.¹³⁸ Det politiske samfunnet er lettest å avklare, siden det baserer seg på politisk makt og tvang over innbyggerne. Sivilsamfunnet er noenlunde vanskeligere å definere, men Gramsci ser på det som: «[et] politisk og kulturelt hegemoni utøvd av en sosial gruppe på hele samfunnet som etisk innhold i staten».¹³⁹ Disse to typene samfunn er dermed i kontakt med, og påvirker, hverandre, og det er vanskelig å se for seg den ene typen uten den andre.

En makthaver kan inneha makt både i det politiske samfunnet, gjennom politisk makt, men også i sivilsamfunnet, ved å holde på makten gjennom kulturelle institusjoner eller normer. Hvis en *status quo* har blitt etablert, er det lettere for maktholderen å holde på makten gjennom det Gramsci kaller et hegemoni. Slik kan en bruke ideologi også i kulturelle settinger i et ønske om å påvirke makten. Hegemonier setter også en presedens for den kulturelle utviklingen ved senere generasjoner, ved at den etablerer normer og sedvaner som kan være vanskelige å endre. Slik kan et kulturelt hegemoni etableres og opprettholdes uten å bruke hverken vold eller tvang. Et slikt kulturelt hegemoni kommer nødvendigvis før prosessen

¹³⁷ Dette var bl.a. intensjonen til franske *nouvelle droite* som vi kommer tilbake til. Se bl.a. Casadio, «The New Right and Metapolitics in France and Italy»

¹³⁸ Gramsci, *Politisk teori: Utdrag fra fengselsopptegnelsene* (2020), S. 17 (Denne referansen er til forordet av Geir Lima).

¹³⁹ Gramsci, *Politisk teori: Utdrag fra fengselsopptegnelsene* (2020), S. 33

med etableringen av politisk makt.¹⁴⁰ Det kulturelle hegemoniet baserer seg på en oppnådd konsensus i Gramscis sivilsamfunn.¹⁴¹

En politisk bevegelse som CasaPound har, ved dette utgangspunktet, større sjanse for å oppnå gode politiske resultater om ideene deres allerede er kjente og aksepterte i den italienske offentligheten, i sivilsamfunnet. De har også en lavere risiko enn tidligere for å bli ansett som ekstreme om ideene deres allerede er anerkjente og blir diskuterte i samfunnet. Gramsci tydeliggjør at selv om et kulturelt hegemoni eksisterer, er det mulig å utfordre dette for andre bevegelser. Da jobber de innad i systemet, i forsøk på å oppnå et kulturelt skifte.¹⁴² En slik opposisjonell operasjon er aktuell for CasaPound. Slik kan deres metapolitikk bli ønsket om å vinne over de kulturelle institusjonene i Italia og den offentlige debatten før en søker makt gjennom politiske institusjoner i landet.

Avslutningsvis er et viktig poeng at en bevegelse som søker makt metapolitisk ikke er apolitisk i sine uttrykk. Ser vi på CasaPounds strategi, ønsker de å påvirke den italienske offentligheten til å nærme seg deres egne uttrykk. Dette innebærer å søke makt, og vitner allerede om et ønske om å promotere egne kulturelle og politiske uttrykk. En annen bevegelse som søkte makt gjennom kulturelle uttrykk, og som senere skulle påvirke både MSI og CasaPound i deres syn på politikk og kultur, var *Nouvelle Droite*.

På 1960-tallet brukte den franske intellektuelle bevegelsen *Nouvelle Droite* Gramscis ideer til å utfordre de etablerte franske konservative partiene. Dette gjorde bevegelsen ved å utfordre de konservative partienes politiske strategier i seg selv, ved å søke til kulturelle uttrykk istedenfor politiske. Alain De Benoist, en av *Nouvelle Droites* grunnleggere, var tidlig ute med på å promotere en metapolitisk tilnærming til politikken i Frankrike. De Benoists strategi innebar et brudd med de etablerte konservative partiene. Han arbeidet for en akademisk intelligentsia som kunne påvirke den franske politiske debatten. Gjennom ekstensiv publisering av bøker og tidsskrifter klarte *Nouvelle Droite* å bli bemerket i det franske offentlige ordskiftet.¹⁴³ Her ble metapolitikken essensiell; for å etablere et kulturelt hegemoni måtte bevegelsen først få sine ideer publisert til allmennheten og bedrive intellektuell virksomhet over flere år. En samling av intellektuelle i bevegelsen var her viktig å etablere for

¹⁴⁰ Merli, «Creating the cultures of the future: cultural strategy, policy and institutions in Gramsci», s. 442

¹⁴¹ Gramsci, *Politisk teori: Utdrag fra fengselopptegnelsene* (2020), S. 17 (Denne referansen er til forordet av Geir Lima).

¹⁴² Merli, «Creating the cultures of the future: cultural strategy, policy and institutions in Gramsci», s. 445

¹⁴³ Griffin, «Between metapolitics and apoliteia : The Nouvelle Droite's strategy for conserving the fascist vision in the 'interregnum'», s. 45-46. Jeg viser her til at de Benoist vant en pris for sin utgivelse.

å aktivt kunne skifte fokus fra politisk til kulturell virksomhet for bevegelsen.¹⁴⁴ Som vi allerede har nevnt fra Gramsci, erstattet denne virksomheten ikke bare en tradisjonell politisk virksomhet, men også virksomhet i form av voldelig agitasjon. Dette var et aktivt valg fra *Nouvelle Droite* for å kunne bli anerkjent av den etablerte politiske diskursen i større grad. I *Nouvelle Droites* tilfelle brukte bevegelsen sin intellektuelle påvirkningskraft til å promotere tradisjonelle «konservative revolusjonære», som for eksempel Martin Heidegger, Ernst Jünger og Oswald Spengler.¹⁴⁵ Ved å promotere deres ideer kunne de sette nye temaer og ideologiske inspirasjoner på dagsorden. Videre ønsket de herfra å kunne promotere dette intellektuelle innholdet videre til andre, mer moderate medier for å etablere seg selv i samfunnsdebatten.

Tross store vanskeligheter, klarte de Benoist å få innpass i den franske intelligentsiaen i perioden 1979-82, da han fikk skrive for avisen *Figaro*. Allerede fra starten av hans ideologiske prosjekt ble han beskyldt for sympatier med fascismen, og han ble dermed forsøkt ignorert i den franske offentlige debatten. Tross manglende interesse fra det franske akademiske miljøet, som stengte de Benoist ute, og nektet å debattere med ham, har *Nouvelle Droite* klart å påvirke den franske høyresiden gjennom sine publikasjoner og verk. Blant annet adopterte det daværende *Front National*, nå *Rassemblement National*, store deler av *Nouvelle Droites* EU-kritikk, kombinert med deres pro-europeisme.¹⁴⁶ *Nouvelle Droite* har også blitt referert til av CasaPound som en stor inspirasjonskilde til deres egne politiske strategier, og en del av den franske bevegelsens ideologiske innhold har blitt adoptert av CasaPound, som tok mye av MSIs interesse for bevegelsen med seg videre. I CasaPounds inspirasjon for *Nouvelle Droite* er især kritikken deres mot innvandring og fokuset på konservative verdier i et moderne samfunn viktige inspirasjoner som har blitt tatt med videre.

I ettertid er fremdeles *Nouvelle Droite* som bevegelse, deres «right-wing Gramscianism»¹⁴⁷ og deres bruk av Antonio Gramscis ideer i egne verk, omdiskutert. Det hersker uenighet om hvilken type bevegelse *Nouvelle Droite* egentlig er. Et sitat fra Helge Hiram Jensen, som skriver etterordet til *Fengselsberetningene* i den norske utgaven av Gramscis mest kjente verk, markerer at *Nouvelle Droite* og deres teknikker fremdeles er omstridte i dag:

¹⁴⁴ Griffin, «Between metapolitics and apoliteia», spesielt fra s. 43 og videre

¹⁴⁵ Griffin, «Between metapolitics and apoliteia», s. 44 om inkludering av Jünger og Heidegger. På s. 48 viser Griffin at *Nouvelle Droite* diskuterer Spengler

¹⁴⁶ Lorimer, «Europe as ideological resource: the case of the Rassemblement National», S. 1398

¹⁴⁷ Begrepet er brukt i Bar-On, *Rethinking the French New Right: Alternatives to Modernity* (2013), bl.a. s. 22-26

«Alain de Benoist og *Nouvelle Droite* har tatt enkelte av Gramscis tekster ut fra sin opprinnelige kontekst av internasjonal klassekamp og sentrum-periferi-analyse, og «transplantert» i stedet tekstene inn i en ny kontekst av ideer om etnonasjonalistisk renhet». ¹⁴⁸

Uansett hvilken bevegelse *Nouvelle Droite* er, og hvordan de har brukt Gramscis kulturelle teorier, er det liten tvil om at bevegelsen har hatt stor påvirkning på CasaPound, og at relevansen i denne sammenheng er at de har inspirert CasaPound til å bruke en metapolitisk strategi i sin egen politiske promotering. CasaPounds metapolitiske tilnærming har kommet til uttrykk i bevegelsens blanding av politiske utsagn og kulturelle uttrykk. Det har blant annet skjedd gjennom publisering av litteratur og etableringen av «intellektuelle» fora, som tidligere nevnt gjennom blant annet magasinet *Il Primato Nazionale*. Uttrykkene blandes i tillegg av CasaPound gjennom kulturelle arrangementer som konserter, sportsaktiviteter og aksjoner. Flere av disse kulturelle uttrykkene har ikke nødvendigvis noe med politikk å gjøre i *seg selv*, men blir politisk ladede når de brukes i en spesiell kontekst.

For å gi noen konkrete eksempler på CasaPounds bruk av metapolitikk, kan vi se til bevegelsens undergrupperinger. Rockegruppen ZetaZeroAlfa er sentral å se til som eksempel her. Gjennom sine konserter formidler de videre CasaPounds synspunkter. Bandet har tidligere invitert til konserter der de synger antikommunistiske tekster, og tar aktivt politisk radikale standpunkt i ulike saker. Et interessant eksempel her kan vi finne i en av bandets nyere sanger fra 2017; *Per Siria, Per Assad!*¹⁴⁹ der bandet markerer en eksplisitt støtte til Assad-regimet i sangteksten. ¹⁵⁰ Musikkvideoen til sangen viser Assad som en heltet karakter som fordriver IS ut av landet. ¹⁵¹ Slik har bandet kunne drevet politisk agitasjon gjennom sine kulturelle uttrykk. Dette er bare ett av mange uttrykk fra CasaPound som viser en metapolitisk agitasjon. Andre metapolitiske tilnærminger gjør at CasaPound kan promotere sine mer generelle verdier; fellesskap, lojalitet og samhold. Disse verdiene promoterer de gjennom sportsklubber, konserter og andre fellesaktiviteter. Bevegelsen har egne sport- og fritidsklubber som motiverer til selvdisciplin i fellesskap med andre medlemmer av bevegelsen. Her spiller altså CasaPounds mange undergrupperinger en sentral rolle, som

¹⁴⁸ Gramsci, *Politisk teori: Utdrag fra fengselsopptegnelsene* (2020) S. 138 (Etterord av Helge Hiram Jensen).

¹⁴⁹ Oversettelse: For Syria! For Assad!

¹⁵⁰ Hele teksten ligger ute på bandets hjemmesider: <http://zetazeroalfa.org/per-siria-per-assad/> Sist besøkt 16.05.2021.

¹⁵¹ Musikkvideoen (*ZetaZeroAlfa - Per la Siria! Per Assad! - For Syria! For Assad! - English Translation* (Reupload): <https://www.youtube.com/watch?v=vylzZCvJpoM> Sist besøkt 16.05.2021.

formidlere av bevegelsens politikk. I mer politisk orienterte sammenhenger, kan vi se CasaPound i en metapolitisk sammenheng gjennom de provokative demonstrasjonene de arrangerer og plakatene de publiserer på nettet. I ytterste grad kan bevegelsens metapolitiske uttrykk kunne grense til radikaliserende aktiviteter i slike sammenhenger, noe som vi senere skal utdype.

Begrepet metapolitikk er viktig å forstå for å kunne forstå CasaPounds kommunikasjonsstrategier i seg selv. Det gir også innblikk i hvilke konsekvenser en slik tilnærming kan ha for bevegelsen. CasaPounds hybridisering av politiske og kulturelle uttrykk kan ha vært en effektiv strategi som har bidratt til at bevegelsen har økt blikkfanget sitt i de italienske mediene.¹⁵² Videre kan vi også tenke oss at en hybridisering av kulturelle og politiske uttrykk kan ha bidratt til en forsterkning av mange faktorer - samtidig som den har bidratt til å underminere andre. Konsekvensene av en metapolitisk tilnærming vil senere i den analytiske delen av oppgaven undersøkes i lys av CasaPounds strategier og resultater.

8.2 Begrepsavklaring av (ny)fascisme

CasaPounds egne ideologiske rammeverk er viktig å forstå før oppgaven går i detalj på deres bruk av kulturelle og politiske dimensjoner. Sentralt i denne forståelsen er en oppklaring av begrepet *fascisme*. CasaPound har flere ganger kalt seg selv, og blitt kalt av media og akademia, «fascister av det tredje millennium».¹⁵³ Denne betegnelsen bør også sees i sammenheng med et annet akademisk begrep, *nyfascisme*, som kan brukes mer generelt enn forrige betegnelse, men som likevel kan gi et tydeligere bilde på hvilken bevegelse CasaPound er, som selverklærte fascister i nyere tid.

Utgangspunktet til begrepet «nyfascisme» ligger i selve begrepet «fascisme». Dette begrepet har i mange år vært kilde til store uenigheter i historiefaget, og har således en lang historiografisk debatt bak seg, en debatt av en størrelse som vi ikke kan dekke i denne oppgaven. Tross uenighetene, har debatten om fascisme-begrepet funnet enighet i flere sentrale punkter. Et av de mest omfattende og akademisk anerkjente forsøkene blir gjort av Stanley Payne i hans *History of Fascism 1914-45*.¹⁵⁴ Hans brede fascisme-begrep gjør rede for ideologi, mål, negasjoner, organisasjon og stil bak begrepet, blant andre viktige elementer. Et interessant poeng som Payne også viser til, er at fascisme kan studeres som en anti-

¹⁵² Froio m.fl., *Casapound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics*. (2020) S. 115.

¹⁵³ Eksempler på denne betegnelsen finnes hos Rosati, 2018; Cammelli, 2015; Di Nunzio og Toscano, 2011.

¹⁵⁴ Payne, *A history of fascism, 1914-45*. (1995)

ideologi, som stiller seg mot både liberalisme og kommunisme. Ellers vektlegger Payne også i stor grad en vitalistisk og moderne kultur i fascismen, en positiv evaluering av vold og krig og en vektlegging av en estetisk struktur med mytiske og emosjonelle aspekter.¹⁵⁵

Mange av disse kjennetegnene finner vi igjen både hos CasaPound og futuristene, der sistnevnte opererte både før og samtidig med fascistene. Fascismen hentet også inspirasjon fra futuristene på en rekke felt. Begge var vitalistiske og radikale bevegelser som ønsket samfunnsomveltninger. De søkte begge til omfattende vold, de ønsket en estetisering av politikk, og de ville ha direkte aksjon i form av krig. Futuristene delte også videre sitt ideologiske rammeverk til fascistene, der flere av de sentrale ideologene ble aksepterte i ideologien deres. Her finner vi flere viktige navn fra *fin de siècle*-strømningene; blant andre Georges Sorel, Friedrich Nietzsche og Henri Bergson. Disse navnene har også CasaPound understreket som viktige inspirasjoner til deres ideer, som vi kommer tilbake til i kapittel 9. Ved futuristenes delvise ideologiske kontinuitet til fascismen, kan vi se at fascistene på mange områder selv var inspirerte av futurismen, tross deres uoverensstemmelser i flere politiske spørsmål.

Stanley Payne's definisjon av fascisme er et godt utgangspunkt å gå videre fra når vi studerer CasaPound. For å trekke begrepet fremover i nyere tid, kan det også være innsiktsfullt å se på statsviteren Pietro Castelli Gattinaras tanker om CasaPounds ideologiske rammeverk. Gattinara foreslår at CasaPounds tanker gjerne kan forstås i sammenheng med fascismen som et «counter-revolutionary, nationalistic ideological project devoted to reconstruct and maintain social cohesion and order».¹⁵⁶ I denne sammenheng er CasaPounds viktigste uttalelser sin kritikk mot kapitalismen som system, sammen med deres generelle kritikk mot den italienske staten, som de anser som korrumpert. CasaPounds partisekretær Simone di Stefano har ved flere anledninger hevdet at den italienske staten i realiteten ikke eksisterer, og at CasaPound dermed må gripe inn for å hjelpe italienerne i statens fravær.¹⁵⁷ For å endre dette ønsker CasaPound en omfattende rekonstruksjon av staten i deres bilde.

Samtidig må ikke begrepene «fascisme» og «nyfascisme» blandes. Følger vi Gattinara videre, er det tre ulike aspekter ved CasaPound som gjør at den korrekte betegnelsen for bevegelsen

¹⁵⁵ Payne, *A history of fascism, 1914-45*. (1995), s. 7. Mine utdrag er kun deler av hele definisjonen.

¹⁵⁶ Gattinara, «The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia», s. 240

¹⁵⁷ Gjennomgående i retorikken deres, og her er et konkret eksempel fra et intervju (2018) med Channel 4 News med partisekretær Simone di Stefano (intervjuet begynner 7 min og 40 sek inn i videoen): <https://www.youtube.com/watch?v=l3x-ge4w46E> Sist besøkt 16.05.2021.

er «nyfascistisk». Det første aspektet er den sosiale politikken, og synet på staten som omfordelende aktør. CasaPound har en bakgrunn i partiet Movimento Sociale Italiano (heretter referert til som MSI), som var et nyfascistisk parti i perioden 1946-1995. Dette partiet fremhevet de sosiale sidene ved det fascistiske regimet som en inspirasjon; og ønsket en sterk stat som kunne være førende i økonomien. De fant sterk inspirasjon i spesielt to av fascistenes politiske dokumenter, som begge stod for fascistenes økonomiske, «sosiale» politikk. Allerede i 1927 kom fascistene med *Carta del Lavoro*, men det var ikke før Salò-regimet fra 1943-45 og dets politiske dokument i Verona-manifestet at den fascistiske staten aktivt fulgte denne sosialpolitiske linjen. Politikken var her sterkt preget av en større statlig intervensjon i økonomien, som hadde som mål å følge en tredje vei mellom kommunisme og kapitalisme. Denne tredje veien har CasaPound også referert til som et mål i deres politiske program, i tillegg til at de har vektlagt den som et mål i nevnte *estremo cento alto*.¹⁵⁸

Ellers har CasaPound markert en eksplisitt støtte til tidligere nevnte *Nouvelle Droite*, som ved Alain de Benoist fra 1960-tallet promoterte flere nye ideer på den franske høyresiden, og som brukte metapolitiske strategier for å promotere sine ideer. Som vi så tidligere, var *Nouvelle Droite* svært opptatt av å «renvaske» seg nok til å kunne delta i den franske offentlige debatten for å promotere sine synspunkter. Støtten til *Nouvelle Droite* bør sees i sammenheng med CasaPounds egne metapolitiske aksjoner. Okkupasjonen av deres tidligere hovedkvarter i Via Napoleone III er her et godt eksempel på hvordan CasaPound selv har brukt metapolitikk til å markere seg. Huset ble okkupert i en såkalt «squatting», og ble brukt som hjem for italienske familier, før CasaPound ble hevet ut derfra sommeren 2020.¹⁵⁹ Ved bruk av husokkupasjoner, et politisk virkemiddel som tradisjonelt sett har blitt assosiert med den politiske venstresiden, klarte CasaPound å få eierskap på boligsaken i den italienske offentlige debatten. Videre kunne de, ved omfattende PR-dekning, snakke om arbeidsløshet, fattigdom og hjemløshet i Roma. I den akademiske diskusjonen har CasaPounds metapolitiske strategier blitt diskutert, og sosiale medier er blitt fremhevet som årsak til at bevegelsen har kunnet promotere seg, og blitt kjent i offentlig sammenheng.¹⁶⁰ Deres strategier for å promotere tankegods med røtter i fascismen vil studeres i kapittel 10.

¹⁵⁸ <https://www.casapounditalia.org/il-programma/> Spesielt kap. 4-6 understreker ønsket om en stor stat. Sist besøkt 16.05.2021.

¹⁵⁹ D'Albergo, «Casapound, "istigazione all'odio razziale e occupazione abusiva": la Procura sequestra la sede di via Napoleone III»

¹⁶⁰ Froio m.fl. *CasaPound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics* (2020), s. 132. Boka har også en generell gjennomgang av CasaPounds medieteknikker i kapittel 7.

Det tredje punktet Gattinara trekker frem for bruken av ordet «nyfascisme» i sammenheng med CasaPound, er at bevegelsen følger i tradisjonen til grupperinger som Ordine Nuovo i Italia, en gruppe som promoterte en aristokratisk tradisjonalisme, og som hentet sterk inspirasjon fra Julius Evola. CasaPound står nok i en viss ideologisk arv til Ordine Nuovo, men når det gjelder voldsbruk er bevegelsen offisielt klar på at de tar sterk avstand. Det er nok spesielt viktig for CasaPound å ta avstand fra Ordine Nuovo, siden bevegelsen utførte flere terrorangrep i Italia på 1970-tallet. I 1973 ble Movimento Politico Ordine Nuovo oppløst av den italienske regjeringen for sitt ønske om å gjeninnføre fascismen i Italia. CasaPounds generelle forhold til vold vil i større detalj studeres i kapittel 11.

Nå som begrepene «metapolitikk» og «(ny)fascisme» er avklart, vil oppgaven gå videre til den analytiske delen. Her vil CasaPounds konkrete kulturelle og politiske uttrykk sees i sammenheng med futuristenes.

HOVEDDEL

Kapittel 9: CasaPound - eksempler på bruk av ideologiske referanser

9.1 Æresveggen

Gjennom CasaPounds egne kilder gis det et godt innblikk i deres eget ideologiske rammeverk og deres ideologiske referanser. Disse referansene finnes i alt fra deres egne litterære verk til referanser kommunisert gjennom andre kulturelle uttrykk som kunst og musikk. Oppgaven har allerede nevnt noen av disse, som for eksempel uttrykkene fra bandet ZetaZeroAlfa, med sterk tilknytning til CasaPound.

I CasaPounds egne referanser er det et kunstnerisk uttrykk som skiller seg spesielt ut, og som er nødvendig å forstå for å kunne forstå CasaPounds ideologiske rammeverk i sin helhet. Denne kunstneriske referansen er «æresveggen» i Via Napoleone III, CasaPounds tidligere hovedkvarter. Veggen bestod av referanser til mange forskjellige historiske og nålevende personer som ble trukket frem av CasaPound som inspirasjoner til deres egen bevegelse. Deres navn var malt i store bokstaver i hovedkvarteret, og stod som en visualisering av bevegelsens ideologiske rammeverk. I dette kapitlet skal oppgaven gjennomgå noen av disse innflytelsene, og se hvordan de har påvirket CasaPound. I hovedsak er navnene i «æresveggen» forfattere, tenkere og politikere som levde i overgangen til 1900-tallet, men bevegelsen har også flere moderne og antikke innflytelser. Etter å ha diskutert noen av navnene fra æresveggen, vil oppgaven snevre inn fokuset på futurismens bidrag her.

«Æresveggen» inneholder 88 navn, der 8 representerer den 8. bokstaven i alfabetet, 'H'. 'HH/88' er kjent som høyreekstrem sjargong for 'Heil Hitler'. ¹⁶¹ Navnene på «æresveggen» er varierte, med flere politiske ledere og filosofer, men også flere kulturelle innslag i forfattere, musikere og kunstnere. ¹⁶² De fleste politiske innslagene inneholder radikalt høyreorienterte navn, der flere jobbet under, eller sympatiserte for, fascist- og/eller nazi-regimet. Mange av disse navnene levde også samtidig med futuristene, og påvirket de ideologiske, litterære og kulturelle debattene i mellomkrigstiden sammen med veggens kulturelle innslag. Likevel finnes det flere unntak fra dette, og det er vanskelig å generalisere navnene på grunn av gruppens mangfold.

Flere moderate tenkere uten tilknytning til fascismen er inkludert på æresveggen. Et eksempel på dette finner vi i krigshelten Antoine de Saint-Exupéry, som kjempet mot aksemaktene i andre verdenskrig. Andre interessante navn uten høyreorientert tilknytning finner vi i indianerkrigerne som er inkludert på veggen, blant andre Black Elk.

Likevel er det en overvekt av tilhengere av fascismen og nazismen. I Italia var for eksempel forfatteren Luigi Pirandello medlem av fascistpartiet, og fra Norge var Knut Hamsun sterk tilhenger av nazistene, selv etter den tyske invasjonen av Norge. Flere av navnene på æresveggen jobbet også for det fascistiske regimet i Italia og det nazistiske regimet i Tyskland. Noen av disse var kunstnere, og jobbet med kunst i sammenheng med den fascistiske propagandaen. I denne sammenheng finner vi navn som Giuseppe Terragni som konstruerte bygninger for fascistregimet. Fra nazistenes side finner vi navn som Leni Riefenstahl, som blant annet filmet *Olympia* - den tyske propagandafilmen om OL i Berlin i 1936. Disse eksplisitte referansene til fascismen så vel som nazismen, samt inkluderingen av antifascister viser at CasaPounds kulturelle uttrykk er svært mangfoldige i æresveggen. ¹⁶³

Navnene på æresveggen utgjør en sterkt mangfoldig gruppe, både gjennom deltakernes ideologi og deres bakgrunn. Det er dermed noe vanskelig å etablere en generell kontinuitet eller sammenheng mellom alle navnene, men det finnes noen holdepunkter. Felles for alle navnene notert på veggen er at de står i et opprør på en eller annen måte til det etablerte og normene i sin samtid. En viss «anti-konformitet» kombinert med et «individuell opprør» kan også leses inn i mange av navnene som er skrevet inn i æresveggen. ¹⁶⁴

¹⁶¹ Rosati, *Fascisti del terzo millennio* (2018), s. 113

¹⁶² En fullstendig liste av navn er gjengitt i Rosati (2018), s. 114

¹⁶³ Denne mangfoldigheten understrekes ved flere eksempler hos Rosati (2018), s. 114-119

¹⁶⁴ Rosati (2018), s. 116

Disse typen opprørene finner vi også ofte i en kulturell kontekst i æresveggen. Flere eksperimentelle forfatterne som utfordret litteraturens grenser, som Majakovskij, Marinetti, Hamsun og Pirandello, er inkluderte på veggen, og var samtidige med futuristene. Seg imellom var disse ofte uenige i politiske spørsmål. Et godt eksempel finner vi ved å se Knut Hamsun i sammenheng med Filippo Marinetti. Hamsun fremhevet nyromantiske verdier og promoterte nasjonalisme, individets selvbeherskelse og det flyktige og intuitive i mennesket. Gjennom karakteren Isak i *Markens Grøde*, markerte Hamsun seg som en opposent mot moderniteten på begynnelsen av 1900-tallet, noe som var stikk i strid med Marinettis ideer, der det moderne i stedet ble oppfattet som samfunnsendrende og som noe positivt. Futurismen var dominert av teknologioptimisme kombinert med en revolusjonær trang til å endre samfunnet grunnleggende. Likevel fant de begge enighet i en sterk nasjonalisme, noe som generelt virker som en av de viktige faktorene for inkludering i veggen.

En annen interessant inkludering i æresveggen er filosofen Henri Bergson. Den franske filosofen er kjent for sin vektlegging av det intuitive, som en slags enestående kraft det ikke er mulig å referere tilbake til. Bergson mente at man kun kan forstå handlinger som en prosess i øyeblikket, og at de slik ikke kan refereres til eller gjenskapes. Dette gjør at handlinger i øyeblikket tillegges en spesiell verdi, og at det ikke er mulig for utenforstående å *forstå* handlingen, siden det ikke er mulig å gjenskape den.¹⁶⁵ Et slikt syn kan man finne igjen i CasaPounds aktiviteter, der de vektlegger intuisjon som en positiv kraft til å oppnå mediedekning som igjen fører til økt mobilisering. De har også promotert egne innsamlinger av mat og andre tiltak som har blitt gjort uten statens hjelp, der direkte aksjon har vært viktig. CasaPounds vektlegging av intuisjon vises også igjen i ritualene deres, som *cinghiamattanza*, og i konsertene de har arrangert.

Flere andre *fin de siècle*-filosofer som vises igjen i æresveggen var også viktige for utviklingen av ideologien til futuristene. Et sentralt navn her, er Georges Sorel. Han var viktig for forståelsen av begrepet revolusjon, når han reviderte Marx' teorier og la til at vold er den eneste måten å løse de politiske utfordringene en møter i den etablerte politikken. Gjennom vold i generalstreik kunne en kaste det nåværende styret, og slik tvinge frem endringer i samfunnet. Denne volden skulle kombineres med myter.¹⁶⁶ Nietzsche er et annet relevant navn, med hans viljebegrep og konsept om overmenneske.¹⁶⁷ Han virker å ha inspirert

¹⁶⁵ Bergson, *An Introduction to Metaphysics* (1912) (Oversatt av T.E. Hulme).

¹⁶⁶ Hagtvet, «Georges Sorel: Generalstreik, myte, vold – inngangsportalen til europeisk fascisme» s. 52-54 forklarer mytebegrepet hos Sorel.

¹⁶⁷ Dekket godt av blant andre Kaufmann, *Nietzsche: Philosopher, Psychologist, Antichrist* (1968).

CasaPounds egne tanker om heroisme og heltekarakterer, der mennesker som transcenderer normer og realiserer seg selv høster stor anerkjennelse i bevegelsen.

De nevnte *fin de siècle*-filosofene påvirket sterkt Italias politiske diskurs i deres samtid. Disse ideene inspirerte også til konkrete handlinger, om ikke skjematisk likt Sorels bok. Gabriele d'Annunzio, som tidligere hadde vært krigshelt og flydd i første verdenskrig, invaderte kystbyen Fiume i 1919 som en protest mot forhandlingene etter første verdenskrig. Denne invasjonen var sterkt inspirert av Nietzsches og Sorels ideer. D'Annunzio er selv inkludert i æresveggen. Han startet en bevegelse med fokus på kulturelle og politiske uttrykk i Fiume, og etter felttoget hans mot Fiume, etablerte han en republikk i kystbyen med en konstitusjon som slo fast at musikken var en «sosial og religiøs institusjon» i republikken.¹⁶⁸ Han fremhevet kunsten ved bruk av ukonvensjonelle midler, som balkongtaler, og var også en politisk revolusjonær, da han etablerte «Europe's first corporatist constitution» i byen,¹⁶⁹ ved å involvere kulturelle og venstrelente politiske synspunkter i konstitusjonen *Carta del Carnaro*. Futuristene var altså ikke de eneste som tenkte nytt om politikk på 1910-tallet, og her har CasaPound hentet inspirasjon flere steder, om enn mest hos futuristene. D'Annunzio har nok også blitt inkludert på veggen for sine heltedige flytokt under krigen.

I sammenheng med krigshelten Gabriele D'Annunzio kan det være interessant å se på CasaPounds mange referanser til sentrale fascistiske ledere under krigen, i det som er en serie navn som blir hyllet i en slags mytedannelse av fascismen. Benito Mussolini, Renato Ricci, Ettore Muti og Terragni er alle nevnt her, med flere. Som vi tidligere har vært inne på, er Salò-republikken (RSI) en sentral inspirasjon til CasaPound på områder som sosialpolitikk og generell økonomisk politikk. Mussolini og Renato Ricci var begge involverte i RSIs styre, mens Ettore Muti døde i 1943, etter å ha vært flyger i andre verdenskrig. Muti kan i tillegg sees på som et slags idealmenneske for CasaPound, da *Il primato nazionale* har kalt ham en «italiensk helt» og referert til ham som «[den menneskelige] uttrykkelsen av et supermenneske»¹⁷⁰, der de brukte et utsagn fra Gabriele d'Annunzio om fascistene. Slik kan vi studere de fascistiske navnene på æresveggen fra to forskjellige synspunkt; det ene viser til politisk inspirasjon og er noe undertrykket, det andre viser til heltet og heroisme. Sistnevnte faktorer blir brukt til myteskapningen rundt en rekke navn her. I denne sammenheng kan det være interessant å se at «krigshelter» både på vinnende og tapende side

¹⁶⁸ De Ambris og D'Annunzio, *Carta del Carnaro* (1920), § 64

¹⁶⁹ Payne, *History of Fascism* (1995), s. 92

¹⁷⁰ Tozzi, «Ettore Muti, "l'espressione del valore sovrumano" di un eroe italiano»

er inkludert i æresveggen. Veggen romantiserer tap ved å vise til «rene» helter, myter og symboler som har kjempet mot en degenerert verden.¹⁷¹

CasaPounds vektlegging av heroisme, intuisjon og direkte aksjon i æresveggen må sees i lys av deres egen politiske strategi, som promoterer de samme verdiene. Vi kan se at CasaPound i æresveggen nevner en stor grad av fascistenes og futuristenes egne inspirasjoner; som især Sorel, Bergson og Nietzsche understreker. Slik har de europeiske kulturelle strømningene på slutten av 1800-tallet også påvirket CasaPound, om enn i en noe annen historisk kontekst enn fascistene og futuristene.

Selv om CasaPound tydelig har blitt inspirert av et stort mangfold tenkere, forfattere og politikere, har noen innflytelser veid tyngre enn andre. Fascistene på veggen er blant de åpenbare inspirasjonene i denne sammenheng, men æresveggen nevner også mange navn som var sentrale i den futuristiske bevegelsen. Referansene til futurismen virker å ha en sterkere kulturell profil enn referansene til fascismen. Deres kulturelle bidrag kombinert med deres politiske fokus har, som vi har vært inne på tidligere, inspirert CasaPound i deres egne strategier. Siden sammenhengene mellom futuristene og CasaPound ikke har blitt studert i stor detalj tidligere, vil oppgaven se nærmere på hvilke futurister CasaPound har understreket som viktige, og hva de har bidratt med.

9.1.1 Futurismen og deres navn i «æresveggen»

Futuristene er en av de ideologiske bevegelsene som er blitt viet mye tid i «æresveggen». Blant alle navnene, er Marinetti det mest fremtredende som lederen av bevegelsen. Hans bidrag til bevegelsen kom, som vi tidligere har sett, gjennom futuristenes politiske manifeste, og organiseringen av futuristenes politiske demonstrasjoner og arrangementer. De kom også gjennom bevegelsens provoserende teaterstykker og gjennom maleriene futuristene malte, både før, under og etter første verdenskrig. Flere av futurismens sentrale kunstnere er også involverte på æresveggen, og størstedelen av navnene fra bevegelsen er kunstnere. Giacomo Balla, Umberto Boccioni og Fortunato Depero, en viktig maler for den senere futurismen, er alle viktige her. Inkluderingen av sentrale futuristiske kunstnere på æresveggen markerer et sterkt ønske fra CasaPound om å videreføre både den politiske arven og den kulturelle arven fra futuristene. Det er også verdt å merke seg at futuristene er den gruppen med flest kunstnere av alle på æresveggen.

¹⁷¹ Rosati, *Fascisti del terzo millennio* (2018), s. 116

Futuristene spiller videre på flere av ideene til de andre navnene på æresveggen. Dette gjelder flere ideologer og tenkere fra sin samtid, eller generasjonen før. I denne sammenheng er navn som Friedrich Nietzsche og Henri Bergson viktige, som futuristene utviklet synspunktene fra, og spilte videre i sin egen politiske og kunstneriske kontekst. Henrike Hans nevner også Bergsons inspirasjon til futurismens kunst, der han i denne sammenheng betegner futuristenes kunst som «det aktive menneskets kunstverk». ¹⁷²

Når det gjelder futurismens inspirasjoner til CasaPound, kan vi nevne noen sentrale faktorer her, som vil bli utforsket med bildeeksempler i kapittel 10. Futuristene har inspirert CasaPound rent artistisk med sin kunststil og sterke kunstneriske uttrykk. Dette gjelder fokuset på fart, bruk av imperativ og fremhevelse av bevegelser i bilder. Ved å bruke disse metodene fikk futuristene kommunisert ut en spenning og et ønske om direkte aksjon til sine tilhengere, og senere til medlemmene av fascistpartiet. Kombinert med politisk agitasjon sørget dette for effektive propagandakampanjer. CasaPound har selv latt seg inspirere av alt fra stilarten i bokstavene til imperativbruken i plakaten sine, noe de har brukt til sin egen politiske agitasjon, som vi kommer tilbake til i detalj senere.

CasaPounds politiske strategi, kombinasjonen av kulturelle og politiske uttrykk for å promotere politikken sin, er også direkte inspirert av futuristene. Likevel står ikke den futuristiske bevegelsen alene om å inspirere CasaPound. Som vi har sett, har flere andre navn vært viktige i denne sammenheng, som bevegelsen selv trekker frem. Avslutningsvis i dette delkapitlet må det derfor understrekes at flere av teoriene til navnene på æresveggen gir mening for CasaPound å se i kombinasjon med hverandre, og i kombinasjon med andre ideologiske innflytelser. Ved å trekke inn Antonio Gramscis teorier om det kulturelle hegemoni, vil for eksempel en stor kulturell innflytelse gi mening for en bevegelse som søker makt gjennom en metapolitisk strategi. Det er derfor viktig å se CasaPounds innflytelser under ett for å få et fullverdig bilde av CasaPounds politiske strategi og deres ideer i det politiske landskapet i Italia.

¹⁷² Hans, *Schönheit gibt es nur noch im Kampf* (2015), S. 83

9.2 Blocco Studentesco og bevegelsenes fokus på ungdom

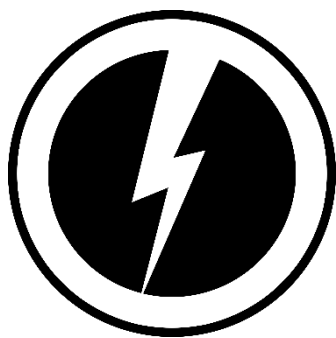

Fig. 3: Logo *Blocco Studentesco*.¹⁷³

Fig. 4: Logo *British Union of Fascists*.¹⁷⁴

Spesielt interessante for futuristenes kulturelle og politiske påvirkning på CasaPound er undergrupperingen deres i ungdomsgruppen *Blocco Studentesco*,¹⁷⁵ som spiller videre på og forsterker moderbevegelsens politikk. Gjennom fokus på direkte handling, voldsretorikk og ungdommelighet følger de opp CasaPounds politiske og kulturelle uttrykk. Allerede fra logoen deres ser vi en sterk likhet med den gamle logoen til *British Union of Fascists*, et britisk fascistisk parti som eksisterte fra 1932 til 1940, ledet av Sir Oswald Mosley.¹⁷⁶ Denne visuelle referansen fra ungdomsgruppen viser en forståelse for tidligere fascistiske uttrykk, og setter bevegelsen i en ideologisk kontekst med tidligere radikale bevegelser. *Blocco Studentesco* ble grunnlagt i 2006, og fikk med en definert visuell og operativ strategi gradvis innpass i universitetene fra 2008 av.¹⁷⁷ Gruppen har vært populær blant studentene, tross noe dalende resultater i det siste. De kan vise til flere isolert sett gode valgresultater historisk sett. Ved studentvalget i 2009 oppnådde de 28 % av stemmene i Roma i et valgskred.¹⁷⁸ De fikk senere større innpass og innflytelse ved flere universiteter, noe som skapte gnisninger og direkte konfrontasjoner med antifascistiske organisasjoner. Et annet viktig år for gruppen var 2017, da de fikk inn representanter i hele landet.¹⁷⁹ Disse resultatene blir også omtalt i CasaPounds egen litteratur og myteskapning, med flere referanser til dem i Adriano Sciancas bok *Riprendersi tutto* og Domenico di Tullios *Nessun Dolore*. I sistnevnte er de to hovedkarakterene Flavio og Giorgio rebeller som finner et trygt fellesskap i bevegelsen.

¹⁷³ Hentet fra *Blocco Studentesco*: «Il simbolo del *Blocco Studentesco*»
<https://www.bloccostudentesco.org/simbolo/> Sist besøkt 24.05.2021.

¹⁷⁴ Hentet fra https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flag_of_the_British_Union_of_Fascists.svg Sist besøkt 24.05.2021.

¹⁷⁵ Blocco Studentesco - hjemmeside: <https://www.bloccostudentesco.org/> Sist besøkt 16.05.2021.

¹⁷⁶ Payne, *A history of fascism 1914-45*. (1995), s. 304-305.

¹⁷⁷ Rosati, *CasaPound Italia: Fascisti del terzo millennio* (2018). S. 195

¹⁷⁸ Di Nunzio & Toscano, *Dentro e fuori CasaPound*. (2011) S. 61

¹⁷⁹ Redazione scuola, «56 mila voti al Blocco Studentesco; così CasaPound avanza nelle scuole»

Blocco Studentesco er en kontroversiell gruppe, ikke bare siden de promoterer videre CasaPounds saker på universitetet, men også fordi de praktiserer en slags militant forståelse av studenten - som et aktivt agerende menneske. I flere av sine demonstrasjoner har *Blocco Studentesco* endt i basketak med demonstranter på venstresiden. Ungdomsbevegelsen har også spilt på provokative uttrykk i sine demonstrasjoner, der de bevisst har polemisert for å kritisere statsmakten. Dette skjedde for eksempel i 2012 da de i en demonstrasjon i 2012 tegnet daværende statsminister Mario Monti som en vampyr, med underteksten «nei til baronenes regjering». ¹⁸⁰ Slik profilerer *Blocco Studentesco* seg aktivt mot de etablerte politiske grupperingene i Italia gjennom studentdemonstrasjoner. Organisasjonens slagord *giovinanza al potere!*¹⁸¹ har sammen med deres visuelle profilering og teknikker hentet fra CasaPound hjulpet dem til flere gode resultater i skolevalgene og en sterk tilstedeværelse på universitetene.

Bevegelsen legger seg videre på linje med det futuristiske synet på ungdom. I sitt første manifest omtalte futuristene seg selv som unge, sterke og levende. De skrev også at:

«De yngste av oss er enda ikke tretti år gamle; vi har derfor minst ti år på oss til å fullføre vår oppgave. Når vi er førti, la yngre og sterkere menn enn oss kaste oss i søppelkassa som ubrukelige manuskripter!». ¹⁸²

I futuristenes syn er ungdommen en ny og vitaliserende kraft som skal bringe videre og fornye det gamle samfunnet. Futuristene ønsket å rive ned det gamle og antikke, og dette setter konteksten for deres lovprisning av ungdommen som en sterk, vitaliserende kraft i samfunnet.

I den nyere litteraturen hos CasaPound finner vi også flere positive henvisninger til ungdommen, og fokus på deres positive attributter. Som nevnt ovenfor, finnes mange av disse i den uoffisielle oversiktsboka til CasaPounds ideologi, *Riprendersi tutto*. Boka har et eget kapittel viet til ungdommen. Selve tittelen til boka viser til at ungdommen kan *riprendersi tutto*,¹⁸³ og vinne verden tilbake fra «de gamle oligarkene» ved å selv bli historiens «protagonister». ¹⁸⁴ Denne linja vises også til når forfatteren av boka, Adriano Scianca henter frem et intervju med Lidia Ravera, som forklarer Blocco Studentescos vekst i skolevalgene med at ungdommen har et ønske om «protagonisme», og at det er en viss «nostalg for den

¹⁸⁰ Oversettelse fra originaltekst: no al governo dei baroni!. Selve hendelsen skjedde 5. oktober 2012, og er referert her: *Corriere della Sera*, «Studenti, 'Monti vampiro' su Altare Patria»

¹⁸¹ Oversettelse: Makt til ungdommen!

¹⁸² Joll, *Three Intellectuals in politics*. (1960), s. 183

¹⁸³ Overs.: Å ta alt tilbake [til seg]

¹⁸⁴ Scianca, *Riprendersi Tutto* (2011), s. 173.

ungdommelige vitalismen som futurismen eksperimenterte med i begynnelsen av forrige århundre». ¹⁸⁵ Videre ønsker CasaPound at ungdommen blir et slags «forbilde for livet», en erketype å forfølge selv om man har kommet forbi ungdomsårene. Denne tanken faller godt sammen med Iannones uttalte mål om å være «17 år hele livet». ¹⁸⁶ Blocco Studentesco har ellers blitt profilert som identitetssøkende helter i romanen *Nessun Dolore* - en uoffisiell, men populær roman om CasaPound, ungdomsorganisasjonen og deres fellesskap, skrevet av Domenico di Tullio. ¹⁸⁷ I denne boka blir de nevnte suksessene i skolevalgene nevnt, og skapelsen av en ny identitet og et fellesskap for anti-kommunister blir sterkt vektlagt. Informasjonen fra denne skjønnlitterære boka må brukes som kilde med varsomhet, men viser hvordan CasaPound selv fremstiller og tenker om ungdomsbevegelsen sin.

9.3 Circolo Futurista

Fig. 5 - Logoen til Circolo Futurista ¹⁸⁸

En annen viktig undergruppering som understreker kontinuiteten fra futurismen til CasaPound er *Circolo Futurista*. ¹⁸⁹ Disse markerer seg spesielt med sine direkte referanser til futuristene i sine arrangementer, og sitt ønske om å få futuristenes tanker frem på dagsorden. I sin promotering av det futuristiske tankesettet har de organisert aktiviteter, kunstutstillinger og demonstrasjoner. Som en av CasaPounds undergrupperinger har de også hatt et sterkt fokus på å videreføre futuristenes utsagn i en moderne politisk diskurs. De kombinerer en politisk promotering for CasaPound med ulike utsagn fra futuristene i form av manifeste, kunst og andre kulturelle bidrag. Nettsiden deres informerer dermed forsøksvis om futurismen i CasaPounds syn.

Circolo Futurista mener de er i 'organisk forbindelse' med CasaPound, og sier at de selv er de eneste som kan gi liv til CasaPounds sosiale og avant-garde-orienterte kamper. ¹⁹⁰ Blant relevante saker gruppen har frontet, finner vi forslaget om mutuo sociale, boliglånet som er beskrevet i detalj i delkapittel 3.3.1. Dette boliglånet er en typisk sak for CasaPound, som

¹⁸⁵ Scianca, *Riprendersi tutto*. (2011), s. 175

¹⁸⁶ Scianca. *Riprendersi tutto*, (2011), s. 178

¹⁸⁷ Di Tullio, *Nessun Dolore: Una Storia di CasaPound*. (2010)

¹⁸⁸ Bildet er hentet fra undergrupperingens Twitter-bruker (profilbildet til brukeren):

<https://twitter.com/CircoloFuturista> Sist besøkt 23.05.2021

¹⁸⁹ Circolo Futurista kan oversettes til «futuristisk klubb» på norsk. Hjemmesiden deres:

<http://www.circolofuturista.org/> Sist besøkt 16.05.2021.

¹⁹⁰ http://www.circolofuturista.org/?page_id=4 Kategori: «Chi siamo». Sist besøkt 16.05.2021.

illustrerer tosidigheten til *Circolo Futurista* som undergruppering - de promoterer bevegelsen ved inspirasjon fra futuristene.

Gruppen har også vært opptatt av å videreføre futuristenes kulturelle arv til den moderne tid. Deres tolkninger og forestillinger av Marinettis poetiske verk, som de har satt til teater, er eksempler på dette.¹⁹¹ *Circolo Futurista* samarbeider også med andre undergrupperinger. Gjennom radiosendingene til CasaPounds radiokanal *RadioBandieraNera*, sender *Circolo Futurista* «il ballo di malbarba», en sending som promoterer futuristisk innhold, bokanmeldelser og mer. Gruppen er også aktive på Twitter, og har et hverdagslig kontor i Roma, med eget bibliotek. Gjennom promoteringen av det futuristiske tankegodset har de satt seg selv opp som arvtagere av den futuristiske tradisjonen, samtidig som de er budbringere for CasaPound. Dette reflekteres også i en av deres kampsaker, å gjeninnføre «artecrazia», en av futuristenes yndede statsformer.¹⁹² Ellers driver de mer pragmatisk med tradisjonelle CasaPound-aktiviteter, som å dele ut mat til fattige, promotering av bevegelsen, samt å avholde mange arrangementer. Gruppens aktiviteter i perioden 2019-21 er likevel preget av en del usikkerhet. Tross en økt aktivitet på Twitter, publiserer ikke gruppen like sterkt på nettsiden deres lenger, og aktiviteten deres ser ut til å ha dalt med færre arrangementer, også i tiden før COVID-pandemien. Gruppens tilstedeværelse på Twitter, og aktive «re-tweets» av CasaPounds brukere på nettstedet, markerer likevel et tydelig ønske om å bidra til et kunstprosjekt i CasaPound som kombinerer moderne politikk med kunstnerisk innflytelse fra futuristene.

Blocco Studentesco og *Circolo Futurista* er bare to av undergrupperingene til CasaPound. Disse undergrupperingene er viktige å forstå for å kunne forstå bevegelsen i helhet. Deres strategier og fokus legger også føringer for fokuset til CasaPound. Samtidig er gruppene bare et ledd i promoteringen av CasaPounds ideer. Bevegelsen bruker som sagt undergrupperinger som 'røtter' for hovedbevegelsen, og øker slik interaksjonen rundt bevegelsen som et ledd i en aktiv metapolitisk strategi. Denne strategien er kontinuerlig, og oppdateres daglig på nettet. Det er blant annet her CasaPounds mål, henvisninger og ideer finner sted.

¹⁹¹ <http://www.circolofuturista.org/?cat=9> Kategori: «Teatro non conforme». Sist besøkt 16.05.2021.

¹⁹² «Artecrazia» på norsk blir noe slikt som «kunstokrati». Artikkelen ble skrevet av brukeren Noelle_CF (04.01.10). «Nasce il barbonismo»: <http://www.circolofuturista.org/?p=171> Sist besøkt 16.05.2021.

9.4 Internasjonale, samtidige innflytelser

I tillegg til inspirasjonene på «æresveggen», som kommer fra tidligere innflytelser, søker CasaPound også innflytelse og samarbeid fra aktører i dagens internasjonale politiske miljø. CasaPound har blant annet søkt råd om medierstrategi fra andre aktører i Europa. De er heller ikke alene som bevegelse i dagens politiske verden om å kombinere kulturelle og politiske uttrykk i en metapolitisk strategi.

CasaPound har til en viss grad rådført seg, og utarbeidet sin politiske strategi videre ved hjelp av råd fra andre høyre-radikale bevegelser og partier i Europa. Flere av disse har oppnådd politisk suksess, som det nynazistiske partiet Gyllent Daggrø i Hellas. CasaPound har ved flere anledninger vært i møter med Gyllent Daggrø, der politisk profilering og partiets suksess ved det greske valget i 2012 ble diskutert. Avgjørelsen om å møte de greske nynazistene har blitt betegnet som «den mest radikale i CasaPounds historie». ¹⁹³ Samarbeidet med Gyllent Daggrø er likevel ikke uten sammenhenger for bevegelsen. Vi finner ellers flere likheter med det ungarske politiske partiet Jobbik i Ungarn. Dette partiet har også et sterkt fokus på konserter og sosiale treff som viktige ledd i promoteringen av politikken deres. Bevegelsen vokste ut av en studentorganisasjon, og har henvendt seg til desillusjonert ungdom i landet. Ved hjelp av konserter, camping og en sterk tilstedeværelse på sosiale medier har partiet lyktes i å få en stor del av stemmen blant unge voksne. ¹⁹⁴ Jobbiks eksempel viser at CasaPounds metoder kan være suksessfulle, og at de har vist seg å være effektive, også i et moderne parti.

Gjennom alle disse eksemplene kan vi se at CasaPound ikke *kun* er inspirert av futurismen, men også av de intellektuelle strømningene som skjedde *før* futurismen, og den politiske og internasjonale konteksten de *selv* er en del av. CasaPound har i tillegg til dette oppdatert sitt ideologiske rammeverk med referanser til fascismen, og har inkludert flere navn som tradisjonelt sett har assosiert seg med venstresiden. Slik bruker CasaPound ulike uttrykk for å etablere sine egne politiske standpunkter, og sin politiske promotering av sakene sine.

¹⁹³ Rosati, *CasaPound Italia: Fascisti del terzo millennio* (2018). Møtet og bevegelsen Gyllent Daggrø skildres s. 78-81.

¹⁹⁴ Kenes, «Jobbik: A Turanist Trojan Horse in Europe?»

Kapittel 10. Politisk promotering fra CasaPound og futuristene

10.1. CasaPounds promotering av politiske saker

CasaPound har, som oppgaven har nevnt gjennomgående, vært opptatt av å bruke kulturelle uttrykk i sammenheng med politiske uttrykk for å promotere sin egen bevegelse. En sterk likhet med futuristene viser seg i bevegelsenes mediestrategi og promotering av seg selv. Målet om en sterk tilstedeværelse i den italienske offentlige debatten har vært viktig for begge bevegelser, og de har skapt blest og brukt provoserende aksjoner for å oppnå denne tilstedeværelsen. For CasaPound har i tillegg et mål om flere medlemmer i bevegelsen gjort at en sterk tilstedeværelse på elektroniske fora har vært viktig. En effektiv måte å trekke mennesker inn i bevegelsen på, er ved hjelp av visuelle strategier. CasaPound hadde allerede fra starten av et sterkt fokus på kultur, gjennom arven deres fra MSI og ZetaZeroAlfa. De har aktivt brukt kulturelle uttrykk i sin promotering av politiske standpunkter, noe vi i dette kapitlet skal studere i detalj, og sammenlikne med futurismen.

CasaPounds kunst har sterke kunstneriske inspirasjoner fra futuristene stilistisk, der de ønsker et tydelig blikkfang ved bruk av fargekontraster og geometriske figurer kombinert med stiliserte fonter, som også finner inspirasjon fra fascismen. Et eksempel på et slikt uttrykk finner vi på den nevnte «æresveggen» i CasaPounds tidligere hovedkontor. De visuelle uttrykkene i CasaPounds plakater er også sterkt inspirert av fascistisk propaganda; der begge bruker imperativ i formidlingen sin, og ofte spiller på en aktiv helt eller fiende i bildene sine. Samtidig bruker bevegelsen mange symboler og promoteringsmetoder som tradisjonelt forbindes med venstresiden, som konserter og sosiale arrangementer.¹⁹⁵

For å se likhetene mellom CasaPounds og futuristenes politiske promotering må en studere visuelle eksempler av denne promoteringen. CasaPounds egen promotering av arrangementer og deres publikasjoner kan i denne sammenheng hjelpe oss. Allerede på hovedsiden til CasaPound finner vi et tydelig eksempel på bruk av futuristisk inspirert kunst i politisk kontekst. Bevegelsen har brukt en slags collage, tydelig inspirert av futurismens eksperimentering med kunstformen og deres «parole-in-libertà»¹⁹⁶, en av de mange teknikkene Marinetti brukte i sin egen diktning.

¹⁹⁵ Froio m.fl., *CasaPound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics*. (2020), S. 84

¹⁹⁶ Oversettelse: «frie ord», eller direkte «ord-i-frihet».

Fig. 6: Ett av tre forsidebilder på www.casapounditalia.org.¹⁹⁷

Gjennom denne collagen kan en interessert leser med en gang bli trukket inn i den politiske dimensjonen til CasaPound; alt leseren trenger å gjøre er å studere kunsten nøye for å få ut de politiske synspunktene. Mange av sakene i collagen har også sammenheng med futuristenes viktige saker; ord som kunst, kultur, mot, energi, fremtid og dynamikk fremkaller alle futuristenes retorikk og ideer. Disse konseptene gir en tydelig gjenklang til futuristenes egne manifeste, og understreker en kontinuitet fra bevegelsen til CasaPound. CasaPound fremmer også mer «tradisjonelle» CasaPound-saker i denne plakaten som solidaritet, kritikk mot euroen og «estremo centro alto», deres begrep for transcenderingen av høyre-venstre-aksen.

Gjennom å bruke samme kunstneriske metoder, har også CasaPound og futuristene nærmet seg i sine kunstneriske uttrykk. Felles med futuristene finner vi også et ønske om å bruke sterke farger og kontraster i sammenheng med ordkløveriet, noe som i stor grad fremhever og understreker hver politisk sak for seg selv. Fargene setter «betrakteren midt inn i bildet», for å bruke et utsagn av Marinetti, og gjennom dette også inn i de konkrete politiske forslagene.¹⁹⁸

En stor del av den politiske agitasjonen til CasaPound har som nevnt bygget opp om enten et heltebilde eller et fiendebilde. CasaPound er en bevegelse i opposisjon mot det etablerte i politikken, og utfordrer dermed ofte politikere og regjeringen i sine mediekampanjer. Grupper som innvandrere har også frekvent opplevd å bli en del av CasaPounds politiske agitasjon. Ved å angripe grupper utenfra, har CasaPound aktivt forsøkt å promotere seg selv som støttere av etniske italienere og italiensk kultur, i opposisjon til innvandrerne som kommer utenfra. Futurismen baserte seg også på et aktivt fiendebilde i datidens regjering, før de ble en del av

¹⁹⁷ Første forsidebilde på CasaPound sine hjemmesider. Hentet fra <http://www.casapounditalia.org/> Sist besøkt 24.05.2021.

¹⁹⁸ Sitatet er hentet fra futuristenes tekniske manifest fra 1910. Gjengitt av Hans, *Schönheit gibt es nur noch im Kampf*. (2015), S. 103

det etablerte i fascist-regimet, og dermed endret sin rolle til å bli forkynnere av den fascistiske politikken gjennom kunsten sin.

10.1.1 CasaPounds mediekampanjer

CasaPound har ved flere sammenhenger hatt kampanjer som retter seg mot politikerne som sitter ved makten i Italia. Vi har allerede nevnt Blocco Studentescos protester mot Monti-regjeringen, der ungdomsgruppen fremstilte Mario Monti som en vampyr. Andre eksempler finner vi i en av CasaPounds pågående mediekampanjer. Oppdatert etter mai 2021 publiserer CasaPound ekstensivt en pågående kampanje ved navn #mediocrazia på chattetjenesten Telegram, og de har også drevet denne kampanjen på Twitter. I bildet under ser vi et eksempel, med utenriksminister Luigi di Maio i bildet.

Fig. 7: «Luigi di Maio i rollen som utenriksminister. Det måtte være i «de bestes regjering», men de beste er ikke i parlamentet. #Middelmådighet. Sergio Mattarella (Den italienske presidenten) og Mario Draghi (Den italienske statsministeren) styrer. ¹⁹⁹

#Mediocrazia-kampanjen er ment som en latterliggjøring av de etablerte politiske partiene, og ble startet som en mediekampanje som var kritisk til den teknokratiske Draghi-regjeringen som tok over Italia i februar 2021. Kampanjen har profilert ulike ministre og politikere med emneknaggen #mediocrazia²⁰⁰, og stilt dem i kontrast med ulike politiske spørsmål, som vi kan se i eksempelet ovenfor. Et av de siste bidragene til denne kampanjen kan sees under teksten her, der situasjonen blir fremstilt som en filmplakat, med politikerne som «stjernene» i

¹⁹⁹ Originalen funnet på Telegram, dette bildet ble hentet fra Twitter, fra brukeren @valentinobassin: <https://twitter.com/29Liborio/status/1364824627726454787>

²⁰⁰ Oversettelse: Middelmådighet

midten. Denne retorikken spiller videre på partisekretær Simone Di Stefanos bilde om politikerne for seg, og vanlige folk for seg, som sier at politikerne ikke stiller opp for Italia, og at de kun stiller opp for seg selv. Absurditeten i situasjonen rundt COVID-19 gjør at politikerne her blir eliten som sørger for seg selv, mens folket må arrangere egne veldedige aksjoner for å kunne hjelpe andre. Denne kampanjen har blitt omfavnet av blant andre *Circolo Futurista*, som har re-tweetet bildene fra kampanjen på Twitter.

Fig. 8: «Vårt liv er ikke en film - det er ikke bortkastet og det selges ikke». Undertekst: «Ikke gi opp og kjemp mot #middelmådighet!»²⁰¹

Med slike eksempler bruker CasaPound aktivt medier og plakater for å fremme et fiendebilde, i kontrast til et heltebilde bevegelsen skaper av seg selv, med de mange postene de legger ut der de hjelper familier med matinnkjøp og støtter lokalsamfunn. Slike politiske plakater ønsker å skape antipati mot det etablerte, og implisitt foreslå et annet alternativ. I disse tilfellene kan vi si at CasaPounds politiske promotering i større grad retter seg mot konkrete saker og fiendebilder i forhold til futuristene, som vi senere skal se, i større grad rettet seg mot abstrakte ideer og fenomener. Vi vil nå se videre på andre visuelle eksempler på CasaPounds politiske agitasjon, i sammenheng med de tidligere nevnte hjertesakene deres.

²⁰¹ Originalen fra Telegram, bildet hentet fra Twitter via brukeren @JESSICAPOLITI89: <https://twitter.com/JESSICAPOLITI89/status/1371372920149323778/photo/1>

Noen av de viktigste politiske sakene til CasaPound ble gjennomgått og diskutert i kapittel 4. Her vil oppgaven undersøke i detalj hvordan disse sakene har blitt fremstilt i CasaPounds politiske promotering. Denne analytiske undersøkelsen vil senere gi et godt grunnlag til å sammenlikne med futuristenes promotering av deres politikk.

10.1.2 *Mutuo sociale*

Innledningsvis kan vi se på *mutuo sociale*, CasaPounds forslag til et boliglån som er ment å garantere at alle har muligheten til kjøpe et hjem. I profileringen av denne saken, finnes det to vidt forskjellige eksempler, der det ene er hentet fra partiets nettside, og det andre er hentet fra en demonstrasjon mot høye boligpriser.

Fig. 9. En konvensjonell informasjonsplakat som forklarer CasaPounds forslag.²⁰²

Fig. 10 En dukke hengende fra et gateskilt. «I dag ble jeg ferdig med å betale leien» står det på en plakat hengt rundt dukkens hals.²⁰³

Disse to bildene representerer to ulike strategier CasaPound har brukt i profileringen av denne saken. Det ene bildet spiller på en konvensjonell politisk strategi, der bildet informerer velgeren om forslaget *mutuo sociale* og hvordan det vil forbedre livene til velgerne. Profileringen er i stor kontinuitet med moderne politiske partier og bevegelser. Stegene for programmet er presentert med ulike trinn; og idyllen og fargene brukes for å symbolisere tryggheten og sikkerheten som de mener programmet utgjør for en familie.

Det andre bildet er et godt eksempel på CasaPounds ønske om å provosere. Dukken de har hengt opp, har en plakat som oversatt sier «jeg ble ferdig med å betale boliglånet i dag».

²⁰² Bildet er hentet fra <https://www.grumonevanonews.com/2018/09/24/grumo-nevano-il-mutuo-sociale-per-la-prima-casa-la-proposta-rivoluzionaria-di-casapound/> Sist besøkt 23.05.2021.

²⁰³ Bildet er hentet fra https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mutuo_sociale.jpg Sist besøkt 23.05.2021.

Liknende aksjoner er blitt gjort andre steder i Italia, med liknende plakater. Denne provoserende aksjonen er ment å illustrere den akutte situasjonen med u håndterlige boliglån og økonomisk usikkerhet i Italia, noe CasaPound ser i sammenheng med selvmordstallene i Italia. Siden de slik mener at banker og staten kan ta liv, vil de vise de dystre sidene ved saken. Denne demonstrative aksjonen er likevel også en del av deres aktive strategi for å oppnå så mye PR som mulig, i bevegelsens tidligere nevnte strategi *squadrismo mediatico*.

Fig. 11 - «Huset er ikke et spill - Mutuo Sociale straks!»²⁰⁴

CasaPound har markert boligpolitikken som en av sine viktigste saker, og deres ønske om akutt handling reflekteres også i deres mer konvensjonelle demonstrasjoner. Ovenfor ser vi et protestbanner fra bevegelsen. CasaPound har arrangert mange slike konvensjonelle demonstrasjoner knyttet til varierte politiske saker, gjerne med bannere som markerer tydelige politiske slagord eller ønske om handling. Denne plakaten, som er knyttet til en demonstrasjon for *mutuo sociale* krever akutt handling som løsning på et akutt problem, og kravet er tydelig: «Huset er ikke et spill, *mutuo sociale* straks!». Ønsket om direkte aksjon er tydelig her, og reflekterer CasaPounds positive vektlegging av intuisjon i politikken. De har selv vist direkte aksjon i forbindelse med boligpolitikken i blant annet Roma, der de tilbød hjemløse i byen et sted å bo i deres tidligere hovedkvarter i Via Napoleone III.

Alle disse plakatene markerer et tydelig ønske om endring i boligpolitikken. Der noen uttrykk i denne sammenheng er konvensjonelle, markerer andre en tydelig aggresjon med et klart fiendebilde i banker og politikere som etter CasaPounds syn ikke ønsker å forbedre situasjonen. Tross ulik formidling, viser alle plakatene til et alternativ i boligpolitikken.

²⁰⁴ Bildet er hentet fra *Veglie News* (13.06.2015): «CASAPOUND VEGLIE: «LA CASA NON È UN GIOCO»
<https://www.veglienews.com/casapound-veglie-la-casa-non-e-un-gioco/>

10.1.3 Tempo di essere madri

Fig. 12: Fremstilling av forslaget ved en barneseng og en tikkende klokke. ²⁰⁵

Fig. 13: «Støtt forslaget om full lønnsdekning for deltidsarbeidende mødre!». ²⁰⁶

Fig. 14: Logoen til prosjektet *tempo di essere madri*. ²⁰⁷

Når det gjelder promoteringen av CasaPounds andre tradisjonelle hjertesak - forslaget deres om en mer sosial og konservativ familiepolitikk i *tempo di essere madri* - har dette blitt promotert som et eksistensielt problem for den italienske nasjonen. Fødselsratene i Italia er fallende²⁰⁸, og løsningen på dette problemet blir presentert av CasaPound med en tikkende klokke i fig. 12 - det gjelder å få vedtatt forslaget snarest mulig for å oppnå politiske endringer. I fig. 13 blir den akutte, nærmest eksistensielle, situasjonen fremhevet av de store bokstavene i rødt som understreker et behov for handling - nærmest truende. I kontrast til den fartsfylte plakaten med klokken, finner vi i fig. 12 en plakat med en barneseng, som med sine mørke farger og den lille klokken nærmest signaliserer et akutt rop om handling. Barnesenga likner til forveksling en sykeseng - og Italias overlevelse blir brukt som symbol her. I det hele tatt blir denne saken fremstilt som en sak staten må ta hånd over fort - i et samfunn der kvinner blir sett på som fødegarantisten. Argumentasjonen om at forholdene må legges til rette for foreldre i Italia om de skal få flere barn, er implisitt her. Det er likevel ikke noen

²⁰⁵ Utsnitt av en plakat til et CasaPound-arrangement. Originalversjonen ble hentet fra en arkivert side: https://web.archive.org/web/20160501152702/http://www.tempodlessereadri.org/immagini/eventi/locparma_b.jpg

²⁰⁶ Bildet hentet fra CasaPounds hjemmeside: <https://www.casapounditalia.org/tempo-di-essere-madri/> Sist besøkt 24.05.2021.

²⁰⁷ Logoen er hentet fra en arkivert side: <https://web.archive.org/web/20120121163949/http://www.tempodlessereadri.org/eventi.html>

²⁰⁸ Roberts og Matruscelli, «Birth rates keep sliding in pandemic-battered Italy»

positiv energi fra disse bildene, noe som kan illustrere den eksistensielle krisen CasaPound mener italienerne befinner seg i.

Rosene i fig. 14 illustrerer feminine verdier i omsorg, og det er ikke noe sterk og aggressiv retorikk som i plakatene om *mutuo sociale*. Disse plakatene er ikke særlig like futuristenes aggressive uttrykk, kanskje utenom de sterkt stiliserte bokstavene, og rent politisk skiller også CasaPound seg sterkt fra futuristene når det gjelder bevegelsens kvinnesyn. I denne saken står CasaPound nærmere det tradisjonelle, fascistiske kvinnesynet som satte kvinnen i rollen som husmor i familien, i motsetning til det aktivt handlende og selvstendige individet futuristenes kvinnesyn innebærer.

Det har vært flere demonstrasjoner for dette forslaget, arrangert av CasaPound og publisert på YouTube-siden deres. Saken er en av de «gamle», tradisjonelle sakene de har promotert lenge - og flere av demonstrasjonene fant sted for 9-10 år siden. Engasjementet for saken har i nyere tid falt nedover. *Tempo di essere madri* er et sjeldent eksempel på nærmest teknokratisk retorikk fra CasaPound - emnet er ikke polariserende i sin natur, og omhandler heller ikke aggressiv retorikk, veldig ulikt det vi ser i fremstillingen av de to andre hjertesakene. Likevel er det en noe undertrykket stemning over promoteringsbildene, og det er kanskje en grunn til at prosjektet er lagt bort, og ikke prioritert lenger.

10.1.4 Innvandringspolitikk

En mer mobiliserende og engasjerende sak for CasaPound de siste årene har vært motstanden mot immigrasjon. Med et tydelig fiendebilde i innvandrerne og et tydelig heltebilde i italienerne, har CasaPound effektivt klart å mobilisere for denne saken. Som tidligere beskrevet, er CasaPound sterkt nasjonalistiske, noe som også kommer frem i deres logo, slagord og retorikk. Bevegelsen har også protestplakater med hard retorikk knyttet til dette:

Fig. 15: «Nok avskum!». Tydelig fiendtlig retorikk rettet mot innvandrere. ²⁰⁹

Fig. 16: «Bortskjemte innvandrere - forlatte italienerne! [Forlatt av staten]» ²¹⁰

Fig. 17. «Nok nedbrytning! Nok innvandring!». ²¹¹

CasaPound har hatt mange demonstrasjoner knyttet til spørsmålet om innvandring - der plakater som disse ovenfor med sterke ord har fordømt innvandringspolitikken i Italia. Dehumaniserende retorikk går ofte igjen i disse uttrykkene, som gjør innvandrerene til den fremmede i den italienske nasjonen. Spesielt i fig. 16 blir situasjonen fremstilt som et tap for italienerne, som må skatte til «bortskjemte» innvandrere. Et politisk krav om at innvandringen må stoppes, og at innvandrerne ikke kan integreres i den italienske nasjonen blir tydelig fremsatt her.

På partiets hovedside prøver CasaPound videre å legitimere deres sterke innvandringskritikk ved å skyld på det globale arbeidsmarkedet - som ifølge dem gir «magre lønninger» til «de nye slavene», mens italienerne samtidig går arbeidsløse. ²¹² I en påstått sympati med utenlandske arbeidere, ønsker CasaPound dermed å sende dem tilbake til der de kom fra, ut fra Italia, slik at italienerne kan ta over jobbene deres. Denne retorikken spiller tydelig på bevegelsens nativistiske holdninger, der Muddes definisjon av «nativism», med en tydelig definert italiensk nasjon av italienerne, ikke kan inkludere fremmedelementer i form av innvandrere. Innvandring blir i dette synet noe som går på bekostning av italienerne selv.

I promoteringen av hjertesakene sine har CasaPound en mer aktiv politisk rolle i sammenheng med sine kulturelle uttrykk enn futuristene, i den grad at formidlingen i flere tilfeller knytter seg aktivt opp mot konkrete politiske saker heller enn fenomener. Futuristenes fokus på fenomener som vilje, kraft og teknologi i maleriene deres knyttet ikke direkte de kunstneriske uttrykkene til konkrete politiske saker, som vi senere skal se, men var mer implisitte. En slik forskjell kan oppstå fra flere grunner; CasaPound er i større grad organisert politisk enn futuristene, og har mulighet til å konsentrere seg rundt konkrete politiske saker på en annen måte enn futuristene. En annen viktig forskjell mellom bevegelsene, var at futuristene varierte

²⁰⁹ Bildet er hentet fra *Il Tabloid*, «Ostia, "Basta feccia", duro striscione di CasaPound contro incontro immigrati ex colonia e M5S».

²¹⁰ Bildet er hentet fra di Giorgio, Anna, «Pescara, CasaPound: "Immigrati coccolati, Italiani abbandonati"»:

²¹¹ Bildet ble tweetet av CasaPounds offisielle bruker 9. juni 2018:

<https://twitter.com/casapounditalia/status/1005526759188713473> Sist besøkt 23.05.2021.

²¹² Hentet fra programmet deres: «Il Programma - CasaPound Italia» under punkt 3 «Stop Immigrazione, no ius soli, rimpatrio»: <http://www.casapounditalia.org/il-programma/> Sist besøkt 23.05.2021.

sitt engasjement, fra å være i opposisjon mot det italienske regimet ble de senere en del av fascist-regimet, og promoterte derfra deres politikk gjennom kunst.

10.1.5 FuturProgramma

Et siste politisk uttrykk fra CasaPound vil utforskes før oppgaven går videre til å studere futuristenes uttrykk. Det siste året har CasaPounds metapolitiske tilnærming til politikk gitt flere ukonvensjonelle utslag, som ved lokalvalget i Bolzano i september og oktober 2020. Her oppnådde CasaPound, som stilte til valg i Bolzano under navnet CasaPound Italia, 2,84 % av stemmene.²¹³ En foranledning til valget var at CasaPound publiserte et eget politisk program inspirert av den futuristiske bevegelsen, med navnet *FuturProgramma*.²¹⁴ Programmet er sterkt poetisk, og tydelig retorisk inspirert av det futuristiske manifestet, og presenterer seg selv som et «mareritt [...] på ruinene av en død by som ikke lenger drømmer». ²¹⁵ Manifestet er delt opp i unummererte stykker, der innledningen for hvert tema er et poetisk, futuristisk og ofte absurd utsagn. De abstrakte, poetiske utsagnene i begynnelsen følges opp med et noe mer konkret handlingsforslag relatert til lokalpolitikken i Bolzano. Flere av disse forslagene er voldspromoterende og rasistiske, og selv på den «seriøse» forslagsdelen til politiske vedtak er det en sterk nasjonalistisk identitetspolitikk i programmet. For eksempel foreslår CasaPound at Bolzano kun skal ha tre raser i Bolzano; ladino, italienere og tyskere, i et system der «sigøynere og innvandrere skal fortsette å migrere. [Til] et annet sted [enn Bolzano]». ²¹⁶ Selv de innledende futuristiske «vitsene» i programmet må ikke forveksles med en harmløs retorikk, da den i flere tilfeller blir fulgt opp med strenge og autoritære politiske tiltak i programmet for håndhevelse. Grensen mellom politikk og spøk blir i denne sammenhengen vanskelig å skille, da flere seriøse lokalpolitiske saker har blitt kombinert med overdådige poetiske betegnelser og tidvis regelrette utbrudd mot minoriteter. Avslutningsvis promoterer CasaPound seg selv som «rene» politikere i motsetning til de korruperte politikerne som styrer byen. De hevder at de er «dedikert til kampen for forsvaret av byen din [Bolzano]», og spiller med dette videre på det tidligere nevnte heltebildet sitt i opposisjon til det etablerte. ²¹⁷

²¹³Città di Bolzano: «Elezioni comunali 2020»

http://www.comune.bolzano.it/prog/elezioni/com2020/inc/?action=risultati_lista&elezione=202025&scheda=1 Sist besøkt 16.05.2021.

²¹⁴ FuturProgramma Bolzano - program, lagt ut 14.09.2020: <https://www.casapounditalia.org/75311-2/> Sist besøkt 16.05.2021.

²¹⁵ FuturProgramma Bolzano - program - Innledningen av programmet.

²¹⁶ FuturProgramma Bolzano - program: <https://www.casapounditalia.org/75311-2/>. se punkt 33.

²¹⁷ FuturProgramma Bolzano - program, avslutningen av programmet.

CasaPounds futuristiske program er uansett ett av de nyeste politiske bidragene fra CasaPound, og blir av bevegelsen selv implisitt beskrevet som «avant-garde». ²¹⁸

Det er flere interessante faktorer som kan hentes fra *FuturProgramma*. Først og fremst er det en av de nyeste eksplisitte referansene til futurismen fra CasaPound. Programmet refererer tydelig til futuristene, både eksplisitt og implisitt gjennom å bruke deres poetiske retorikk og gjennom å kombinere poesi, humor og politikk. Her stiller de seg i en ideologisk kontinuitet med bevegelsen, både politisk og kulturelt. Ellers ser vi at en aggressiv nasjonalistisk retorikk blir kombinert med mørk humor og poesi. Dette er kunstneriske grep som forkludrer grensen mellom hva som faktisk menes i programmet som virkelige politiske forslag og hva som er ment som en spøk. Eliten blir, som tidligere vist med #mediocrazia-kampanjen, angrepet voldsomt for sin korrupsjon, og sin påståtte manglende interesse for innbyggerne i Bolzano. Det er CasaPound som her blir fremstilt som heltene som skal redde byen fra forfallenhet.

Alle disse politiske promoteringene fra CasaPound viser forskjellige sider ved bevegelsens promotering av saker, og illustrerer også forskjellige politiske synspunkter fra bevegelsen. I det mer konservative forslaget illustrert i *tempo di essere madre* er for eksempel den harde retorikken nedtonet, og det grafiske minimalistisk for å illustrere en identitetskrise. I innvandringsaken er derimot retorikken sterkt polemisert, noe som reflekteres i en tydelig grafisk fremstilling av et fiendebilde. Boligpolitikken har kanskje likevel den mest ekspressive fremstillingen av alle, med sin vilje til å provosere for å øke medieoppmerksomheten rundt et tema CasaPound har eierskap til. Liknende metoder benyttes i *FuturProgramma*, der fiendtlig retorikk mot minoriteter benyttes i sammenheng med vitser og fiendebilder i etablerte politikere.

10.2 Futuristenes promotering av politiske saker

Futuristenes kulturelle uttrykk kom primært gjennom deres kunstneriske uttrykk, men ble også formidlet gjennom futuristenes kreative, banebrytende og ukonvensjonelle metoder i andre felt som musikk og skulpturkunst. Futuristene satte generelt nye saker, ideer og uttrykk på dagsorden med disse metodene i det italienske politiske samfunnet. De eksperimenterte lenge med ulike stiler, og hentet i denne prosessen ulike inspirasjoner fra datidens kunstartrender. Maleriene hentet i økende grad inspirasjon fra kubismen, med navn som Pablo

²¹⁸ FuturProgramma Bolzano - program -_se innledningen.

Picasso og Georges Braque som store inspirasjoner.²¹⁹ Gjennom maleriene sine klarte futuristene å bruke geometriske figurer til å visuelt symbolisere fart, spenning og aksjon. Med disse virkemidlene ønsket futuristene å oppheve tid og sted, for å sette betrakteren i bildet, ved Marinettis ord.

Geometriske figurer gav også visuell kraft til den teknologiske styrken og utviklingen futuristene var opptatt av. Sammen med sterke farger og kontraster formidlet de effektivt en aggressiv retorikk gjennom kunsten. Spesielt i noen malerier var en slik tendens klar, for eksempel *La Rivolta* (se bildet under), der en kan se folkemengden samle seg i et opprør der individets ideer blir forkastet til fordel for fellesskapets goder. I slike malerier kan vi også tenke oss at futuristene sympatiserte med den tradisjonelle venstresiden, arbeidssaker, foreninger og krav om større sosial omfordeling. Vi kan igjen se dette maleriet i sammenheng med Georges Sorel og hans tanker om vold. Sorel mente som nevnt tidligere at proletariatet gjennom vold skulle få gjennom samfunnsendringene de ønsket - ved å bruke generalstreik som en samlende myte. I denne sammenhengen blir maleriets oppfordring tydelig; kun gjennom aksjon i fellesskap kan individet oppnå bedre levekår som arbeider.

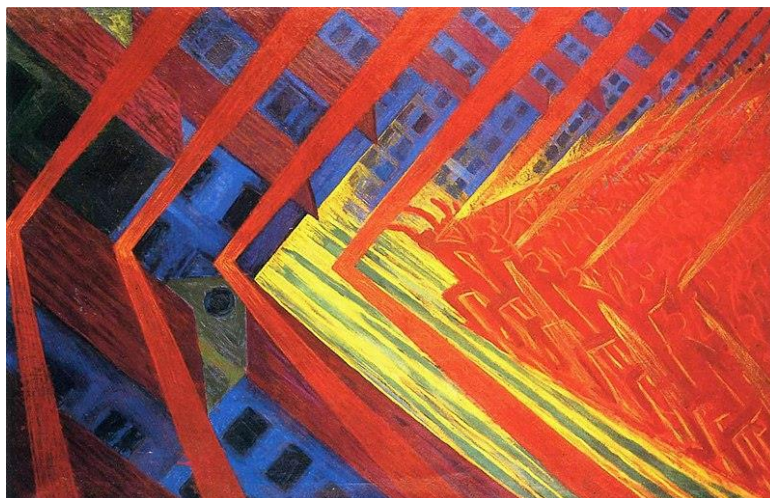

Fig. 18: Luigi Russolo, *La Rivolta* (1910)²²⁰

Futuristene kommuniserte sine synspunkter i en verden i endring. Etter skuddene i Sarajevo 28. juni 1914 og den påfølgende diplomatiske krisen som endte i første verdenskrig,

²¹⁹ Hans, *Schönheit gibt es noch nur im Kampf* (2015). Bekjentskapet Boccioni-Picasso dekkes s. 140, øvrige inspirasjoner fra Picasso og Braque dekkes spesielt på s. 180.

²²⁰ Bildet er hentet fra https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Luigi_Russolo_La_Rivolta_1911.jpg Sist besøkt 24.05.2021.

demonstrerte futuristene aktivt for å inkludere Italia i krigen.²²¹ Det kan sees på deres kunstneriske uttrykk fra denne tiden at krigsfokuset blir mer positivt, og medlemmene i den futuristiske kjernen fikk instruksjoner fra Marinetti om å øke portrettering av krig i maleriene deres.²²² Individuelle forskjeller gjorde at noen malerier fra denne perioden var mer positivt vinklet enn andre mot krigsdeltakelse, noe som gav mangfoldige kunstneriske uttrykk. Likevel ser vi at det i all hovedsak var en positiv forståelse av en italiensk krigsdeltakelse hos futuristene, og at de brukte saken til å kombinere en underliggende antagonisme mot regjeringen med en omfavning av voldelige aktiviteter.

Konkrete eksempler fra futuristenes kulturelle uttrykk under første verdenskrig, kan vi finne i maleriene fra den nevnte futuristiske kjernen. I denne perioden ble collagebilder i økende grad populære til å formidle deres politiske syn. Bruken av stiliserte ordlyder og geometriske linjer for å skape fart og aksjon i bildet er essensielt her. Ofte inneholdt disse collagebildene også politisk ladede slagord, som kunne være sterkt nasjonalistiske. Samlet bygget disse collage-maleriene i sammenheng med andre kunstverk på denne tiden opp under futurismens sterke italiensk nasjonalisme. Denne eskaleringen av en sterk nasjonalisme ble etter hvert en av de viktige grunnene til at futuristene søkte samarbeid med fascistene og ble en del av partiet deres. Futuristenes nasjonalisme ble etter hvert så fremtredende at den gikk på bekostning av de progressive ideene og den frie kunstnerånden futuristene tidligere hadde promotert. Vi kan også se ved flere anledninger at futuristene holdt demonstrasjoner, der flere av disse var positivt innstilt til kolonialisme, krig og et sterkere Italia. Her er et kunstnerisk uttrykk for en slik nasjonalisme:

²²¹ Ialongo, «Futurism from foundation to world war: the art and politics of an avant-garde movement», fokuset på første verdenskrig vises spesielt s. 316-319

²²² Brev fra Marinetti til Severini 20. november 1914, gjengitt på tysk i Hans, *Schönheit gibt es nur noch im Kampf* (2015), s. 209

Fig. 19: Carlo Carrà, *Interventionist demonstration* (1914) ²²³

Etter at futuristene endelig hadde fått krigsønsket oppfylt da Italia kom inn i krigen i 1915, meldte medlemmene seg i hopetall for å få kjempet i fronten mot den østerrikske fienden, som også tidligere hadde blitt portrettert av futuristene som fienden mot deres store ønske om å utvide Italias makt og grenser. Henrike Hans skriver om forskjellene på forventningene til den første verdenskrigen og de faktiske resultatene fra krigen. Han argumenterer med at flere futurister ble desillusjonerte til vold etter krigen, da de fikk oppleve volden på kloss hold.²²⁴ Hans mener også å se en sammenheng mellom denne desillusjonerte gruppen og futurismens magre politiske suksess. Bevegelsen måtte, uansett grunn, fornye seg selv og finne nye fokus i en ny identitet. Denne identiteten var, tross traumene etter første verdenskrig, ikke frakoblet voldssynet til bevegelsen og deres syn på radikale samfunnsendringer, som de hadde til felles med fascismen.

Etter første verdenskrig, en krig der mange av futuristenes sentrale medlemmer døde, endte det som i academia har blitt kalt «den første bølgen» av futurismen. I etterkant av krigen gikk futurismen i «den andre bølgen» over til nye eksperimentelle retninger; der de likevel beholdt sitt fokus på betydningen av teknologi, fart og intuisjon. Et eksempel på dette er maleriene av futuristene som retter seg mot flymaskiner i denne perioden, såkalte *aeropittura*²²⁵, som alle har et fokus på teknologiens kraft. Ved inntoget i alliansen med fascistene, måtte futuristene tilpasse kunsten sin til det fascistiske partiet. Med *aeropittura* kunne de, samtidig som de viste

²²³ Hentet fra Grant, «Futurist Free Word Painting»

²²⁴ Hans, *Schönheit gibt es nur noch im Kampf* (2015), s. 314

²²⁵ Oversettelse: 'flybilder'.

teknologiens kraft og muligheten for et samfunn til å bli endret radikalt, vise Italias kraft ved å legge deres nasjonale symboler til i bildet:

Fig. 20: Toto, *Spiraling over the Colosseum*, 1930 ²²⁶

Futuristenes malerier kunne også legitimere store konstruksjoner som byer, eller persondyrkelse av føreren Mussolini. Med en slik allianse bidro futuristene til fascistenes kulturelle fraksjon, samt sikret de at de selv fikk utnevnelser og honorar fra den italienske staten. For eksempel ble Marinetti selv utnevnt av staten til viktige ærestitler i 1924. Et eksempel på godviljen futuristene gav tilbake for anerkjennelsen fra fascismen, kan vi se på bildet under; et bidrag til den fascistiske propagandaen i futuristisk stil.

²²⁶ Bildet er hentet fra <https://www.guggenheim.org/audio/track/tato-guglielmo-sansoni-flying-over-the-coliseum-in-a-spiral-1930> Sist besøkt 23.05.2021.

Fig. 21: Alfredo Ambrosi, *Air-portrait of Mussolini, the aviator* (1930)²²⁷

Overgangen til å omfavne pragmatikken i fascismen var likevel absolutt ikke selvsagt for en bevegelse som futuristene. Provokasjonen i kunstneriske uttrykk var, som tidligere skrevet, viktig for dem. I disse bildene som har blitt valgt ut ser vi likevel at futuristene kunne fokusere på bevegelse, aktivitet og spenning som tidligere. De kunstneriske uttrykkene hadde bare søkt nye politiske uttrykk. Futuristene fortsatte med disse maleriene å være ukonvensjonelle og normbrytende, men i en annen kontekst enn tidligere.

Gjennom tretti år hadde futuristene, som vi har sett, ulike måter å uttrykke seg på, og promotere sin politikk. Eksemplene ovenfor dekker kun en liten del av bevegelsens store kunstneriske katalog. Selv om bevegelsen kun uttrykte seg selvstendig i sine politiske uttrykk under den første bølgen og frem til innlemmelsen i fascismen, sluttet de ikke å «markedsføre» fascistenes politiske uttrykk med sine egne kulturelle uttrykk. Dette medførte en ny type malerier, som likevel fulgte ukonvensjonelle tanker og brøt daværende normer. De nye maleriene legitimerte det nye regimet, men vektla også futuristenes verdier, med et fokus på fart, teknologi og bevegelse. Gjennomgående i futurismen i deres kulturelle uttrykk fra 1909 til 1944 er at teknologi og bevegelse fremstilles, gjerne i kombinasjon med geometriske former og sterke kontraster, som i *La Rivolta*. Maleriet fremhevet, som nevnt, direkte aksjon og vold som løsningen på klassemotsetninger. I flere av de andre maleriene som er gjennomgått her, blir aksepten for vold tydelig, i sammenheng med en slags krigersk heroisme eller i sammenheng med tydelige politiske saker, som i collage-maleriet.

Futuristenes kunstneriske uttrykk kan, som vist tidligere her, sees i sammenheng med noe av den fascistiske kunsten som kom i etterkant, og flere futuristiske kunstnere var involvert i utformingen av fascistisk kunst og propaganda i ettertid. Likevel finnes det flere forskjeller mellom futuristisk og fascistisk kunst, og de må ikke forveksles med hverandre. Kunsten hadde også forskjellige formål; der de politiske uttrykkene stod sterkere frem i den fascistiske kunsten. CasaPounds inspirasjoner fra futurismen må best forstås i denne sammenhengen; at de er inspirert av futuristisk kunst, men også den senere fascistiske kunsten. Flere av deres politiske uttrykk finner nok i stor grad også inspirasjon fra fascistisk propaganda, som i større grad enn futuristene kunne fokusere på konkrete politiske saker istedenfor kunstneriske uttrykk eller abstrakte fenomener.

²²⁷ Bildet er hentet fra

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alfredo_Gauro_Ambrosi_%2Aeroritratto_di_Mussolini_aviatore%22.jpg Sist besøkt 23.05.2021.

Av futuristenes kunstneriske uttrykk er det noen som videreføres til fascismen, men ikke alle. Den kunstneriske utviklingen fra 1909-1945 er i alle tilfeller stor, og potensielle inspirasjoner CasaPound har fått fra fascistisk og futuristisk kunst i denne perioden må sees i lys av dette. Flere av de stilistiske valgene CasaPound har valgt, fulgte med til fascismen fra futurismen. Likevel var det ikke noen direkte kontinuitet mellom bevegelsene, og videreføringen kom på to forskjellige måter; gjennom futuristenes overgang til fascismen som et kulturelt fløyemedlem, og gjennom avhoppere fra futurismen som ble med på det fascistiske politiske prosjektet istedenfor. I siste kategori finner vi blant andre kunstneren Mario Sironi. Navn som Giuseppe Bottai, som var politiker i fascist-regimet, hadde også en fortid i futurismen og kunne promotere kunstpolitikken i sitt bilde. Disse vil bli diskutert i neste delkapittel.

Videre går det an å se de kulturelle uttrykkene nevnt ovenfor i dette kapitlet i sammenheng med Gramscis teori om det kulturelle hegemoni. CasaPound og futuristene brukte tydelig kulturelle uttrykk i politisk sammenheng for å prøve å oppnå kulturell makt gjennom et hegemoni. Politisk makt ble av begge, som tidligere nevnt, ikke prioritert over kulturell makt i størstedelen av deres eksistens. Vi kan si at dette kjennetegner både CasaPound og futuristenes politiske strategi, da ingen av bevegelsene maktet å oppnå politisk makt gjennom tradisjonelle politiske uttrykk, men at de har påvirket offentligheten og fått oppmerksomhet via en sammensmeltning av politiske og kulturelle uttrykk. Dette gjelder spesielt i saker der retorikken er hardnet, og uttrykkene kan bli aggressive eller ekstreme.

CasaPound og futuristene har likevel hatt noen forskjeller i sin promotering av et kulturelt hegemoni. CasaPound har alltid arbeidet med sine politiske uttrykk i opposisjon mot det etablerte, noe som er tydelig i retorikken deres og hvilke saker de promoterer. Det sterke fiendebildet i den etablerte politiske eliten, som gjennomgående blir angrepet og utfordret av CasaPound, viser sterkt igjen i deres kulturelle uttrykk, i sammenheng med boligpolitikken så vel som i lokalpolitikken i Bolzano. Futuristene drev kampen for et nytt kulturelt hegemoni i bevegelsens første fase, men i etterkant måtte de som ble med over til fascistpartiet se seg selv som pådrivere for et kulturelt hegemoni som var etablert av det politiske partiet med makten. Dette innebar en sterkere støtte for det bestående, uten at dette nødvendigvis medførte en nedtoning av det dynamiske og raske i futuristenes kulturelle uttrykk. Bevegelsen forholdt seg dermed til to ulike typer promoteringer: en i opposisjon, og en i posisjon.

Det fascistiske regimet var relativt åpent i sin kulturelle politikk, spesielt i perioden før 1938, og bidro med økonomisk støtte til både ukonvensjonell og modernistisk kultur. Slik kunne de inkludere stemmer som futurismen i promoteringen av seg selv og det italienske, i motsetning

til for eksempel det tyske nazi-regimet, som ønsket en konvensjonell kunstforståelse i tråd med en fremhevelse av den tyske nasjonen.²²⁸ Det kulturelle hegemoniet kunne dermed være preget av mangfoldighet og toleranse for ulike kunstneriske bevegelser, i hvert fall i en periode, i det fascistiske regimet. Likevel var futuristenes uttrykk mot slutten preget av en regimevennlig tone, som i stor grad hadde moderert sin revolusjonære trang fra tidligere. Istedenfor grandiose uttalelser om politikk og sterke ønsker om omveltning, hadde Marinetti nå blitt innlemmet i regimets *status quo*.

Poenget her er at CasaPound bruker Gramscis kulturelle hegemoni i en helt annen kontekst enn fascistene. Det er viktig å understreke at Gramsci ikke er hentet ut fra en vilkårlig kilde; han er heller ikke bare blitt brukt av futuristene, som var hans samtidige. Ideene hans påvirket senere partier, som det fascistiske, og bevegelser, som *Nouvelle Droite*. Alle disse bevegelsene har brukt det kulturelle hegemoniet på forskjellige måter, men vi finner størst likhet mellom CasaPound, *Nouvelle Droite* og futuristene (i sin første fase) siden de som opposisjonelle bevegelser brukte sin blanding av politiske og kulturelle uttrykk til å utfordre det etablerte.

10.3 Mario Sironi og andre potensielle inspirasjoner for CasaPound

I diskusjonen om det etablerte og det opposisjonelle i sammenheng med kulturelle hegemonier, kan det være interessant å se på den fascistiske kunstbevegelsen *Novecento*, som definerte mye av fascismens kunst, selv om den ikke var noen offisiell kunstnerisk bevegelse for regimet. *Novecento* eksperimenterte med visuelle bilder; klassiske symboler og allegorier som viste tilbake til den romerske tiden, og spilte på den fascistiske myten om et nytt Romerrike i en ny tid.²²⁹ Herfra kommer mye av symbolikken og myteskapningen som CasaPound bedriver i sine egne arrangementer; gjerne ved minnestunder for falne fascister og liknende. Oppgaven diskuterte også i kapittel 9 hvordan CasaPound har inkludert flere «heroiske» krigere i sin æresvegg.

Novecento markerte også andre viktige punkter; de gikk videre i futuristenes tradisjon om å forherlige Italia og grandiose ekspansjonsdrømmer. En av de mest sentrale karakterene i *Novecento*, som tidligere hadde vært futurist, var Mario Sironi. Han brøt med futuristene for å

²²⁸ Martin, *The Nazi-Fascist New Order for European Culture* (2016). Uenighetene i kulturell politikk mellom nazistiske Tyskland og fascistiske Italia blir blant annet understreket s. 80-81

²²⁹ Braun, *Mario Sironi and Italian Modernism: Art and Politics under Fascism*. (2000), s. 140-141 beskriver Mario Sironis verk inspirert av romerriket, og kontinuiteten mellom Romerriket og fascistenes regime. På s. 199 beskriver boka videre hvordan Sironis arkitektoniske stil gjorde at regimet ble arvtakeren etter de «latinske, romerske og kristne verdener».

prioritere fascistenes politiske prosjekt, som han så på som en viktig aktør i gjenopprettelsen av et sterkt Italia.²³⁰ Sironi malte i alle år for det fascistiske regimet, og markerte ikke brudd med regimet selv under Salò-perioden (1943-45). Maleren var tydelig inspirert av futuristene, og medlem av bevegelsen, men han var også inspirert av metafysisk kunst og kubisme. Dette førte til en rekke mangfoldige uttrykk i hans egne malerier. Han spilte også mye på følelser som melankoli, abstraksjon og tomhet. I begynnelsen kunne denne tomheten signalisere et undertrykket opprør - fra arbeiderbevegelsens side.²³¹ Sironi var ikke bare kunstnerisk med i futurismen - men også som en aktivt politisk kunstner som så potensialet i kunsten som forkynnende for allmuen. I denne «forkynningen» skulle Sironi etter hvert se potensialet myter hadde i kunsten - noe Georges Sorel tidligere hadde skrevet om, og som futuristene selv hadde lest.

Forskjellene mellom Sironi og futuristene kan også nevnes. Sironi var i større grad opptatt av det urbane landskapet som fremmedgjørende, abstrakt og tomt. Han fokuserer noe på maskinenes fart, men da som attributter til de urbane landskapene han malte etter første verdenskrig. Hans politikk virker å være mer rettet mot arbeiderbevegelsen, der arbeiderne selv er protagonister i historien, ikke de dødelige maskinene futuristene ellers beundret. Disse meningene avspeiles i maleriene artistene har malt; Sironi har en større bruk av mørke farger, og arkitektur uten «utfyllende» karakterer. Det tomme skaper en mening i seg selv, og reflekterer over seg selv. De mørke fargene, abstraktheten og tomheten kan vi se i sammenheng med en av CasaPounds plakater tilknyttet forslaget *tempo di essere madri*, der tomheten skaper et mål; å fylle barnesengen. Likedan skapte Sironi ofte «målene» gjennom tomheten i maleriene hans.

Eksempelet Sironi viser oss at CasaPounds ulike kunstneriske inspirasjoner er mange, og gjerne knyttet til ulike saker. Den viser oss også at futurismens og fascismens kulturelle uttrykk ikke nødvendigvis var de samme, men at noen karrierer gikk gjennom begge stedene - der ukonvensjonalitet etter hvert ble erstattet eller omdannet til regimehyllest. Mussolini sa da også at Sironi var en kunstner som aldri ville forrådt ham.²³²

²³⁰ Braun (2000), s. 67

²³¹ Braun (2000), s. 60

²³² Braun, *Mario Sironi and Italian Modernism*. (2000) S. 10

Kapittel 11: Synet på vold hos bevegelsene - avklaringer og uenigheter

Vi har nå sett i forrige kapittel at både CasaPound og futuristene aktivt bruker aggressiv retorikk, og ønsker direkte handling i politikken. Ofte har denne retorikken blitt brukt av bevegelsene til å promotere et fiende- eller heltebilde. Retorikken til bevegelsene har blitt formidlet i en kombinasjon av politiske og kulturelle uttrykk. Dette kapittelet ønsker å se videre på hvordan disse uttrykkene har påvirket bevegelsenes forhold til vold.

For å skille mellom fysisk skadelig vold og verbale former for vold, har denne oppgaven valgt å skille fysisk og symbolsk vold. Sistnevnte er spesielt aktuell å se i sammenheng med de utvalgte bildene i forrige kapittel, og med inspirasjonene CasaPound har valgt å promotere i «æresveggen». Oppgaven vil først se på bevegelsenes forhold til fysisk voldsbruk, for så å diskutere hvordan bevegelsene har brukt symbolsk vold i deres politiske agitasjon. Den vil også se på mulige forbindelser med metapolitisk virksomhet kombinert med aggressiv retorikk i lys av voldstilfeller. Hvordan bevegelsene forholder seg til vold er interessant å utforske, siden det kan gi en indikasjon på om CasaPound har fulgt futuristene i handling - og ikke bare i formidling av fremmedgjørende retorikk.

Denne oppgaven vil se på fysisk voldsbruk som vold der noen prøver å skade andre, ved fysiske midler, enten fiendtlig eller som del av et ritual. Når det gjelder fysisk vold, har CasaPound selv fordømt dette som en ekstern fremgangsmetode, men holdningen blant medlemmene i bevegelsen er ambivalent på temaet. Ett av deres viktigste interne ritualer fortøner seg rundt vold og kroppslig skade - *cinghiamattanza*. Gjennom slike ritualer finner vi et eksempel på såkalt «lett» vold.²³³ «Tung» vold er når mennesker blir skadet eller drept på grunn av voldelige aktiviteter - noe som gjerne er eksternt rettet, mot utsatte grupper og minoriteter. Vi kan si at CasaPound har et ambivalent forhold til vold, der bevegelsen offisielt selv fordømmer fysisk vold, men der voldelige ritualer, myteskapning rundt vold og voldelige aksjoner fra CasaPounds medlemmer har preget bevegelsen.

Når det gjelder symbolsk vold, fortøner dette seg noe annerledes. Begrepet er noe åpnere definert enn fysisk vold, og kan legge til rette for flere tilfeller. Symbolsk vold sees gjerne gjennom bestemte historiske referanser som politiske aktører bruker, visuell propaganda, aggressiv retorikk og *hate speech*, ofte rettet mot minoriteter.²³⁴ Eksempler på dette hos CasaPound finner vi mange av, der mange allerede er gjennomgått i oppgaven. Bevegelsen

²³³ Cassina Wolff, «CasaPound Italia: Vold som symbolsk uttrykk», S. 159

²³⁴ Cassina Wolff, «CasaPound Italia: Vold som symbolsk uttrykk», S. 161

refererer ofte til voldsforherligelse hos futuristene og fascistene, og bedriver en form for militant heltedyrking av flere fascister og futurister i «æresveggen». Kombinert med en aggressiv retorikk, ofte støttet opp av en aktiv visuell propaganda, er symbolikken i CasaPounds uttrykk sterkt preget av voldelige tendenser. Som vi har sett tidligere, kan sterke retoriske virkemidler skape tydelige fiendebilder og støtte opp under radikale poenger - som CasaPound har gjort i for eksempel innvandringspolitikken. En sterk symbolsk vold kan i verste fall legitimere fysisk vold mot fiendene, for medlemmer som aktivt konsumerer denne symbolikken.

Når det gjelder ekstern fysisk vold mot andre mennesker, avviser CasaPound vold som et middel til å promotere egne ideer og til å endre samfunnet.²³⁵ Ved å avvise vold som et middel til politisk endring, avviser også CasaPound offisielt futuristenes legitimering for vold, med røtter i Georges Sorels ideer om vold som en samfunnsendrende faktor. Likevel gir bevegelsens offisielle retorikk og bevegelsens historie med fysisk vold ulike utgangspunkt. Historien til CasaPound gir en del eksempler på voldsbruk, der volden har vært av variert grad. Noen av CasaPounds provokative demonstrasjoner har tidligere bydd på voldelige basketak med demonstranter fra venstresiden.²³⁶ De alvorligste tilfellene av vold i bevegelsen, må likevel sies å ha funnet sted i Casseri-saken og Traini-saken. Førstnevnte omhandler aleneskytteren Gianluca Casseri, som drepte to senegalesere i 2011.²³⁷ CasaPound hevdet i dette tilfellet at Casseri handlet alene, og at han var lite involvert i politiske aktiviteter i bevegelsen. Likevel skrev han artikler for bevegelsen, og hadde effekter fra CasaPound på klærne sine.²³⁸ Han virket sterkt radikalisert i gruppen. Det andre eksempelet av vold er Luca Traini-saken. Traini ble nylig dømt til tolv års fengsel for å ha skutt mot tilfeldige afrikanske migranter i byen Macerata, motivert av rasistisk hat.²³⁹ Disse to sakene viser at selv om CasaPound offisielt tar avstand fra voldsbruk, har medlemmer i bevegelsen blitt oppildnet av den aggressive og innvandringsfiendtlige retorikken til bevegelsen.

CasaPounds retorikk og promotering har som tidligere nevnt ikke oppstått i et vakuum; bevegelsen har ved flere anledninger hatt kontakt med det greske nynazistiske partiet Gyllent Daggrø, et parti som ikke har vært sky for å begå voldelige handlinger i form av fysisk vold. I 2012, da Gyllent Daggrø var på høyden av sin popularitet, gikk samtidig vold mot migranter

²³⁵ <https://www.casapounditalia.org/f-a-g/> - «CPI è un movimento violento?». Sist besøkt 16.05.2021

²³⁶ Di Nunzio og Toscano, *Dentro e fuori CasaPound* (2011), «3.3: Questione della violenza»

²³⁷ *La Repubblica*, «Firenze, spari contro i senegalesi estremista fa due morti e si uccide»

²³⁸ Rosati, *CasaPound Italia, Fascisti del terzo millennio*, (2018), s. 70

²³⁹ *La Repubblica*, «Strage Macerata, Cassazione conferma condanna Traini a 12 anni»

kraftig opp i Athen.²⁴⁰ Medlemmer av det greske partiet var også involvert i drapet på den greske rapperen Pavlos Fyssas i 2013.²⁴¹ Liknende tall fra 2018 viser seg i Italia der voldelige episoder med rasistisk motiv, såkalt «hate crime», har økt.²⁴² Etterretningstjenesten i Italia er også spesielt bekymret for en økt trussel om vold fra utenom-parlamentariske grupperinger, en samling grupperinger som CasaPound er en del av.

CasaPounds ambivalente forhold til fysisk vold bør sees i sammenheng med deres promotering av symbolsk vold i de politiske sakene deres. I diskusjoner om symbolsk vold er faktorer som visuell propaganda og ikonografi viktig. Voldelig symbolikk, retorikk og språkbruk kan også være med på å implisitt vise til vold, og støtte opp under vold. Vi har allerede sett at CasaPound i deres politiske promotering baserer seg på et tydelig fiendebilde, som ofte kan inkludere personangrep på politikere. Bevegelsen er heller ikke fremmed for å bruke skarp retorikk knyttet til sine hjertesaker - noe som spesielt vises i saken om *mutuo sociale* - der banker og politikere implisitt blir fremstilt som mordere. De refererte også til Monti som vampyr - en dehumaniserende faktor som bygger opp under fiendebildet.

I tillegg har CasaPound etablert en historisk kontekst og et referansepunkt i æresveggen. Blant deres intellektuelle inspirasjoner, blir vold ofte vektlagt som en positiv faktor for samfunnsendring, og en sterk heroisme og positiv vektlegging av direkte aksjon blir understreket. Flere av navnene blir i denne sammenhengen sett på som ærverdige helter, blant annet navn som har kjempet i kriger eller mot sosialister i gatekamper. Det er også en viss etablering av myter knyttet til voldsbruk i både første og andre verdenskrig. En slik vektlegging av myter finner vi også til en viss grad i moderne tid - der boka *Nessun Dolore* fremstiller *Blocco Studentesco* som helter fordi de kjempet i mindretall mot demonstranter fra venstresiden, de forsvarte sin rett til å eksistere, ifølge mytene skapt i ettertid av bevegelsen. Mange navn fra fascismen og futurismen, spesielt de som kjempet i Fiume, er også viktige i slike mytedannelser. Dette kan sees i sammenheng med bevegelsens ønske om å fremheve mennesker som har kjempet mot et fiendebilde i en degenerert verden, som tidligere nevnt.

CasaPounds generelle ambivalens til voldsbegrepet må sees i sammenheng med deres metapolitiske strategi. Samtidig som bevegelsen ønsker å være konvensjonell nok til å være en del av den italienske politiske diskursen, promoterer den aktivt symbolsk vold og

²⁴⁰ Racist Violence Recording Network, «2012 annual report»

²⁴¹ Smith, «Greek Golden Dawn member arrested over murder of leftwing hip-hop artist»

²⁴² OSCE/ODIHR «Hate Crime Reporting - Italy». [Italy | OSCE - ODIHR](#) Tallene er fra 2015-2019. Sist besøkt 17.05.2021.

oppfordringer til verbal vold på sine sosiale medier. I tillegg trekker bevegelsen bevisst frem voldelige aktører fra fortiden som heroiske menn.

Hos futuristene eksisterte det ikke et slikt ønske om å være konvensjonelle i den politiske diskursen. Retorikken deres som omhandler vold trengte derfor ikke å tilpasse seg omgivelsene; og var uttalt positiv til vold som en samfunnsendrende faktor.

Som vi allerede har sett, markerte futuristene en sterk støtte til voldsbruk mot politiske motstandere allerede ved publikasjonen av sitt første manifest i 1909. Dette var en støtte de fulgte opp i praksis, ikke bare mot politiske motstandere, men også i form av krig mot andre land. Ikke bare fungerte vold her som en metode til å skremme andre fra ytringer, selve volden hadde gode sider i *seg selv* for futuristene ved at den var rensende, ifølge kunsthistoriker Günther Berghaus.²⁴³ I sitt første manifest fra 1909 lovpriste de også volden som den eneste konteksten skjønnhet kunne skapes i.²⁴⁴ Volden blir hos futuristene poetisk, og full av kulturelle henvisninger. Denne tankegangen ble ikke nedtonet hos futuristene gjennom årene; tvert imot ble voldslysten forsterket av den politiske radikaliserings bevegelsen gikk gjennom da de gikk i fusjon med fascistene. Futuristenes politiske agitasjon for den italienske nasjonalismen gjorde aksepten for vold høyere, og slik bidro retorikken til en større radikaliserings bevegelsen.

Voldssynet til futuristene blir dermed ikke kommunisert utad som ambivalent, som hos CasaPound, men som determinert og prinsipielt. I futuristenes malerier som er inkludert i denne oppgaven, er det mange referanser til direkte aksjon og teknologi. Til og med i maleriet *La Rivolta*, som ikke inneholder moderne teknologi av noe slag, er det et tydelig implisitt fokus på vold som en positiv, samfunnsendrende faktor i soreliansk forstand. I de andre maleriene blir ofte krig forherliget i mer direkte grad, og Mussolini-regimet, som selv var voldsforherligende, blir forherliget. Dermed kan vi ikke si at futuristene bruker portrettering av symbolsk vold slik som CasaPound bruker det. Der CasaPound nøyer seg med implisitte referanser og en offisiell motstand mot vold, aksepterer futuristene premisset om vold som positivt fullt ut, og omfavner også den fysiske volden.

Selv om futuristene og CasaPound skiller seg fra hverandre i hvordan de oppfatter vold, har likevel bevegelsene også flere likheter i hvordan de har fremstilt vold. Begge har en aggressiv

²⁴³ En god redegjørelse for futurismens forhold til vold er gjort av Berghaus, "Violence, War, Revolution: Marinetti's Concept of a Futurist Cleanser for the World."

²⁴⁴ Joll, *Intellectuals in politics*. (1960), S. 139

retorikk rettet mot det konvensjonelle, og begge ønsker radikale endringer i samfunnet, enten i posisjon eller i opposisjon. Hos CasaPound kommer dette blant annet til uttrykk i en sterk politikerforakt og i et sterkt fremmedhat rettet mot minoriteter. Hos futuristene kommer det til uttrykk i vektleggingen av vold, maskiner og direkte aksjon som positivt og samfunnsendrende. I promoteringen av sine politiske saker knyttet til eksplisitt eller implisitt vold har begge bevegelsene brukt kulturelle uttrykk til å formidle politiske uttrykk med en aggressiv retorikk. Dermed har de ved hjelp av en metapolitisk strategi visket ut forskjellene mellom kultur og politikk. Slik har de økt aksepten for ukonvensjonelle handlinger, som igjen har økt risikoen for fysiske, voldelige handlinger.

Kapittel 12: Konklusjon

12.1 Konklusjon

Ved å analytisk undersøke store deler av CasaPounds inspirasjoner, se deres politiske promotering i sammenlikning med futuristenes, og studert viktige faktorer som knytter seg til CasaPounds politiske strategi, har oppgaven vist CasaPounds ideologiske grunnlag. For å videre undersøke dette grunnlaget, har oppgaven benyttet seg av navn som Antonio Gramsci og bevegelser som *Nouvelle Droite* for å illustrere CasaPounds metapolitiske strategi. Denne strategien har bevegelsen tatt i bruk i Italia, men den har et multinasjonalt preg.

CasaPound og futuristene har store likheter, både i deres kulturelle og politiske uttrykk.

CasaPounds inspirasjoner er spredte, som vi så i kapittelet om æresveggen, men har en mangfoldighet i sine inspirasjoner som utgjør et samlet ideologisk rammeverk.

Utgangspunktet til CasaPound, ideologisk og kulturelt, har blitt sterkt påvirket av futuristene og deres politiske og kulturelle bidrag til den italienske offentligheten. Bevegelsens kunstneriske stil sammen med en sterkt nasjonalistisk retorikk har sammen inspirert CasaPound både i profilering og retorikk. Kombinasjonen av politiske og kulturelle uttrykk har vært essensiell for begge bevegelsenes politiske promotering, og en sterk vektlegging av provokasjon og ukonvensjonelle handlinger for å oppnå medieoppmerksomhet, har vært viktig for begge bevegelsene. Her har Marinetti fra starten vært en viktig inspirasjon med sine ukonvensjonelle medieteknikker, men i moderne tid har Antonio Gramsci og *Nouvelle Droite* tatt med viktige ideer til CasaPound.

I den politiske retorikken har CasaPound vært aggressive og tydelige på deres ståsteder. Impulsiviteten og aggressiviteten i retorikken til CasaPound er inspirert av futuristene - som for hundre år siden brukte liknende retorikk og liknende strategier i datidens media for å promotere seg selv. Denne retorikken har tydelig påvirket CasaPounds ambivalente relasjon til voldsbegrepet, og hvordan de aktivt bruker symbolsk vold i retorikken sin. Her er bevegelsens heroiske og metaforiske univers i æresveggen en viktig referansekilde som omfatter et mangfold av ulike inspirasjoner, både fra høyre- og venstresiden.

Futuristene kunne knytte sin aggressive retorikk opp mot sin historiske kontekst i første verdenskrig. Dette har ikke CasaPound mulighet til - og de ønsker heller ikke å glorifisere krig i dagens politiske bilde. Den sterke nasjonalismen hos CasaPound finner vi i andre former enn hos futurismen - gjerne fokusert på aggressiv retorikk rettet mot ikke-vestlige innvandrere som reiser inn til Italia. Hos begge bevegelsene er likevel Cas Muddes begrep om «nativism» svært relevant, da de begge er opptatt av en sterk, homogen nasjon.

Et siste viktig poeng i politikken som kan understrekes, er at futuristene hadde en forakt mot det gamle og etablerte, og ønsket å rive det ned til fordel for noe nytt. Dette innebar at futuristene protesterte sterkt mot blant annet kirker, museer og arkeologer, siden de representerte det gamle og antikke. Futuristenes fokus lå på muligheten til å danne et sterkt, imperialistisk Italia med en dynamisk italiensk kultur. Det nye Italia skulle fylles med vitale, aktive mennesker i et levende Italia. CasaPound er gjerne enige med futuristene når det kommer til kulturelle uttrykk, men de har likevel ikke samme forakt mot etablerte tradisjoner og konservativ politikk. Som vi så ved deres familiepolitiske forslag *tempo di essere madri*, er CasaPound konservativt innstilt i flere saker, og ønsker ikke det samme oppgjøret med det «antikke» eller tradisjonelle, som futuristene. For CasaPound er det andre hensyn som må til for å sikre den italienske sivilisasjonen - blant annet er en ekspansiv familiepolitikk viktig for bevegelsen kombinert med en streng innvandringspolitikk. CasaPound har derfor markert seg de siste årene med et økt fokus på konservative saker, som innvandring og EU-skepsis. Opprøret deres skjer i hovedsak innenfor rammene til det italienske demokratiet, selv om bevegelsen tyr til ukonvensjonelle metoder i demonstrasjoner og i sine kulturelle uttrykk.

Kulturelt sett er begge bevegelsene opptatt av kulturelle uttrykk gjennom kunst, musikk og arrangementer for å promotere aggressiv politisk retorikk og andre politiske uttrykk.

CasaPound har på et vis «profesjonalisert» denne måten å drive politikk på gjennom sosiale medier, men de har nok også her hentet stor inspirasjon fra de ukonvensjonelle arrangementene som futuristene bedrev på begynnelsen av 1900-tallet. Futuristene markerte

seg sterkt med eksperimentelle kulturelle uttrykk, som vi har sett flere eksempler på i denne oppgaven. CasaPounds metoder for å promotere kulturelle uttrykk har vært å bruke undergrupperinger, og å aktivt mobilisere disse. Flere av disse undergrupperingene har hatt sterke referansepunkter til futuristene, og spilt på viktige verdier for futuristene. Dette så vi hos *Blocco Studentesco*, som fremhevet et syn på vitalistisk ungdom, og *Circolo Futurista*, som bringer futuristenes standpunkter videre i en moderne setting.

12.2 Veien videre for forskningen

Denne oppgaven har forsøksvis illustrert sammenhengene mellom futuristene og CasaPound ved å generelt bruke brede strøk og ved å dekke flere ulike temaer, men også ved å se på noen spesifikke detaljer ved bevegelsene. Fremover vil forskningen kunne avklare flere interessante faktorer relatert til disse bevegelsene.

Sammenhengen mellom kulturelle og politiske uttrykk kan med fordel også studeres hos andre bevegelser der det er aktuelt. CasaPound har en strategi som har funnet inspirasjon, både fra tidligere bevegelser og partier, men også moderne partier. Jobbik og Gyllent Daggry har, med sine egne strategier, klart å fungere som innflytelser her. Forskning på disse bevegelsene, hvordan de uttrykker seg, og hvordan de kommuniserer med hverandre over grensene, vil også være viktig fremover for å kunne forstå bevegelsenes potensial og ideologiske rammeverk. Potensialet til metapolitiske strategier generelt kan også være interessant å se på for statsvitere, og om en utvikling mot disse er i emning ellers i verden.

Bruken av internett, og spesielt sosiale medier, markerer seg som en spesielt viktig kommunikasjonsportal for CasaPound. Dette er også tilfellet hos de fleste andre moderne partier og bevegelser. Å kunne forstå virkningen av internett og radikaliseringsprosessen som kan foregå her, vil være et viktig forskningsområde også i fremtiden. Der koblingen CasaPound og internett i stor grad har blitt dekket, er likevel mye forskning som gjenstår. Konsekvensen av utestengelse fra sosiale medier og potensielle demokratiske problemer som følger her for politiske partier er også evig aktuelle problemstillinger som gir interessante utgangspunkt for statsvitere.

For historikere kan det være interessant å se fascismen i større sammenheng med futurismen, spesielt når en ser disse i sammenheng med moderne bevegelser. Futuristenes kulturelle og politiske uttrykk var banebrytende allerede i sin tid, og det er et stort potensiale for å også se

bevegelsen i større sammenheng med metapolitiske strategier og *Nouvelle Droite*, temaer som denne oppgaven kun fikk sporadisk dekket.

Alt i alt er faktorene som har formet CasaPound viktige å utforske, og sammenhengen av disse kan også være viktige å ha i mente når man utforsker andre høyre-radikale bevegelser i andre land. Denne oppgaven har gjennom et case-studie forsøkt å sammenlikne CasaPound med futuristene, og har gjennom studier av bevegelsens metoder og strategier gitt en mulig løsning til hvordan dette kan gjøres videre, også i studier av andre partier og bevegelser.

BIBLIOGRAFI

Albanese, Giulia. «Violence and Political Participation during the Rise of Fascism» (1919–1926) i Albanese G., Pergher R. (eds) *In the Society of Fascists. Italian and Italian American Studies*. (2012) Palgrave Macmillan, New York.

Bar-On, Tamir. *Rethinking the French New Right: Alternatives to Modernity*, Abingdon: Routledge, 2013.

Berghaus, Günther. «The Futurist Political Party». i: Sascha Bru, Gunther Martens (eds) *The Invention of Politics in the European Avant-Garde*. Rodopi Publications, 2006. s. 153-182

Berghaus, Günther: *Italian Futurist Theater, 1909-1944*. Clarendon Press, Oxford, 1998.

Berghaus, Günther: "Violence, War, Revolution: Marinetti's Concept of a Futurist Cleanser for the World." i *A Century of Futurism: 1909-2009 - Annali D'Italianistica* 27. Elon, 2009: s. 23-71

Bergson, Henri: *An Introduction to Metaphysics*. Oversatt til engelsk av T.E. Hulme. G.P. Putnam's Sons, New York, 1912.

Bowler, Anne: «Politics as Art: Italian Futurism and Fascism» i *Theory and Society*, Vol. 20, No. 6, s. 763-794. Springer, New York, 1991.

Braun, Emily: *Mario Sironi and Italian Modernism: Art and politics under Fascism*. Cambridge University Press, London, 2000.

Cammelli, Maddalena Gretel: *Fascisti del terzo millennio. Per un'antropologia di CasaPound*. Ombre Corte, Verona, 2015.

Camus, Jean-Yves: «Alain de Benoist and the new right» i M.Sedgwick (red.) *Key thinkers of the radical right*. S. 73-91 Oxford University Press, New York, 2019.

Casadio, Massimiliano Capra: The «New Right and Metapolitics in France and Italy» i *Journal for the Study of Radicalism*, Vol. 8, No. 1, p. 45-86. Michigan State University Press, East Lansing, 2014.

Cassina Wolff, Elisabetta: «Evola's interpretation of fascism and moral responsibility» i *Patterns of Prejudice*, 50:4-5. Taylor & Francis, Abingdon, 2016.

Cassina Wolff, Elisabetta: «CasaPound Italia: Vold som symbolsk uttrykk» i *Politisk vold: former og årsaker*. Red. Sørensen; Hagtvet; Brandal, S. 151-177. Dreyers forlag, Oslo, 2021.

Conversi, Daniele. «Art, Nationalism and War: Political Futurism in Italy» i *Sociology Compass* vol. 3/1. s. 92-117. Wiley, New Jersey, 2009.

Daly, Selena. «'The Futurist mountains': Filippo Tommaso Marinetti's experiences of mountain combat in the First World War» i *Modern Italy*, vol 18, no 4. s. 323-338. Taylor & Francis, Abingdon, 2013.

Di Nunzio, Daniele, Toscano, Emanuele. *Dentro e fuori CasaPound: capire il fascismo nel terzo millennio*. Armando Editore, Roma, 2011.

Di Tullio, Domenico. *Nessun Dolore: Una Storia di CasaPound*. Rizzoli, Milano, 2010.

- Froio, Caterina; Gattinara, Pietro C.; Bulli, Giorgia; Albanese, Matteo: *Casapound Italia: Contemporary Extreme-Right Politics*. Routledge, New York, 2020.
- Gattinara, Pietro C.; Froio, Caterina; Albanese, Matteo. «The appeal of neo-fascism in times of crisis. The experience of CasaPound Italia» i *Fascism vol. 2(2)*. s. 234-258. Brill, Leiden, 2013.
- Gattinara, Pietro; Froio, Caterina. «Comunicazione del terzo millennio? La politica mediatizzata di CasaPound Italia» i *Comunicazione Politica* s. 55-76. Il Mulino, Bologna, 2017.
- Gramsci, Antonio. *Politisk Teori: Utdrag fra Fengselsoppteignelsene*. Cappelen Damm, Oslo, 2020. Versjonen er oversatt til norsk av Geir Lima.
- Griffin, Roger. «Between metapolitics and apoliteia : The Nouvelle Droite's strategy for conserving the fascist vision in the 'interregnum» i *Modern & Contemporary France*, 8:1. s. 35-53. Taylor & Francis Group, Abingdon, 2000.
- Hagtvet, Bernt. «Georges Sorel: Generalstreik, myte, vold – inngangsportalen til europeisk fascisme» i *Politisk vold - former og årsaker*. Red. Sørensen, Øystein; Hagtvet, Bernt; Brandal, Nik. S. 39-77. Dreyers forlag, Oslo, 2021.
- Hans, Henrike. *Schönheit gibt es nur noch im Kampf: Zum Verhältnis von Gewalt und Ästhetik im italienischen Futurismus*. Universitätsverlag Göttingen, Göttingen, 2015.
- Ialongo, Ernest: «Filippo Tommaso Marinetti: The Futurist as Fascist, 1929-1937» i *Journal of Modern Italian Studies*, vol 18, no 4. s. 393-418. Taylor & Francis, Abingdon, 2013.
- Ialongo, Ernest: *Filippo Tommaso Marinetti: The Artist and his Politics*. Farleigh Dickinson University Press, Vancouve, 2015.
- Ialongo, Ernest: «Futurism from foundation to world war: the art and politics of an avant-garde movement» i *Journal of Modern Italian Studies*, 21:2, s. 306-323. Taylor & Francis, Abingdon, 2016.
- Joll, James. *Three Intellectuals in Politics*. Pantheon Books, New York, 1960.
- Kaufmann, Walter. *Nietzsche: Philosopher, Psychologist, Antichrist* (3rd Edition). Princeton University Press, Princeton, 1968.
- Kjeldstadli, Knut, *Fortida er ikke hva den en gang var: En innføring i historiefaget*. Universitetsforlaget, Oslo, 1999.
- Lorimer, Marta: «Europe as ideological resource: the case of the Rassemblement National» i *Journal of European Public Policy*, 27:9. Taylor & Francis, Abingdon, 2020.
- Marcus, Millicent. «Anton Giulio Bragaglia's "Thaïs"; or, The Death of the Diva + The Rise of the Scenoplastica = The Birth of Futurist Cinema» i *South Central Review* Vol. 13, No. 2/3, pp. 63-81. Johns Hopkins University Press, Baltimore, 1996.
- Marinetti, Filippo Tomasso. *Programma Politico Futurista*. Skrevet i Milano, 11.10.1913.
- Martin, Benjamin George. *The Nazi-Fascist New Order for European Culture*. Harvard University Press, London, 2016.

- Merli, Paola. «Creating the cultures of the future: cultural strategy, policy and institutions in Gramsci» i *International Journal of Cultural Policy*, Vol 4, no 19. Routledge, New York, 2013.
- Mudde, Cas. *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge, Cambridge University Press, 2007.
- Ormerod, R. «The history and ideas of critical rationalism: the philosophy of Karl Popper and its implications for OR». *Journal of the Operational Research Society*. 60. s. 441-460. Taylor & Francis, Abingdon, 2009.
- Payne, Stanley. *A history of fascism, 1914-45*. Routledge, New York, 1995.
- Pound, Ezra. *The Cantos of Ezra Pound*. Revised collected edition by Faber and Faber, London, 1975.
- Rainey, L.S.; Salaris, Claudia. «Marketing Modernism: Marinetti as publisher» i *Modernism/modernity* 1, no. 3 (1994): s. 109-27. Johns Hopkins University Press, Baltimore.
- Rosati, Elia. *CasaPound Italia: Fascisti del terzo millennio*. Mimesis Passato Prossimo, Udinese, 2018.
- Salaris, Claudia. *Futurismo*. Editrice bibliografica, Milano, 2016.
- Salierno, Giulio «Il maestro» i Giulio Salierno, *Autobiografia di un picchiatore fascista*. Einaudi, Torino, 1976.
- Scianca, Adriano. *Riprendersi tutto: Le parole di CasaPound: 40 concetti per una rivoluzione in atto*. Società Editrice Barbarossa, Cusano Milanino, 2011.
- Scianca, Adriano. *Ezra fa surf. Come e perché il pensiero di Pound salverà il mondo*, Altaforte Edizioni, 2019.
- Scianca, Adriano. *Mussolini e la filosofia*, Altaforte Edizioni, 2020.
- Sorel, Georges. *Reflections on violence*. Crowell-Collier Publishing Company, New York, 1961.
- Toscano, Emanuele. «The Dark Side of Web-Activism: the Case of CasaPound Italia» in F. Antonelli (ed.), *Net-activism. How digital technologies have been changing individual and collective actions*. RomaTrePress, Roma, 2017.
- Toscano, Emanuele; di Nunzio, Daniele: «The dark side of the field: Doing research on CasaPound in Italy» i *Researching far-right movements: Ethics, Methodologies and Qualitative Inquiries*. Routledge, New York, 2019.
- Vurro Flatby, Lisa. «Vi tar ikke på oss den røde skjorta, vi tar tilbake det som er vårt: Den italienske nyfascismens venstredreining representert gjennom Pino Rautis ideologi (1969-1982)». Mastergradsavhandling ved Universitetet i Oslo, våren 2020.

ØVRIGE LENKER BRUKT I OPPGAVEN (Alle disse er sjekket per 16.05.2021)

Blocco Studentesco, «Roma: CasaPound Italia in 2mila a Ponte Milvio per ‘Nessun Dolore’ e il concerto di ZetaZeroAlfa»: 23.10.2010

<https://www.bloccostudentesco.org/2010/10/23/roma-casapound-italia-in-2mila-a-ponte-milvio-per-nessun-dolore-e-il-concerto-di-zetazeroalfa/>

Brusini, Marzio. «Sovranità: L’associazione politico culturale di CasaPound che appoggia Matteo Salvini», *HuffPost Italia*: 13.01.2015

https://www.huffingtonpost.it/2015/01/13/sovranita-casa-pound-matteo-salvini_n_6462966.html

CasaPound Bolzano (2020): «FuturProgramma Bolzano»:

<https://www.casapounditalia.org/75311-2/>

CasaPound Italia (2021): «F-A-Q»: <https://www.casapounditalia.org/f-a-q/>

CasaPound Italia (2021): «CasaPound»: <http://www.casapounditalia.org/casapound/>

Circolo Futurista (2019): Hjemmesiden deres: <http://www.circolofuturista.org/>

Città di Bolzano (2020): «Elezioni comunali 2020»:

http://www.comune.bolzano.it/prog/elezioni/com2020/inc/?action=risultati_lista&elezione=202025&scheda=L

Corriere della Sera: «Studenti, ‘Monti vampiro’ su Altare Patria»: 05-10-2012

https://www.corriere.it/notizie-ultima-ora/Cronache_e_politica/Studenti-Monti-Vampiro-Altare-Patria/05-10-2012/1-A_002927357.shtml

Corriere della Sera, redazione scuola: «56 mila voti al Blocco Studentesco; così CasaPound avanza nelle scuole». 04.12.2017.

https://www.corriere.it/scuola/secondaria/17_dicembre_04/56-mila-voti-blocco-studentesco-cosi-casa-pound-avanza-scuole-d583967a-d914-11e7-a3a8-44c429ca235a.shtml

D’Albergo, Lorenzo: «CasaPound, ‘istigazione all’odio razziale e occupazione abusiva’. La procura sequestra la sede di via Napoleone III», *Repubblica Roma*: 04.06.2020:

https://roma.repubblica.it/cronaca/2020/06/04/news/casapound_reato_di_occupazione_abusiva_a_la_procura_sequestra_immobile_via_napoleone_iii-258405556/

De Ambris, Alceste; D’Annunzio, Gabriele. *Carta del Carnaro*. 1920. Teksten på italiensk, i sin helhet: http://www.dircost.unito.it/cs/pdf/19200000_Carnaro_DAnnunzio_ita.pdf

De Saint-Point, Valentine. *Manifesto of the Futurist Woman*. 1912. Brevet, som ble sendt til Marinetti, er gjengitt her:

<https://hta102sp2016.files.wordpress.com/2016/01/03saintpointmanifesto-of-futurist-women.pdf>

di Giorgio, Anna. «Pescara, CasaPound: “Immigrati coccolati, Italiani abbandonati”». *Rete 8*. 24.08.2015. <https://www.rete8.it/cronaca/pescara-casapound-immigrati-123/>

Dipartimento per gli affari interni e territoriali (2021): <https://elezionistorico.interno.gov.it/>

Global Freedom of Expression, Columbia University (2020): « CasaPound v. Facebook»

<https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/casapound-v-facebook/>

Grant, Kim. «Futurist Free Word Painting»: 19.04.2020. <https://brewminate.com/futurist-free-word-painting/>

Grumo Nevano News. «Il mutuo sociale per la prima casa. La proposta rivoluzionaria di CasaPound»: 24.09.2018. <https://www.grumonevanonews.com/2018/09/24/grumo-nevano-il-mutuo-sociale-per-la-prima-casa-la-proposta-rivoluzionaria-di-casapound/>.

Guggenheim-museet: «Italian Futurism 1909-1944: Reconstructing the Universe - Manifestos» 2014. <http://exhibitions.guggenheim.org/futurism/manifestos/>.

Henni, Adrien. «Russia's top 10 websites include Facebook, Google, Instagram, and YouTube» *Venture Beat*, 01.10.2016.: <https://venturebeat.com/2016/10/01/russias-top-10-websites-include-facebook-google-instagram-and-youtube/>

Il Tabloid: «Ostia, "Basta feccia", duro striscione di CasaPound contro incontro immigrati ex colonia e M5S». 16.06.2017. <https://www.iltabloid.it/2017/06/16/ostia-basta-feccia-duro-striscione-casapound-incontro-immigrati-ex-colonia-m5s.html>

Il Primato Nazionale (2021): Hovedside: <https://www.ilprimatonazionale.it/>

Kenes, Bulent. «Jobbik: A Turanist Trojan Horse in Europe?» i *European Center for Populism Studies*. 03.08.2020. <https://www.populismstudies.org/jobbik-a-turanist-trojan-horse-in-europe/>

La Repubblica. «Firenze, spari contro i senegalesi estremista fa due morti e si uccide». 13.12.2011. https://www.repubblica.it/cronaca/2011/12/13/news/firenze_gianluca_casseri_killer_senegalesi_suicida-26554634/

La Repubblica. «Casapound, Iannone: 'Finita esperienza di partito, torniamo movimento'» 27.06.2019. https://www.repubblica.it/politica/2019/06/27/news/casapound_torna_movimento_iannone-229739363/

La Repubblica. «Sequestrata sede di CasaPound a Roma, Raggi: 'Vittoria per la città'. Il PD: 'Sindaca al balcone, grazie alla procura'». 04.06.2020. https://www.repubblica.it/politica/2020/06/04/news/casapound_sequestro_sede_reazioni_politiche-258417984/

La Repubblica: «Strage Macerata, Cassazione conferma condanna Traini a 12 anni»: 24.03.2021. https://www.repubblica.it/cronaca/2021/03/24/news/strage_macerata_il_pg_cassazione_condannare_traini_-293612229/

Lorenzo. «Tempo di essere madri». 21.04.2020. <https://www.casapounditalia.org/tempo-di-essere-madri/>

Marinetti, Filippo Tomasso (1912/14): «Zang Zang Tumb Tumb». Lastet opp i lydversjon den 2. juni 2011 av brukeren Mizar4590 på Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=u1Yld7wGWEI>

Marinetti, Filippo T. (1914): «Filippo Tommaso Marinetti. “Zang Tumb Tumb.” The World Magazine, 9 August 1914. English translation of a portion of ZTT.». Bilde av artikkel som oversetter diktet til engelsk. I samlingen til Yale University Library: <https://collections.library.yale.edu/catalog/10649820>

Noelle_CF. «Nasce il Barbonismo», *Circolo Futurista*. 01.04.2010. <http://www.circolofuturista.org/?p=171>

OSCE/ODIHR [«Hate Crime Reporting - Italy»](#). Italy | OSCE - ODIHR

POLITICO - Poll of Polls (2021): «Italy - National Parliament Voting Intention»: <https://www.politico.eu/europe-poll-of-polls/italy/>

Racist Violence Recording Network / RVRN. «2012 annual report». 16.04.2013: <http://rvrn.org/2013/04/2012-annual-report/>

Radio Bandiera Nera. Hovedside: <https://radiobandieranera.org/>

Recupero, Salvatore. «Mamme, nessuna festa: una su due rinuncia al lavoro per i figli» i *Il Primato Nazionale*, 09.05.2021: <https://www.ilprimatonazionale.it/economia/mamme-nessuna-festa-rinuncia-lavoro-figli-192720/>

Roberts, Hannah & Matruscelli, Carlo. «Birth rates keep sliding in pandemic-battered Italy» *Politico*. 28.04.2021. <https://www.politico.eu/article/italy-birth-rates-coronavirus-pandemic/>

Rovatti, Matteo: «Crisi del mercato immobiliare? La soluzione esiste: si chiama Mutuo Sociale» i *Il Primato Nazionale*. 18.02.2018. <https://www.ilprimatonazionale.it/appfondimenti/crisi-mercato-immobiliare-soluzione-mutuo-sociale-80029/>.

Sempione, Elena. «“Poche chiacchiere, speriamo vinca Trump”: il Primato Nazionale è di nuovo in edicola» i *Il Primato Nazionale*: 08.10.2020. <https://www.ilprimatonazionale.it/cultura/speriamo-vinca-trump-primato-nazionale-mensile-edicola-170179/>

Smith, Helena. «Greek Golden Dawn member arrested over murder of leftwing hip-hop artist», *The Guardian*, 18.10.2013: <https://www.theguardian.com/world/2013/sep/18/greece-murder-golden-dawn>

Tate Modern Exhibition. «Futurism», 2009: <https://www.tate.org.uk/whats-on/tate-modern/exhibition/futurism>

Tozzi, Clara. «Ettore Muti, "l'espressione del valore sovrumano" di un eroe italiano» i *Il Primato Nazionale*. 24.08.2018. <https://www.ilprimatonazionale.it/appfondimenti/ettore-muti-lespressione-del-valore-sovrumano-di-un-eroe-italiano-91742/>

ZetaZeroAlfa (2017): «Per Siria, per Assad». <http://zetazeroalfa.org/per-siria-per-assad/>

ZetaZeroAlfa (2017): «Per la Siria, per Assad». Musikkvideoen ble lastet opp på nytt med engelske tekster av brukeren Pan_Kruk på Youtube den 19. november 2019: <https://www.youtube.com/watch?v=vyIzZCvJpoM>

ZetaZeroAlfa (2021): «Discografia» - <http://zetazeroalfa.org/discografia/>